

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupunginkassan katsastusmiehiksi valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto herra Salingren ja konsuli F. Stockmannin sekä heidän varamieheikseen herra Ernst Krogiuksen ja pankinjohtaja H. Kihlmanin.

Kaupunginkassan katsastusmiehet.

Rahatoimikamarin kirjelmässä helmikuun 18 päivältä valtuustolle lähetetty, rahatoimikonttorin laatima kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen tileistä ja tilinpäätöksestä vuodelta 1914 esiteltiin kaupunginvaltuuston tiedoksi ²⁾.

Kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen 1914 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä.

Kirjelmässä huhtikuun 22 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle rahatoimikonttorin laatiman kertomuksen ³⁾ kaupungin 1914 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä. Tilinpäätös oli yhteen vedettynä seuraava:

Kertomus kaupungin 1914 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä.

Tulot.

Käytetty säästö vuodelta 1913	Smk.	500,000: —
Tuloja rahasäännön mukaan	„	31,965,572: 31
„ yli rahasäännön	„	1,176,948: 47
Säästöä määrärahoissa	„	1,366,580: 34
	Smk.	35,009,101: 12
Vuoden tulos, vajausta	„	147,204: 61
	Yhteensä Smk.	35,156,305: 73

Menot.

Määrärahoja rahasäännön mukaan	Smk.	32,465,572: 31
„ ylitetty	„	942,916: 58
Vajausta lasketuissa tuloissa	„	1,747,816: 84
	Yhteensä Smk.	35,156,305: 73
Kun käyttämättömästä aikaisemmasta säästöstä	„	1,141,648: 67
luetaan pois vuoden vajeus	„	147,204: 61
saadaan saldoksi vuodelle 1915	Smk.	994,444: 06

Kirjelmässä toukokuun 15 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle kertomuksen ⁴⁾ kaupungin 1914 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta.

Kertomus kaupungin 1914 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta.

Edellä mainittua kaupungin tileistä ja tilinpäätöksestä annettua kertomusta sekä tilintarkastuskertomusta käsiteltäessä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto:

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 7 p. 4 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 2 p. 13 §. —

³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p. 3 §.

Vastuunvapaus
kaupungin
johto- ja lauta-
kunnille vuo-
delta 1914.

myöntää rahatoimikamarille sekä kaupungin muille hallinnollisille johto- ja lautakunnille vastuunvapauden niiden toiminnasta ja tilityksestä vuodelta 1914;

tilintarkastajain tilintarkastuskertomuksessa tekemäin muistutusten johdosta lähettää asian budjettivaliokuntaan, jonka tuli, sittenkuin selitykset oli annettu ja valiokunnan tarpeelliseksi katsoma muu selvitys saatu, valtuustolle antaa asianhaarain vaatimat lausunnot ehdotuksineen.

Kertomus kau-
punginkirjas-
ton invent-
tauksesta.

Kaupunginkirjaston inventtaajat, filosofianmaisterit Y. O. Ruuth, A. Jörgensen ja Elsa Inberg olivat kaupunginvaltuustolle lähettäneet kertomuksen toimittamastaan kaupunginkirjaston kirjavaraston inventtauksesta. Kertomuksessa inventtaajat esittivät, että kaikki toimituksessa hävinneiksi merkityt kirjat sekä palauttamattomat kirjalainat vuosilta 1909—12 poistettaisiin luetteloista.

Kun kirjaston sääntöjen mukaan on inventtaajain asia kirjaluteloista poistaa hävinneet kirjat, katsoi¹⁾ kaupunginvaltuusto, ettei heidän esityksensä aiheuttanut erityistä päätöstä valtuuston puolelta.

Tämän yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin kirjelmässä syyskuun 23 päivältä tehdyn esityksen johdosta osottaa inventtaajille alempana mainitut palkkiot, nimittäin maisteri Ruuthille 184 markkaa, maisteri Jörgensenille 216 markkaa ja maisteri Inbergille 192 markkaa, ollen nämä rahamäärät maksettava valtuuston käyttövaroista.

Vastuunvapaus
Sedmigradskyn
pienenlasten-
koulun ja Ma-
rian turvakodin
johtokunnalle.

Kirjelmässä huhtikuun 16 päivältä lähetti Sedmigradskyn pienenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta valtuustolle kertomuksen näiden laitosten toiminnasta vuonna 1914 sekä tilintarkastajain lausunnon laitosten samanvuotisten tilien tarkastuksesta.

Asian esiteltäessä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto myöntää johtokunnalle vastuunvapauden mainitulta tilivuodelta.

Menoja ku-
ponki- ja pu-
heliinverosta.

Rahatoimikamarin kirjelmässä helmikuun 11 päivältä tehdystä esityksestä päätti³⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa kamarin vähitellen valtiolle suorittamaan ne määrät, mitkä helmikuun 1 päivänä 1915 pääoma- ja kuponkiverosta annetun asetuksen johdosta oli kaupungin sitoumuksen mukaisesti suoritettava kuponkiverona kaupungin 1898, 1900, 1902, 1909 ja 1911 vuoden obligatsioonilainoihin kuuluvista obligatsioneista, ja tuli kamarin aikansa valtuustolle tehdä esitys mainitun menon suorittamisesta.

Sittemmin ilmoitti rahatoimikamari kirjelmässä marraskuun 4 päivältä käskeneensä rahatoimikonttorin kirjanpidossa ottaa huomioon kuponkiverosta kaupungille johtuvan menon vuodelta 1915, kaikkiaan

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 5 p. 17 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 11 p. 11 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 2 p. 10 §.

110,319 markkaa 31 penniä, asianomaisten obligatsioonilainain kohdalla sekä valtiolle suoritettun puhelinveron 3,330 markkaa puhelinmaksujen määrärahan kohdalla.

Tämän rahatoimikamarin toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾.

Kirjelmässä joulukuun 16 päivältä ilmoitti rahatoimikamari käskeneensä rahatoimikonttorin tileihin merkittä 60,100 markan rahamäärän, jolla kuluvan vuoden menosääntöön merkitty 1902 vuoden obligatsioonilainan kurssierotusten, provisionien y. m. tili oli ylitetty, sekä panna mainitun rahamäärän maksettavaksi 1915 vuoden säästöstä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ kamarin toimenpiteen.

Obligatsioonilainain provisionien y. m. tilin ylitys.

Rahatoimikamarin kirjelmässä tammikuun 21 päivältä tehdyn esityksen johdosta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että kysymys kaupungin alueen ulkopuolella asuvain kunnallisten virkamiesten palkkaeduista näiden ja kaupungissa asuvain kunnallisten virkamiesten⁴⁾ verotuksen tasoittamiseksi oli käsiteltävä kaupungin palkkausolojen ja kunnallisten viranpitäjien palvelusehtojen uudistuskysymysten yhteydessä⁵⁾.

Kysymys kaupungin ulkopuolella asuvain virkamiesten palkkaetujen tasoittamisesta.

Kirjelmässä⁶⁾ marraskuun 4 päivältä mainitsi rahatoimikamari m. m., että siihen nähden, että elintarpeiden hinnat ja muut elantokustannukset kaupungissa olivat tuutuvasti kohonneet, kamarille ja muille kaupungin viranomaisille oli saapunut erinäisiä anomuksia palkkoroitusten tahi kalliinajanlisäyksen myöntämisestä. Nämä anomukset olivatkin aiheuttaneet toimenpiteitä eräissä tapauksissa, toisissa sitä vastoin eivät. Niinpä olivat kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten sekä työkunnan työntekijät saaneet kalliinajanlisäystä samaten kuin erinäiset teknillisten laitosten palveluksessa olevat apulaiset ja vähäpalkkaiset toimihenkilötkin. Kun kuitenkin oli odotettavana useampia saman suuntaisia hakemuksia ja oli jonkin verran tärkeätä, että kaupunginviranomaisten puolelta noudatettiin yhtenäistä menettelyä tämän asian järjestämisessä, oli kamari katsonut olevan ottaminen tämän asian koko laajuudessaan alustavasti keskusteltavaksi yksissä neuvoin kaupungin hallitusten, lautakuntain ja konttorien edustajain kanssa. Lähemmin valmistelemaan tähän kuuluvia kysymyksiä, eritoten niiden taloudellisen kantavuuden kannalta, oli kamari asettanut valiokunnan, joka sittemmin oli antanut asiasta mietinnön⁷⁾.

Kalliinajanlisäyksiä erälle virka- ja palvelusmiehille.

Valiokunnan antaman selvityksen oli kamari katsonut osottavan, että kalliinajanlisäystä olisi myönnettävä erinäisille kaupungin virka- ja palvelusmiehille. Kamari oli sentähden ollut sitä mieltä, että kau-

1) Valt. pöytäk. marrask. 16 p. 7 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 11 §. — 3) Valt. pöytäk. helmik. 16 p. 7 §. — 4) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 177 ja seur. — 5) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 68 ja seur. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 57. — 7) Valt. pain. asiakirj. n:o 56.

pungin ei tulisi karttaa sitä lisämenoa, minkä kaupungin palveluksessa olevain vähäpalkkaisimpain toimihenkilöjen avustaminen nykyisen kalliin ajan vallitessa tuottaisi, ja oli pääkohdissa yhtynyt valiokunnan mietinnössä esitettyihin ehdotuksiin. Valitessaan esitettyjen vaihtopuolisten ehdotusten välillä oli kamari, siihen nähden että budjetin käsittely oli osottanut olevan melko suuria vaikeuksia voitettavana, jotta menot saatiin sovitetuksi niin, ettei verotusta ensi vuonna tarvinnut ylenmäärin korottaa, katsonut olevan puoltaminen valiokunnan mietinnössä D kirjaimella merkittyä vaihtopuolista ehdotusta, jonka mukaan siis tasaluvuin 13,000 markkaa kuukaudessa myönnettäisiin edellä mainittuun tarkoitukseen.

Rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kalliinajanlisäystä niille kaupungin virka- ja palvelusmiehille, joiden vuositulot kunnan palkasta taikka muista varoista eivät ole 4,800 markkaa suuremmat, toistaiseksi, lokakuun 1 päivästä 1915 lukiin, myönnetään maksettavaksi edellä mainitussa valiokunnan mietinnössä olevan vaihtopuolisen ehdotuksen D lähemmin osottamain perusteiden mukaan;

että tästä vuonna 1915 johtuviin kustannuksiin osotetaan 39,000 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista; sekä

että asetettavan valiokunnan toimeksi annetaan järjestää ja ratkaista kysymykset, joita johtuu toimeenpantaessa valtuuston päätöstä kalliinajanlisäyksen myöntämisestä erälle kaupungin virka- ja palvelusmiehille.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen, ja valtuuston siten asettaman valiokunnan jäseniksi valittiin herrat Walldén, Salingre ja O. Rosenqvist, ent. protokollasihiteeri B. Wasastjerna sekä filosofianmaisteri G. Eistlander.

Vahvistettaessa 1916 vuoden menosääntöä merkittiin²⁾ puheena olevaa tarkoitusta varten 150,000 markan määräraha.

Virkaloman
myöntäminen
virka- ja palvelusmiehille.

Rahatoimikamarin kirjelmässä kesäkuun 3 päivältä tehdyn, virkaloman myöntämisestä kaupungin virka- ja palvelusmiehille koskevan esityksen johdosta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, osittain äänestettyään, että asianomaisten lauta- ja johtokuntain oli vallitsevaan sotatilaan nähden järjestäessään alaiensa virka- ja palvelusmiesten virkalomia kesällä 1915 noudatettava:

että satamakonttorin, palolaitoksen, terveyden- ja sairaanhoidon sekä teknillisten laitosten virkamiehille ei saa myöntää virkalomaa;

että rakennuskonttorin virkamiehille saa myöntää tavanmukaisen virkaloman, sillä edellytyksellä että jäljellä oleva henkilökunta riittää hoitamaan laitoksen varsinaisia työtehtäviä sekä että virkalomalla ole-

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 16 p. 6 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p. 20 §.

vatkin voivat tarpeen vaatiessa kutsusta heti saapua virantoimitukseen; samoin kuin

muiden kuin edellä mainittujen virkamiesten sekä kaupungin laitosten palvelusmiesten virkalomaan nähden ottaa harkittavaksi, voidaanko heille sellaista etua myöntää ja millä ehdoilla.

Samalla päätti kaupunginvaltuusto lausua suotavaksi, että johto- ja lautakuntain valitut jäsenet järjestäisivät kesäoleskelunsa niin, että päätösvaltainen jäsenluku voidaan tarpeen vaatiessa viivyttämättä kutsua koolle.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjoituksessa anoi kaupungin Evättyjä viransijaisuuspalkkion anomuksia. lihantarkastusaseman kassanhoitaja everstilutnantti G. Stenius 250 markan korvausta siitä, että hän kesällä vuonna 1915 terveydenhoitolautakunnalta saamansa kuukauden virkaloman ajaksi oli palkannut viransijaisen.

Toisessa kaupunginvaltuustolle annetussa kirjoituksessa esittivät eräät kaupungin palveluksessa olevat lääkärit valtuuston määrättäväksi, että ne terveyden- ja sairaanhoidossa palvelevat henkilöt, joiden palkkaetuihin kuuluu oikeus saada vuosittain kuukauden virkaloma kaupungin palkkaamin viransijaisiin, korvaukseksi siitä, että he olivat vuonna 1915 pakottavitta syittä menettäneet tämän etunsa, oikeutettiin kantamaan mainitun vuoden menosääntöön virkaloman aikaisen viransijaisten palkkaamiseksi merkityt palkkiot siihenkin katsomatta, olivatko he kesän kuluessa omalla kustannuksellaan nauttineet jonkin ajan virkavapautta vai pakosta luopuneet kaikesta virkalomasta.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon näistä hakemuksista epäsi¹⁾ kaupunginvaltuusto ne 31 äänellä 10 vastaan.

Yhteisen raastuvanoikeuden kirjelmässä lokakuun 4 päivästä tehdystä esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti²⁾ kaupunginvaltuusto 1916 vuoden menosääntöön merkittäväksi 29,850 markkaa raastuvanoikeuden väliaikaisen viidennen osaston sekä 14,850 markkaa saman oikeuden ensimmäisen osaston väliaikaisen toisen jaoston voimassapitoon vuodeksi 1915 vahvistettua jaoitusta noudattaen.

Yhteisen raastuvanoikeuden kirjelmässä marraskuun 29 päivästä tehdyn esityksen johdosta, joka koski tarpeellisen määrärahan myöntämistä viransijaisen palkkaamiseksi yhteen avonaiseen raastuvanoikeuden nuoremman oikeusneuvosmiehen virkaan, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää 250 markan määrärahan mainittuun tarkoitukseen joulukuulta, minkä ohessa valtuusto vahvistaessaan 1916 vuoden menosäännön osotti⁴⁾ 1,250 markkaa viransijaisen palkkaami-

Määrärahoja raastuvanoikeuden väliaikaisten osastojen voimassapitoon.

Määräraha raastuvanoikeuden oikeusneuvosmiehen viransijaisen palkkaukseen.

1) Valt. pöytäk. marrask. 16 p. 17 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 36 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 6 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §.

seksi edellä mainittuun neuvosmiesvirkaan viiden kuukauden ajaksi tuona vuonna.

Erätyt esitys määrärahan osottamisesta raastuvanoikeuden laiminlyötyjen töiden teettämiseen.

Yhteisen raastuvanoikeuden kirjelmässä joulukuun 7 päivältä 1914 tehdyn esityksen että varatuomari Hj. Långströmille myönnettäisiin 170 markan korvaus hänen suorittamistaan, toisen henkilön laiminlyömistä töistä mainitussa oikeudessa kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti epäsi¹⁾.

Ehdotus raastuvanoikeuden uudeksi palkkaussäännöksi

Tehdessään päätöksen raastuvanoikeuden kokoonpanon ja työtavan muuttamisesta²⁾ hyväksyi³⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan seuraavan asiassa asetetun komitean laatiman ehdotuksen:

Helsingin kaupungin raastuvanoikeuden palkkaussääntö.

Oikeuspormestari, palkkaa	Smk.	7,000		
palkkiota	„	5,000	—	12,000
11 vanhempaa oikeusneuvosmiestä, palkkaa	„	6,000		
palkkiota	„	2,000	8,000	88,000
8 nuorempaa oikeusneuvosmiestä, palkkaa	„	4,000	—	32,000
4 ylimääräistä neuvosmiestä, palkkaa	„	4,000	—	16,000
Palkkio 7 osastopuheenjohtajalle	„	2,000	—	14,000
2 notaaria sivilipöytäkirjaa varten, palkkiota	„	3,000	—	6,000
1 s:n s:n	„	—	—	—
6 notaaria rikosasiain pöytäkirjaa varten, palkkiota	„	4,000	—	24,000
	Yhteensä Smk.	—	—	192,000

Muist.: Kaikille oikeusneuvosmiehille tulee viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta palkkionkorotusta, vanhemmille neuvosmiehille 1,000 ja nuoremmille 500 markkaa kumpaisellakin kerralla.

Samalla päätti kaupunginvaltuusto, että uudistuksen toimeenpano oli jääpä siksi, kunnes säännölliset olot jälleen olivat palanneet sodan päätyttyä, mihin nähden valtuusto vastedes tekisi eri päätöksen.

Lausunto maistraatinsihteerin viran uudesti järjestämisestä.

Kirjelmässä joulukuun 14 päivältä 1914 ilmoitti maistraatti että, sittenkuin maistraatinsihteerinvirka oli maistraatinsihteerin V. Ekroosin kuoleman johdosta tullut avonaiseksi, oli maistraatti, joka oli havainnut, ettei yksi henkilö enää ehtinyt suorittaa maistraatin ja raastuvanoikeuden työjärjestysten mukaan tähän virkaan liittyvää työmäärää, katsonut olevan aihetta asettaa maistraattia, raastuvanoikeutta ja kaupunginvaltuustoa edustavan kolmijäsenisen komitean laatimaan ehdotusta mainitun viran vastaiseksi jakamiseksi, ja esitti maistraatti tämän johdosta, että valtuusto valitsisi jäsenen komiteaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 19 p. 6 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. etempänä. — ³⁾ Valt. pöytäk. lokak. 19 p. 5 §.

Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ esitykseen ja valitsi komitean jäseneksi herra Lasseniuksen.

Kirjelmässä kesäkuun 2 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle lausunnon saamiseksi edellä mainitun komitean antaman, toukokuun 28:ntena päivätyu mietinnön²⁾, johon komiteaan yhteinen raastuvanoikeus oli valinnut jäseneksi oikeuspormestari F. Loon ja maistraatti oikeusneuvosmies J. von Haartmanin. Mainituksa mietinnössä lausui komitea m. m. seuraavaa:

Maistraatinsihteerin toiminta, semmoisena kuin virka nykyään oli järjestetty, käsitti kaksi eri alaa, nimittäin toiselta puolen maistraatinsihteerin ja julkisen notaarin tehtävät ja toiselta puolen sihteerinä toimimisen raastuvanoikeuden ensimmäisellä osastolla.

Maistraatinsihteerin työtaakkaan nähden oli komitea hankkinut tilastotietoja työmäärän kasvamisesta vuosina 1910—14. Nämä tiedot vahvistivat kaikin puolin sen, mitä kokemus jo useana vuonna oli osottanut, nimittäin että tälle virkamiehelle kuuluvat tehtävät nyttemmin olivat kasvaneet niin laajoiksi, ettei yksi ainoa henkilö niitä enää kyennyt hoitamaan. Jo useat vuodet olikin virka todellisuudessa ollut jaettuna, sillä maistraatinsihteerin Ekroosille oli kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan myönnetty virkavapaus tehtävistään raastuvanoikeudessa ja niitä hoitamaan määrätty lakimies, joka avustavana maistraatinsihteerinä itsenäisesti hoiti viran tämän osan, mutta sai Ekroosilta palkan. Sen ohessa oli maistraatinsihteerillä jo monet ajat ollut kansliassa oma palkkaamansa apulainen käikenlaisia kirjoitustehtäviä sekä luettelujen ja diarioiden pitoa varten, jota paitsi arkistoapulainen oli erittäin paljasti julkisia haasteita ja konkurssi-ilmoituksia kirjoittamaan. Vihdoin oli maistraatinkanslistikin viime vuosina ollut apuna eräissä toimitustehtävissä ja laivarekisteriasian hoidossa. Notaarintehtävätkin olivat lisääntymistään lisääntyneet, minkätähden ja kun osä niistä toimitettiin ulkona kaupungilla, oli virkaa jaettaessa komitean mielestä yleisön mukavuuden vuoksi maistraatin kansliaan asetettava toinen virkamies, jonka aina tulisi tuollaisia tehtäviä varten olla saapuvilla työhuoneessa virka-aikana.

Voidakseen arvostella kysymystä ehdollisesta maistraatinsihteerin virkatehtävien jakamisesta oli komitea koettanut hankkia mahdollisimman tarkan selvän tästä toimesta viime vuosina olleiden virkasivutulosten määrästä. Tämän selvityksen pohjalla ja kun maistraatinsihteerin sääntönäinen vuosipalkka oli 2,500 markkaa, oli komitea laskenut jakamattomasta maistraatinsihteerinvirasta olleen tuloja kaikkiaan hiukan yli 43,000 markan vuodessa. Siinäkin tapauksessa että

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 19 p. 5 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 36.

virka järjestettäisiin niin, että siitä tehtäisiin kolme uutta virkaa, riittäisivät siis virkasivutulot ynnä pieni lisäys nykyiseen käteispalkkaan hyvin kaikkien kolmen virkamiehen palkkaukseen.

Komitean ehdotus sisälsi:

että maistraatinsihteerin toimisi ainoastaan maistraatin sihteerinä ja julkisena notaarina, jota vastoin hänen virantoimituksensa raastuvanoikeudessa lakkaisi;

että maistraatinsihteerin, paitsi varsinaisia maistraatin sihteerin työtehtäviä, ensimmäisenä julkisena notaarina toimittaisi vekseli-, meri- ja muut protestit sekä olisi saapuvilla arpomisissa ja muissa toimituksissa, joihin yleisö hänet kutsuu;

että sitä vastoin sellaisten notaarintodistusten antaminen, jotka eivät kuulu edellä lueteltuihin toimituksiin, olisi maistraatin valitseman erityisen toisen julkisen notaarin asia;

että edellä mainittujen molempain virkamiesten välinen työnjako ja heidän tehtävänsä määrättäisiin asianmukaisella tavalla annetuilla määräyksillä maistraatin työjärjestyksessä sekä komitean laatiman ehdotuksen mukaisesti;

että mainitut virkamiehet, paitsi virkasivutuloja antamistaan toimituskirjoista, saisivat vakinaista palkkaa, maistraatinsihteerin 2,000 markkaa ja toinen notaari 1,000 markkaa, sekä että tästä johtuva muutos voimassa olevaan, toukokuun 26 päivänä 1886 vahvistettuun palkkaussääntöön asianmukaisessa järjestyksessä hankittaisiin;

että yhteinen raastuvanoikeus saisi toimekseen järjestää maistraatinsihteerin virkatoimintaan raastuvanoikeudessa kuuluvat tehtävät;

että raastuvanoikeuden avuksi eräitä vastamainittuja tehtäviä hoitamaan asetettaisiin erityinen sivilinotaari yhteisen raastuvanoikeuden lähemmin määräämin työtehtävin;

että tämä uusi virkamies, jonka yhteinen raastuvanoikeus valitsisi ja joka otettaisiin raastuvanoikeuden vuosirahansääntöön, ei saisi vakinaista palkkaa, vaan ainoastaan antamistaan toimituskirjoista kertyvät virkasivutulot;

että tästä johtuvat muutokset raastuvanoikeuden kokoonpanosta ja toiminnasta sekä raastuvanoikeuden työjärjestyksestä ja vuosirahansäännöstä voimassa oleviin määräyksiin toimeenpantaisiin raastuvanoikeuden uudestijärjestämisestä annetun komiteaehdotuksen pohjalla eräin komitean ehdottamin vähäisin muutoksin; sekä

että toisen julkisen notaarin sekä ehdotetun uuden raastuvanoikeuden sivilinotaarin virat aikanansa julistettaisiin avonaisina haettaviksi, sillä ehdolla että niiden pitäjät alistuvat virantoimitusvelvollisuuteen ja virkasivutuloihin nähden niihin muutettuihin määräyksiin, joita vastedes annettaneen.

Asiaa esiteltäessä lähetettiin ¹⁾ se lausunnon saamiseksi komiteaan, joka oli asetettu valmistelemaan m. m. kysymystä raastuvanoikeuden kokoonpanon ja työtavan muuttamisesta.

Viimeksi mainitun komitean annettua lausunnon ²⁾ asiasta päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto vaadituksi lausunnoksi maistraatille ilmoittaa, ettei valtuusto ollut havainnut syytä muistutukseen tehtyjä ehdotuksia vastaan sekä että valtuusto niinikään hyväksyi mainituista ehdotuksista johtuvan muutoksen voimassa olevaan palkkaussääntöön.

Maistraatin esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti osotti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 400 markan lisäyksen kaupunginvoudinkonttorin tarverahain määrärahaan.

Valmisteluvaliokunnan esityksestä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan siirtää 10,000 markkaa lisäykseksi tarverahainsa määrärahaan.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli 1915 vuoden menosäännön vahvistaessaan päättänyt ⁶⁾ käskää rahatoimikamarin antaa valtuustolle lausunnon ehdotuksineen sen johdosta, että oli ehdotettu otettavaksi käytäntöön semmoinen menettely, että kamari ei saanut myöntyä rahavarain tilaukseen eikä osottaa laskuja maksettavaksi, ellei rahatoimikonttorista hankitun selvityksen avulla ollut saatu varmuutta siitä että määrärahaa tarkoitukseen oli käytettävänä vahvistetun budjetin puitteissa, esitti kamari kirjelmässä lokakuun 14 päivältä mainituilla syillä, ettei kysymys nykyään aiheuttaisi toimenpidettä.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä semmoiseen järjestelyyn, että 1916 vuoden alusta oli rahavaroja maksettavaksi osotettaessa annettava selvitys siitä, että määrärahaa tarkoitukseen oli käytettävänä vahvistetun budjetin puitteissa.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lisäykseksi kuluvan vuoden menosäännössä rahatoimikonttorin ylimääräisten apulaisten palkkausta ja konttorin tarverahoja varten oleviin määrärahoihin 3,500 markkaa ja 2,500 markkaa.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan syyskuun 23 päivänä 1913 rahatoimikamariin lausunnon saamiseksi lähettänyt ⁹⁾ kysymystä maksuttoman makausajan myöntämisestä vientitavaralle valmistelemaan asetetun komitean antaman ehdotuksen vientimaksujen poistamisesta kaikilta Helsingin kautta maasta lähetettäviltä tavaroilta, puutavaroita lukuun ottamatta, esitti rahatoimikamari kirjelmässä

1) Valt. pöytäk. kesäk. 8 p. 4 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 44. — 3) Valt. pöytäk. lokak. 19 p. 5 §. — 4) Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 6 §. — 5) Valt. pöytäk. marrask. 16 p. 19 §. — 6) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 147 ja 148. — 7) Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 11 §. — 8) Valt. pöytäk. marrask. 30 p. 7 §. — 9) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 93.

tammikuun 25 päivältä, ettei mainittu ehdotus nykyään aiheuttaisi toimenpidettä.

Helsingin kauppavaltuutettujen annettua niiltä vaaditun¹⁾ lausunnon päätti²⁾ kaupunginvaltuusto äänestettyään, että vientitavarasta ei toistaiseksi kannettaisi liikennemaksuja. Muuan valtuuston vähemmistö äänesti rahatoimikamarin ehdotuksen hyväksymisen puolesta.

Kysymys toimenpiteisiin ryhtymisestä talviläiväliikenteen turvaamiseksi.

Kirjelmässä elokuun 19 päivältä ilmoitti rahatoimikamari että, sittenkuin kamari oli kaupungin jäänsärkijäläivan hankintakysymyksen selvittämiseksi³⁾ anonut luotsilaitoksen toimesta ryhdyttäväksi semmoiseen toimenpiteeseen, että Helsingistä Porkkalaan ja sieltä Rönnskärin ynnä muiden saarien itäpuolitse avomerelle vievä väylä tutkittaisiin enintään 23 jalkaa syvässä kulkevia laivoja varten ja riittävän leveältä taikka myös että Helsingin kaupunki oikeutettaisiin omalla kustannuksellaan ja pätevien henkilöjen avulla toimituttamaan tuon väylän tutkiminen mainittuun syvyyteen asti, oli k. senaatti heinäkuun 20 päivänä, syystä että hydrografinen ylihallitus oli lausunnossaan ilmoittanut, että kauppamerenkulkua varten ei voitu sallia pitää avoinna Makelotin saaren itäpuolitse kulkevaa väylää, evännyt kamariin esityksen.

Rahatoimikamarin kirjelmää esiteltäessä päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto kehottaa kamaria ottamaan asian uudelleen käsiteltäväksi säännöllisten olojen palauduttua.

Määrärahoja huoneistojen vuokraamiseksi ja sisustamiseksi valtionrautateiden tarpeisiin.

Rahatoimikamarin kirjelmässä huhtikuun 29 päivältä tehdyn esityksen johdosta päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto lisätilan hankkimiseksi Katajanokalla olevalle valtionrautateiden tavaratoimistolle toukokuun 1 päivästä 1915 lähtien toistaiseksi vuokrattavaksi huoneiston Helsingin makasiiniosakeyhtiön talosta 2,800 markan vuosivuokrasta sekä huoneiston sisustustöitä varten myöntää 4,100 markan määrärahan, ja oli vuodelta 1915 menevä vuokra, 1,866 markkaa 66 penniä, sekä mainittu 4,100 markan määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Samaten rahatoimikamarin kirjelmässä syyskuun 9 päivältä tehdyn esityksen johdosta päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto:

valtuuttaa rahatoimikamarin toiminimi Victor Ekiltä vuokraamaan huoneen Katajanokalla sijaitsevassa Helsingin makasiiniosakeyhtiön rakennuksessa olevasta toiminimen huoneistosta 65 markan kuukausivuokrasta, lokakuun 1 päivästä 1915 lukien, ja luovuttamaan huoneen rautatiehallituksen käytettäväksi satamarata-aseman palvelijaston päivytyshuoneeksi; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 16 p. 19 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 23 p. 8 §. — ³⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 78. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. syysk. 21 p. 5 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. toukok. 11 p. 7 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. syysk. 21 p. 18 §.

mainitun huoneen vuokran suorittamiseen kuluvalta vuodelta osottaa käyttövaroistaan 195 markkaa, jota vastoin vastainen vuokran korvaus oli merkittävä menosääntöön.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 4,000 markan lisämäärärahan satamakonttorin ylimääräisten satamakonstaapelien palkkaukseen vuonna 1915.

Lisämääräraha ylimääräisten satamakonstaapelien palkkaukseen.

Niinkään rahatoimikamarin esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,200 markkaa lisäykseksi kunnalliskertomusten jouduttamista varten olevaan tilastokonttorin määrärahaan sekä 700 markkaa lisäykseksi mainitun konttorin tarverahoihin.

Lisämääräraha ja tilastokonttorille.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan marraskuun 17 päivänä 1914 asettanut ³⁾ erikoisvaliokunnan, johon valtuusto sittemmin oli valinnut ³⁾ jäsenet, harkitsemaan ja säästäväisyyskannalta ehdotamaan muutoksia rakennustarkastuskonttorin järjestysmuotoon ja menosääntöön, antoi valiokunta asiasta maaliskuun 29:ntenä päivätyn mietinnön ⁴⁾. Siinä valiokunta esitti m. m. seuraavaa:

Kysymys rakennustarkastuskonttorin järjestyksen ja vuosirahasääntön muuttamisesta sekä rakennustarkastuksen toimistustaksan uudistamisesta.

Kaupungin rakennustoiminnan valvonta oli vuoteen 1912 asti ollut verraten huomaamaton ja laiminlyöty pääkaupungin kunnallishallinnon haara. Mainittuna vuonna oli asiaa valmistelemaan asetetun komitean ehdotuksesta kaupungin rakennustarkastus järjestetty perin pohjin uudestaan ja vahvistettu rakennustarkastuskonttorin johtosääntö ynnä mainitun viranomaisen vuosirahasääntö. Mutta vasta uusi, kohdakkoin voimassa astuva rakennusjärjestys saattoi rakennustarkastuksen lopulliseen muotoonsa olennaisesti laajennetuin toimivalloin ja tehtävin. Pitempiaikaista kokemusta rakennustarkastuksen toiminnan arvostelemiseksi ei siis ollut käytettävänä, ja tätä arvostelua vaikeutti lisäksi se seikka, että olot kahtena viime vuonna olivat monessa kohden poikenneet säännöllisistä. Valiokunta oli kuitenkin tehtävänsä mukaisesti koettanut selvittää kysymystä, kävisikö rakennustarkastuskonttorin nykyistä järjestysmuotoa ja vuosirahasääntöä supistaminen tai säästöjä siinä aikaansaaminen.

Yleisenä muistutuksena nykyistä järjestystä vastaan oli lausuttu, ettei se riittävässä määrässä sallinut rakennustarkastuksen työvoimain sovittamista tämän alan sängen paljon vaihtelevan työmäärän mukaan. Valiokunta oli saanut tietää, etteivät vakinaiset työvoimat nykyään olleet täydessä käytännössä eivätkä olleet sitä olleet niinkään vilkkaana rakennuskautena kuin vuonna 1913. Valiokunta myönsi, että vuosirahasäännössä olevat 7 vakinaista virkamiestä, joka luku oli suhteellisesti vähempi kuin erinäisissä ulkomaiden kaupungeissa, joissa rakennustarkastus oli uudenaikaisella kannalla, vilkkaan rakennustoi-

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 12 § — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 5 p. 6 §. —

³⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 66. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20.

minnan vallitessa ja edellyttäen uuden rakennusjärjestyksen astuvan voimaan, hyvin tarvittiin ajanmukaisesti järjestetyn rakennustarkastuksen asettamain vaatimusten täyttämiseen. Mutta kun rakennustoiminta ja sen varassa oleva rakennustarkastuksen työmäärä sangen paljon vaihteli ei ainoastaan eri vuosina, vaan eri vuodenaikoinakin, oli suotavaa ja luonnollista, että mahdollisimman paljon huomiota pantiin tähän seikkaan. Siltä kannalta katsoen olisi vakinainen vuosirahasääntö ollut sovittava työmäärän alarajan mukaan ja taas toiselta puolen lisävoimia tarpeen mukaan käytettävä asettamalla ylimääräisiä apulaisia, jolloin rakennusmestariammatin tarjoomaa halvempaakin työvoimaa voitaisiin käyttää. Valiokunnan käsityksen mukaan olisi kutakin vuosirasäännössä mainittua kolmea eri alaa, nimittäin rakennustarkastuksen yleisjohtoa, rakennelaskelmia ja jatkuvaa tarkastusta varten riittänyt yksi vakinainen edustaja, jotka olisivat olleet velvolliset esteen tahi virkavapauden sattuessa hoitamaan toistensa tehtäviä. Näin olisi vakinaisten virkamiesten luku, kanslisti siihen luettuna, voitu vähentää seitsemästä neljäksi.

Mutta vaikka rakennustarkastuksen nykyiseen järjestykseen edellä kerrotuissa ja ehkä muissakin kohdin olisi tehtävä asianhaarain vaatimia muutoksia, ei valiokunta kuitenkaan ollut tahtonut ehdottaa sen suuntaista toimenpidettä. Hiljattain kaupungin palvelukseen otettujen ja tehtävänsä tunnollisesti täyttäneiden virkamiesten irtisanominen oli toimenpide, jota kaupunkikunnan tuli koettaa välttää ja joka ei kohtuudella voinut tulla kysymykseen, ellei asianomaisille voitu antaa muuta samantapaista tointa. Mutta ennenkuin supistus tätä tietä taikka virkamiesten luonnollisen eroamisen johdosta saavutettiin, voi sattua, että olot olivat kehittyneet sellaisiksi, että alkuaan liian suureksi määrätty virkamiehistö puolusti paikkaansa. Tämä ei koskenut ainoastaan virkamiesten lukua, vaan myös 1912 vuoden rahasäännön mukaisia palkkauksia, joita vastaavissa kunnan palkkausryhmissä maksettuihin palkkauksiin verraten täytyi pitää suurenlaisina, mutta jotka, jos elantokustannukset yhäkin kohosivat, vastedes huomattaisiin kohtuullisiksi.

Laatiessaan ehdotustaan kaupungin rakennustarkastuksessa noudatettavaksi taksaksi oli 1912 vuoden komitea lähtenyt siltä pohjalta, että rakennustarkastuksen kustannukset tai suurin osa niistä oli sopivain maksujen muodossa pantava rakennuttajain suoritettavaksi sekä että aikaisemmin noudatettu virkasivutulojärjestelmä oli poistettava ja maksut suoritettava välittömästi kaupunginkassaan. Tämä aivan oikea ja oikeudenmukainen sekä muualla yleisesti noudatettu periaate ei kuitenkaan ollut tullut kaupunginvaltuuston sittemmin hyväksymässä komitean ehdotuksessa johdonmukaisesti toteutetuksi, sillä melkoinen osa rakennustarkastuksen tuottamiin runsaisiin menoihin tarpeellisista

tuloista oli pantu sellaisten veroesineiden maksettavaksi, joilla ei ollut mitään tekemistä rakennustarkastuksen varsinaisten työtehtävien kanssa. Rakennustarkastuksen työstä kannettavain maksujen ohessa oli nimittäin säädetty maksuja oikeudesta rakennusyritystä varten aidata erilleen kaupungin maata ja korvaus tontinrajan ulkopuolelle katua tai avonaista paikkaa vasten menevistä ulokkeista. Valiokunta, joka tunnusti vastamainittujen kahden maksuryhmän ja erittäinkin ensiksi mainitun olevan paikallaan kunnallisina verolähteinä, piti kuitenkin vääränä, että näitä maksuja oli katsottu rakennustarkastuksen menojen vastikkeeksi, erittäinkin kun ulokkeiden tarkastuksesta johtuva lisätyökin sisältyi yleiseen tariffiin.

1913 ja 1914 vuoden tilien mukaan olivat edellä mainittuihin kolmeen ryhmään kuuluvat maksut tuottaneet seuraavat määrät:

	1913	1914
Korvausta rakennustarkastuksen toimituksista	41,043: 89	22,244: 50
„ ulokkeista.....	4,564: 60	3,607: 40
Maksua kaup-maan erilleenaitaamisoikeudesta	34,118: 75	25,376: 21
Yhteensä Smk.	79,727: 24	51,228: 11

Jos, niinkuin näytti oikeimmalta, molempain viimeksi mainittujen ryhmäin maksut erotettiin joukosta ja tilitettiin erikseen, oli siis näinä kahtena vuonna rakennustarkastuksen menoja, jotka vuosirahasäännön mukaan olivat 72,800 markkaa vuonna 1913 ja 66,800 markkaa vuonna 1914, vastaamassa ollut tuloja ainoastaan Smk. 41,043: 89 ja 22,244: 50, joten siis rakennustarkastuksen kustannukset olivat ylittäneet tulomäärän Smk:lla 31,756: 11 edellisenä ja Smk:lla 44,555: 50 jälkimäisenä vuonna. Tässä oli kuitenkin huomattava, että menoihin oli luettu sekin 8,000 markan määrä, mikä oli maksettu kahdelle nykyään virassa olevalle maistraatin neuvosmiehelle korvaukseksi heidän menettämistään, katselmustoimitusten aikaisemmin tuottamista virkasivutuloista, 2,500 markan palkkio rakennuskatselmuksissa läsnä olevalle terveydenhoitolautakunnan asiamiehelle y. m. eriä, yhteensä 11,500 markkaa, jotka tarkoin katsoen eivät ensinkään kuuluneet rakennustarkastuksen menosääntöön. Vaikka siis rakennustarkastus tuotti kaupungille tappiota, oli valiokunnasta näyttänyt epäiltävältä, kohtasivatko nykyään uudesti-rakennustöistä taikka rakennus- ja tulisijanmuutoksista kannetut maksut rakennuksia oikeudenmukaisesti ja eikö näitä maksuja olisi tasoitettava ja saatettava kohtuullisesti suhtautumaan kunkin muutostyön kustannuksiin. Mitä sen sijaan uutisrakennuksista sekä lisä- ja korotusrakennuksista kannettaviin maksuihin tuli, olivat ne voimassa olevan taksan mukaan ainoastaan noin 0.08 % rakennuskustannuksista eivätkä siis voineet vaikuttaa kannattavaisuuteen eikä tuntua raken-

nustoinnasta rasittavilta. Kävisi sentähden kohtalaisesti korottaminen niitä maksuja, jotka kohtasivat rakennusta kokonaisuudessaan, jotta rakennuttajat itse edellä mainitun periaatteen mukaisesti tähänastista suuremmassa määrässä kustantaisivat rakennustarkastuksen. Lisä- ja korotusrakennuksista olisi maksut samoinkuin tähänkin asti laskettava saman perusteen mukaan kuin uutisrakennuksista. Nykyistä taksaa vastaan oli muun muassa muistutettu, että maksut velottiin heti, kun piirustukset oli vahvistettu, siihen katsomatta pantiinko rakennusyritys sittemmin toimeen vai ei. Kun tämä muistutus näytti olevan paikallaan, olisi kannanta järjestettävä niin, että osa maksuista perittäisiin piirustuksia vahvistettaessa ja loput sittekuin rakennusyritykseen oli ryhdytty.

Valiokunta esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

kysymyksen ehdollisten muutosten tekemisestä rakennustarkastuksen järjestykseen ja vuosirahasääntöön jätettäväksi toistaiseksi ja otettavaksi jälleen harkittavaksi, sikäli kuin rakennustarkastuksen virkoja nykyisten viranpitäjän eroamisen johdosta tulee avonaisiksi;

kehottaa maistraattia viranpitäjän erotessa olemaan julistamatta virkoja avonaisiksi, ennenkuin kaupunginvaltuusto on saanut tilaisuuden ryhtyä edellisessä ponnassa tarkoitettuun toimenpiteeseen; sekä

maistraatilta anoa toimenpidettä rakennustarkastuksen toimituksista voimassa olevan, k. senaatin syyskuun 20 päivänä 1912 vahvistaman taksan uudistamiseksi, sekä ehdotuksen asiasta aikansa annettavaksi valtuustolle.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto kolmannen edellä mainituista valiokunnan ponsista, jota vastoin valtuusto äänestettyään päätti valiokuntaan palauttaa mietinnön, jotta valiokunta laatisi ja valtuustolle antaisi ehdotuksen niiksi rakennustarkastuskonttorin johtaja menosäännön muutoksiksi, joita mietintö aiheutti, minkä ohessa valiokunnan oli otettava harkittavaksi, miten vastaiset muutokset oli heti toimeenpantava.

Valiokunta antoi sittemmin asiasta lokakuun 26:ntenä päivätyn mietinnön n:o 2²⁾. Siinä valiokunta, viitaten aikaisempaan lausuntoonsa rakennustarkastuskonttorin vakinaisten virkamiesten luvun vähentämisestä seitsemästä neljään, huomautti että, jos semmoinen supistus pantiin toimeen, edellytti tämä seuraavia muutoksia rakennustarkastuksen nykyiseen järjestelyyn: avustavan rakennustarkastajanviran lakkauttamisen, rakennusinsinöörin velvoittamisen hoitamaan rakennustarkastajan virkaa viimeksi mainitun ollessa virkalomalla tahi esitettyinä, avustavan insinöörin ja apulaiskanslistin virkain poistamisen vakinaisesta rahasäännöstä sekä sen sijaan tarpeellisten määrärahojen osottamisen ylimääräistä työvoimain lisäystä varten, lähinnä rakennus-

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 27 p. 5 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 55.

insinööriin avuksi, sekä puhtaaksikirjoitusta ja päiväkirjanpitoa varten. Työvoimain lisäystä varten annettavan määrärahan jakaminen ja käyttäminen sekä ylimääräisten virkamiesten ottaminen näytti olevan jätettävä maistraatin asiaksi, jota vastoin rakennustarkastaja saisi ottaa ja erottaa kansliahenkilökunnan. Vuosirahasäännöstä poistuisi tämän johdosta palkkoja yhteensä 15,900 markkaa. Sen sijaan olisi vuosirahasääntöön pantava määräraha ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi, joka menoerä näytti olevan laskettava vähintään 6,000 markaksi, sekä puhtaaksikirjoitusta ja päiväkirjanpitoa varten 1,500 markkaa, joten vuosirahasäännössä syntyisi kaikkiaan 8,400 markan säästö. Valiokunta oli tämän mukaisesti laatinut mietinnön oheiset ehdotukset rakennustarkastuksen uusiksi johto- ja vuosirahasäännöksi.

Kysymyksestä, miten rakennustarkastuskonttorin järjestelyssä tehtävät muutokset kävisi hetimiten toimeenpanemisen, lausui valiokunta, että puheena olevat virat kävisi lakkauttaminen siten, että asianomaiset irtisanomisajan päätyttyä erotettaisiin toimistaan. Valiokunta oli edellisessä mietinnössään vastustanut tällaista jyrkkää toimenpidettä; joka tapauksessa näytti olevan muodotonta, että kaupunginviranomaiset toimeenpanisivat irtisanomisen, ennenkuin päätös pääasiassa oli tehty. Toinen uudestijärjestämisen valmistelukeino oli vapaaehtoinen sopimus, lähinnä toisten sopivain paikkain tarjoominen asianomaisille kunnallishallinnossa. Valiokunta ei ollut katsonut tehtävänsä kuuluvan esittää myönteisiä ehdotuksia tässä kohden, mutta pyysi vakaumuksenaan lausua, että asian pitäisi olla tätä tietä saatettavissa tyydyttävään ratkaisuun. Helpottaakseen siirtymistä toisiin toimiin, lienee kaupunginvaltuuston kuitenkin jo nyt ilmoitettava, että asianomaisten palkkaedut kohtuullisesti korvattiin, näin siltä varalta että heille uudesta toimesta maksettaisiin nykyistä vähempi palkka.

Valiokunta esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

maistraatilta anoa, että maistraatti ryhtyisi uudesti järjestämään rakennustarkastuskonttoria sekä sitä varten kaupunginvaltuustolle, antaisi pääasiallisesti valiokunnan ehdotuksen mukaisesti laaditut ehdotukset mainitun viraston muutetuksi johtosäännöksi ja uudeksi vuosirahasäännöksi;

pyytää maistraattia asianomaisten virkamiesten erotessa olemaan julistamatta virkoja avonaisiksi, ennenkuin kysymys rakennustarkastuskonttorin uudestijärjestämisestä on lopullisesti ratkaistu;

niille viranpitäjille, joiden virat rakennustarkastuskonttorin ehdollisen uudestijärjestämisen johdosta lakkautetaan, taata kohtuullisen palkkaetujen korvauksen, siinä tapauksessa että he pääsevät muuhun toimeen kunnan palveluksessa; sekä

kehottaa rahatoimikamaria esiintyvissä tapauksissa tekemään kaupunginvaltuustolle ehdotuksen tästä asiasta.

Asiaa uudelleen esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, osittain äänestettyään, hyväksyä valiokunnan vastamainitut ensimmäisen ja toisen ponnin, mutta sitä vastoin jättää muiden ponsien ratkaisun siksi, kunnes päätös pääasiassa oli tehty.

Virkavapaus
kaupungin-
reviisori K. A.
Wideniukselle
y. m.

Sen johdosta että kaupunginreviisori K. A. Widenius oli rahatoimikamariin annetussa, kaupunginvaltuustolle osotetussa, kamarin maistraattiin lähettämässä ja maistraatin kirjelmässä maaliskuun 13 päivältä valtuustolle lähetetyssä kirjoituksessa anonut m. m. pitennettyä virkavapautta heinäkuun 1 päivään voidakseen suorittaa erinäisiä valmistelutöitä ja laatia alustavan ehdotuksen hankkeissa olevan kaupungin tililaitosuudistuksen toimeenpanemiseksi, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti:

myöntää kaupunginreviisori Wideniukselle virkavapautta huhtikuun 1 päivästä heinäkuun 1 päivään sekä määrätä reviisori K. G. Winterin ja isännöitsijä B. A. Hellmerin virkavapauden aikana hoitamaan, Winterin kaupunginreviisorin- ja Hellmerin reviisorinvirkaa nauttimalla hyväksen vahvistetun vuosirahasäännön mukaan mainittuihin virkoihin liittyvät palkkaedut;

vakuuttaa kaupunginreviisori Wideniukselle hänen virkavapautensa aikana 750 markan kuukausimäärärahan;

heinäkuun 1 ja joulukuun 31 päivän 1915 väliseksi ajaksi osottaa 500 markan kuukausimäärärahan ylimääräisen reviisorin palkkaamiseksi revisionikonttoriin;

tililaitosuudistuksen toimeenpanosta johtuvat kustannukset merkittäväksi eri tilille ja vastedes pantavaksi vakinaiseen menosääntöön; sekä

käskeä kaupunginkassan tältä tililtä puheena olevain menojen suorittamiseksi maksaa yhteensä 5,250 markkaa.

Ylimääräisen,
reviisorin aset-
taminen revi-
sionikonttoriin.

Vahvistaessaan 1916 vuoden menosäännön päätti³⁾ kaupunginvaltuusto:

revisionikonttoriin tammikuun 1 päivästä 1916, siksi kunnes kysymys mainitun viraston uudesti järjestämisestä oli ratkaistu, asetettavaksi ylimääräisen reviisorin 6,000 markan vuosipalkoin; sekä

tämän virkamiehen otettavaksi kaupunginvaltuuston määräyksestä maistraatin esityksestä.

Määräraha yli-
määräisten
apulaisten
palkkaamiseksi
verotusvalmis-
telukuntaan.
Rauennut ky-
symys sopivim-

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto käytövarojstaan 1,500 markan määrärahan ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi verotusvalmistelukuntaan.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan tammikuun 20 päivänä 1914 antanut verotusvalmistelukunnan toimeksi⁵⁾ esittää, miten

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 38 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 23 p. 25 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 19 p. 9 §. — ⁵⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 80.

verotuksen tulos voitaisiin sopivimmin saattaa asianomaisten verovelvollisten tiedoksi, antoi valmistelukunta syyskuun 22:nä 1915 päivätyn kirjelmän, jossa valmistelukunta lausui m. m. seuraavaa:

Kunnallishallituksesta kaupungissa joulukuun 8 päivänä 1873 annetun asetuksen 56 §:n mukaan pitää verotusluettelon, sittenkuin verotus on toimitettu, neljäntoista päivän aikana olla nähtävänä raastuvassa tai muussa sopivassa paikassa, jotta asianomaiset verovelvolliset voivat siihen tutustua. Helsingin kaupungissa oli tätä säännöstä noudatettu siten, että luettelo oli pantu esille verotuslautakunnan kansliahuoneeseen, missä yleisöllä oli ollut tilaisuus tutustua toimitettuun verotukseen. Aikaisempina vuosina, kun yleisön oli täytynyt ahtaassa huoneistossa koettaa päästä käsiksi luetteloihin saadakseen niitä hetkisen tarkastella, oli tämän johdosta ilmaantunut suurta tyytymättömyyttä. Verovelvolliset olivat joka vuosi vaatineet, että kaupunki painattaisi itse veroluettelon, jotta se siten olisi helpommin suuren yleisön saatavissa. Verotusvalmistelukunta ei kuitenkaan ollut katsonut voivansa puoltaa tuollaista ehdotusta, koska sen toteuttaminen nykyisen työjärjestyksen vallitessa tuottaisi sangen suuria vaikeuksia ja runsaita kustannuksia. Eräissä maissa, joissa kunnallisverotus perustui ilmoitusvelvollisuuteen, saatettiin verotuksen tulos verovelvollisten tiedoksi postitse. Täkäläisen verotusjärjestelmän mukaan tuollainen menettely kuitenkin olisi mahdoton jo siitäkkin syystä, että tietoja taksoitettujen oikeista osotteista puuttui siihen aikaan, jolloin verotusluettelot annettiin yleisön nähtäväksi, ja koska muutoinkin olisi mahdotonta ajoissa saada kaikille verotetuille kirjoitetuksi ja lähetetyksi tietoja verotuksen tuloksesta. Verotusvalmistelukunnassa oli tosin harkittu ehdotusta, että valmistelukunta pyynnöstä antaisi verovelvollisille tietoja heidän verotuksestaan, mutta tätäkin ehdotusta vastaan täytyi huomauttaa, että siihen aikaan, jolloin verotusluettelo pantiin yleisön nähtäväksi, ei vielä ollut olemassa verotusrekisteriä, joten valmistelukunnan oli mahdoton tarkoin ilmoittaa, minkä kaikkien osotteiden kohdalla verovelvollista oli verotettu, ja voisi tämän johdosta tiedonantoihin helposti pujahtaa virheitä.

Kun verotusluettelot nyttemmin kahtena viime vuonna oli pidetty esillä tilavammassa huoneistossa, missä yleisö oli riittävän lukuisain apulaisten avustamana voinut saada tiedon toimitetusta verotuksesta, ei yleisön puolelta enää ollut kuulunut mainittavaa tyytymättömyyttä. Tähän nähden ja olettaen sopivan huoneiston vatedeskin saatavan tarkoitukseen käytettäväksi jätti verotusvalmistelukunta kaupunginvaltuuston harkittavaksi, eikö kunnallisasetuksessa määrättyjä toimenpiteitä nykyään kävisi katsominen riittäviksi.

masta verotus-
tuloksen tie-
doksi saatta-
mistavasta.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto jättää sen nykyään raukeamaan.

Verotustyön
myöhemmäksi
siirtämisen ja
kannanta-
aikain luvun
lisääminen.

Helsingin kauppavaluutettujen tehtyä kaupunginvaltuustolle sen suuntaisen esityksen²⁾, että verotuslautakunnan työ vastedes päätettäisiin aikaisintaan huhtikuun 1 päivänä, sekä rahatoimikamarin annettua lausunnon²⁾ asiasta, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto:

lausua toivomuksen että verotusviranomaiset menettelisivät niin, että niillekin verovelvollisille, jotka haluavat verotuslautakunnalle antaa tilinpäätökseen perustuvia tietoja verotettavista tuloistaan, varattaisiin mahdollisuus siihen, kuitenkin huomioon ottaen, että verotustyön päättämistä ei lykätä myöhemmäksi, kuin että kunnallisverojen eusimäisen kannannan voi toimittaa toukokuun lopulla; sekä

että 1915 vuoden alusta kunnallisverojen kannanta on toimitettava kolmessa erässä rahatoimikamarin lähemmin määrättävinä aikoina.

Lisämääräraho-
ja kunnallisia
työväenasun-
toja varten.

Sosiaalilautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,000 markan lisämäärärahan Hietaniemenkadun kunnallisten työväenasuntojen puhtaanapitomaksujen suoritukseen vuodelta 1915 sekä 240 markan määrärahan apulaisen palkkaamiseksi mainittujen asuntojen talonmiehelle vuoden loppuosilta.

Asunnonväli-
tystoimiston
tulo- ja meno-
sääntö.

Tehdessään päätöksen kunnallisen asunnonvälitystoimiston⁵⁾ perustamisesta vahvisti⁶⁾ valtuusto seuraavan:

Helsingin kaupungin asunnonvälitystoimiston tulo- ja menosäännön.

Tulot.

Välitysmaksuja, arviolta Smk. 500: —

Menot.

1 johtaja, palkkaa	Smk. 3,000: —
1 apulainen, palkkaa	„ 1,800: —
Kirjoitus- ja painatuskulut, siivoaminen y. m. käyttövarat	„ 1,000: —
	<hr/>
	Smk. 5,800: —

Sen ohessa päätti kaupunginvaltuusto toimiston järjestämiskuluja varten osottaa kerta kaikkiaan 2,000 markan määrärahan, mutta kysymys, mistä varoista mainittu rahamäärä oli maksettava, jätettiin toistaiseksi avoimeksi.

1) Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 10 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 5. — 3) Valt. pöytäk. helmik. 16 p. 20 §. — 4) Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 18 §. — 5) Ks. tätä kert. edempänä. — 6) Valt. pöytäk. marrask. 16 p. 13 §.

Kasvatuslautakunnan kirjelmässä joulukuun 11 päivältä 1914 anottua myönnettäväksi 550 markan ja 1,500 markan lisäyksiä mainitun vuoden menosäännössä lautakunnan tarverahoja sekä yksityistä elätteelleantoa ja jatkokasvatusta varten oleviin määrärahoihin päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan sallia nämä määrärahat ylitettävän mainituilla määrillä.

Kasvatuslautakunnan tarverahain y. m. määrärahoihin ylitys.

Palotoimikunnan kirjelmässä joulukuun 3 päivältä tehdyn esityksen johdosta ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto enintään 50,000 markan määrärahan ylimääräisen lisämiehistön ylläpitoon kaupungin vakinaisessa palokunnassa vuonna 1916, niin kauan kuin sotatilaa kestää, ja oli tämä määräraha maksettava niistä varoista, mitkä oli annettu valtuuston asettaman muonitustoimikunnan käytettäväksi sodasta johtuvia ylimääräisiä toimenpiteitä varten.

Määräraha lisätyn vakinaisen palomiehistön ylläpitoon.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan kesäkuun 10 päivänä 1913 terveydenhoitolautakuntaan ja rahatoimikamariin lausunnon saamiseksi lähettänyt³⁾ kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudesti järjestämistä varten asetetun komitean tekemät ehdotukset kunnan sairaalain taloushallinnon uudesti järjestämisestä, antoivat lautakunta ja kamari lausunnot⁴⁾ asiasta, ja esitti kamari, että komitean ehdotus sairaalain budjetinjärjestyksen muuttamisesta ei aiheuttaisi toimenpidettä.

Kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon taloushallinnon uudesti järjestäminen.

Komitean lausuttua⁵⁾ mielensä mainitusta rahatoimikamarin esityksestä päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto:

että lääkeaineiden hankintakustannusten huojistamiseksi kaupungin sairaalat, suomalla asianomaisille apteekinhaltijoille tilaisuuden vapaaseen keskinäiseen kilpailuun, voisivat saada lääketarpeensa mahdollisimman suurella hinnanalenuksella;

että tarvikkeita sairaaloihin hankittaessa yhteisostoja mahdollisimman laajassa mitassa käytettäisiin näiden laitosten hallinnossa;

että Kivelän sairaalan hoito olisi asetettava Marian sairaalan ja kulkutautisairaalan hoitoa yksinkertaisemmalle ja halvemmalle kunnalle; sekä

että asianomaiset sairaalaviranomaiset noudattaisivat komitean mietinnön n:o 1⁷⁾ sivuilla 10—12 kaupungin sairaalain hallintoon nähden esitettyjä näkökohtia.

Edelleen päätti kaupunginvaltuusto, että rahatoimikamarin sekä asianomaisten lauta- ja johtokuntain tuli budjetin laadinnassa ottaa huomioon komitean valmistama kaupungin sairaalain vuosirahasäännön kaavio⁵⁾.

1) Valt. pöytäk. helmik. 2 p. 10 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 16 §. — 3) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 99 ja seur. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 11. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 21. — 6) Valt. pöytäk. toukok. 25 p. 19 §. Ks. myös tätä kert. edempänä. — 7) Valt. pain. asiakirj. n:o 60 vuod. 1913. Ks. myös 1913 vuod. kert. siv. 100—102.

Terveydenhoitola-
tolautakunnan
tarverahain
määrärahan
ylitys-

Terveydenhoitola-
tolautakunnan kirjelmässä joulukuun 10 päivältä 1914 tehtyä esityksen 1,500 markan lisäyksen myöntämisestä mainitun vuoden menosääntöön merkittyyn lautakunnan tarverahain määrärahaan sekä rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto sallia ylittää puheena olevan määrärahan mainitulla määrällä.

Lisämäärära-
hoja terveyden-
hoitola-
tolautakun-
nalle y. m.

Terveydenhoitola-
tolautakunnan kirjelmässä elokuun 24 ja marraskuun 11 päivältä tehtyjen esitysten johdosta sekä rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti osotti²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan seuraavat lisäykset alempana mainittuihin, kuluvan vuoden menosäännössä oleviin määrärahoihin, nimittäin: 300 markkaa terveydenhoitola-
tolautakunnan polttoainemäärärahaan, 200 markkaa rokotusainevaraston vuokra-
määrärahaan, 200 markkaa kaupungin varasairaalan vartioimista y. m. varten olevaan määrärahaan sekä yhteensä 12,000 markkaa kul-
kutautien vastustamismäärärahaan.

Kaupungin sai-
raalaylihalli-
tuksen vuosi-
rahasääntö.

Tehdessään päätöksen kaupungin sairaalaylihallituksen³⁾ perustamisesta vahvisti⁴⁾ kaupunginvaltuusto seuraavan:

Helsingin kaupungin sairaalaylihallituksen vuosirahasäännön.

Puheenjohtaja, palkkiota	Smk.	3,000: --
Valittujen jäsenten palkkio, 20 mk:aa kokoukselta, arviolta ..	„	1,500: --
Sairaalatarkastaja, palkkaa	„	10,000: --
Kanslia-apulainen, tarverahat ja vahtimestari	„	2,500: --
		Yhteensä Smk. 17,000: --

Muist. Sairaalatarkastaja saa viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta 10 0/0:n korotuksen pohjapalkastaan.

Kaupungin sai-
raalain sair-
maksut.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan kesäkuun 10 päivänä 1913 terveydenhoitola-
tolautakuntaan ja rahatoimikamariin lausunnon saamiseksi lähettänyt⁵⁾ kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudesti järjestämistä varten asetetun komitean tekemän ehdotuksen Helsingin kaupungin kunnansairaalan sairausmaksutaksaksi, antoivat lautakunta ja kamari lausuntonsa⁶⁾ asiasta.

Sittenkuin komitea oli rahatoimikamarin lausunnon johdosta täydentänyt⁷⁾ edellä mainittua ehdotustaan Nickbyn mielisairaalan sairausmaksutaksan ehdotuksella, hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan seuraavan:

1) Valt. pöytäk. tammik. 19 p. 17 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 21 p. 7 § ja jouluk. 14 p. 16 §. — 3) Ks. tätä kert. edempänä. — 4) Valt. pöytäk. toukok. 25 p. 19 §. — 5) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 103—104. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 11. — 7) Valt. pain. asiakirj. n:o 27.

Helsingin kaupungin kunnansairaalan sairasmaksutaksan.

Helsingin kaupunginvaltuuston kokouksessa toukokuun 25 päivänä 1915 asiasta tehdyn päätöksen mukaan on sairasmaksuja kunnan sairaaloissa suoritettava alempana mainittujen perusteiden mukaan vuorokaudelta:

A. Marian sairaalassa.

Kaupungin kirkon- tahi henkikirjoissa olevain henkilöjen:

yleisessä sairassalissa 1 markka 50 penniä;

puoliyksityisessä huoneessa 3 markkaa;

yksityishuoneessa 5 markkaa.

Vieraalta paikkakunnalta olevain henkilöjen:

yleisessä sairassalissa 4 markkaa;

puoliyksityisessä huoneessa 6 markkaa;

yksityishuoneessa 8 markkaa.

15 vuotta nuoremmat lapset suorittavat puolen maksun.

Potilaan, jossa sairaalan kirurgisella osastolla on tehty leikkaus, on vahvistetun päivämaksun lisäksi suoritettava 5 markan maksu kerta kaikkiaan leikkaus- ja sidetarvikkeista.

B. Humaliston sairaalassa.

Kaupungin kirkon- tahi henkikirjoissa olevain henkilöjen 1 markka 50 penniä.

Vieraalta paikkakunnalta olevain henkilöjen 4 markkaa.

15 vuotta nuoremmat lapset suorittavat puolen maksun.

C. Uudessa kulkutautisairaalassa.

Helsingissä sairastuneiden sekä tämän kaupungin kirkon- tahi henkikirjoissa olevain, toisella paikkakunnalla sairastuneiden henkilöjen:

yleisessä sairassalissa ei mitään maksua;

puoliyksityisessä huoneessa 3 markkaa;

yksityishuoneessa 5 markkaa.

Henkilöjen, jotka ovat toisella paikkakunnalla sairastuneet eivätkä ole täällä kirkon- tahi henkikirjoissa:

yleisessä sairassalissa 5 markkaa;

yksityishuoneessa 10 markkaa;

Sairaana omaisen, joka ylilääkäriin suostumuksella on päässyt sairaalaan:

yleisessä sairassalissa 2 markkaa;

yksityishuoneessa, sairaan huonetoverina 8 markkaa.

D. Kivelän sairaalassa.

Kaupungin kirkon- tahi henkikirjoissa olevien henkilöjen:

mielenvikaisosastolla 1 markka 30 penniä;

muulla osastolla niinikään 1 markka 30 penniä.

Vieraalta paikkakunnalta olevain henkilöjen:

mielenvikaisosastolla 5 markkaa;

muulla osastolla 3 markkaa.

15 vuotta nuoremmat lapset suorittavat puolen maksun.

E. Nickbyssä olevassa kaupungin mielisairaalassa.

Kaupungin kirkon- tai henkikirjoissa olevien henkilöjen: ensimmäisessä luokassa (ravinto I) 4 markkaa; toisessa luokassa (ravinto II) 2 markkaa 50 penniä; kolmannessa luokassa (ravinto III) 1 markka 50 penniä.

Samalla päätti kaupunginvaltuusto läänin kuvernööriltä anoa vahvistusta mainitulle taksalle.

Marian sairaalan määrärahan ylitys.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, että kaksi Marian sairaalan 1914 vuoden menosääntöön merkittyä määrärahaa sai ylittää yhteensä 750 markalla.

Lisämäärärahoja Marian y. m. sairaalolle.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä marraskuun 11 päivästä tehdyn esityksen johdosta ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan seuraavat lisäykset eräisiin alempana mainittujen sairaalain kuluvan vuoden menosääntöön merkittyihin määrärahoihin, nimittäin: 27,900 markkaa Marian sairaalalle, 5,650 markkaa kulkutautisairaallalle, 79,100 markkaa Kivelän sairaalalle, 9,000 markkaa Nickbyn mielisairaallalle ja 1,450 markkaa Humaliston varasairaallalle.

Kulkutautisairaalan määrärahan ylitys.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä marraskuun 26 päivästä 1914 anottua yhteensä 29,200 markan lisäystä eräisiin mainitun vuoden menosääntöön merkittyihin kulkutautisairaalan määrärahoihin sekä rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että mainitun määrärahan sai ylittää yhteensä 11,660 markalla.

Lisämääräraha kulkutautisairaallalle.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,800 markan lisäyksen kulkutautisairaalan kaasunkulutsmäärärahaan.

Sotilaiden vaateparselien desinfioiminen sairaaloissa.

Sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten perustetun Suomen kaupunkiliiton keskustoimikuunnan esityksestä päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto, että kulkutautisairaalaan ja Marian sairaalaan sai liiton Helsingissä olevista sairaaloista eräin terveydenhoitolautakunnan esittämin ehdoin desinfioitavaksi vastaanottaa sairaaloihin otetuille sotilaille kuuluvia vaateparseleja.

Kivelän sairaalan määrärahan ylitys.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä joulukuun 17 päivästä 1914 tehdyn esityksen johdosta ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto, että eräät mainitun vuoden menosääntöön merkityt Kivelän sairaalan määrärahat sai ylittää yhteensä 11,801 markalla 56 pennillä.

1) Valt. pöytäk. tammik. 19 p. 16 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 17 §. —

3) Valt. pöytäk. tammik. 19 p. 19 §. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 7 p. 12 §. —

5) Valt. pöytäk. helmik. 16 p. 25 §. — 6) Valt. pöytäk. maal'sk. 2 p. 19 §.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä maaliskuun 11 päivältä tehtyä esityksen 29,000 markan lisämäärärahan myöntämisestä halkojen ostamiseksi Nickbyn mielisairaalaan sekä rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan mainittuun tarkoitukseen osottaa 15,000 markkaa, minkä ohessa rahatoimikamaria oli kehotettava asiantuntijoilla tarkastuttamaan mielisairaalan lämmityslaitosten sekä laatua että hoitoa polttoainekulutuksen selvittämiseksi.

Lisämääräraha
Nickbyn mieli-
sairaalle.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä maaliskuun 4 päivältä tehdyn esityksen kaikkiaan 19,957 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä vaateparselien ja vuoteiden ostoon Nickbyn mielisairaalaan elätteelle annetuille potilaille kaupunginvaltuusto äänestettyään epäsi ²⁾.

Evätty esitys
määrärahan
osottamisesta
vaateparselien
ostamiseksi
mielisairaille.
Humaliston ra-
kennusten
vuokrasopi-
muksen piten-
ttäminen.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto piten-
tää Humaliston huvila-alueella n:o 4 olevain rakennusten vuokrasopi-
muksen kahdeksi vuodeksi, kesäkuun 1 päivästä 1915 lukien, siihen-
astisin ehdoin.

Määräraha si-
jain hankkimi-
seksi silmä-
sairaalassa.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä lokakuun 21 päivältä tehdyn ehdotuksen johdosta ja budjettivaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto:

myöntää lääketieteentohtori J. Silfvastille enintään 5,000 markan apurahan sijain hankkimiseksi hänen silmäsairaalaan kaupungista kotoisin oleville varattomille henkilöille; sekä

velvoittaa tohtori Silfvastin sairaalan päiväkirjain otteilla tekemään tilin mainitun määrärahan käyttämisestä, ollen päivämaksu luet-
tava 3 markaksi aikuiselta potilaalta ja 2 markaksi 50 penniksi lapsilta.

Tehdessään päätöksen tehokkaan asuntotarkastuksen järjestämi-
sestä ⁵⁾ vahvisti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto seuraavan:

Asuntotarkas-
tuksen vuosi-
rahasääntö.

Asuntotarkastuksen vuosirahasäännön.

1 asuntotarkastaja, palkkaa	Smk.	7,200: —
1 miespuolinen tarkastusapulainen, palkkaa	„	3,600: —
1 naispuolinen tarkastusapulainen, palkkaa	„	2,100: —
1 kanslia-apulainen, palkkaa	„	1,200: —
	Smk.	14,100: —

Asuntotarkastaja sekä apulaiset ovat oikeutetut saamaan 10⁰/₁₀₀:n korotuksen pohjapalkastaan viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta samassa toimessa.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 13 p. 11 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 27 p. 12 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 23 p. 10 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §. —

⁵⁾ Ks. tätä kert. edempänä. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 2 p. 9 §.

Terveystoimiston virkain lakkauttaminen ja uusien perustaminen.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä syyskuun 16 päivästä tehdyn esityksen johdosta ja rahatoimikamarini ehdotuksen mukaisesti päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto:

että terveystoimiston vuosirahasääntö 1916 vuoden alusta muutetaan siten, että naisten hoitamat kaksi kaitsijanvirkaa lakkautetaan ja toimistoon perustetaan tarkastajattaren virka 3,000 markan, sairaanhoitajattaren virka 2,000 markan ja apulaisvirka niinkään 2,000 markan vuosipalkoin sekä viranpitäjät oikeutetaan saamaan 10% korotus pohjapalkastaan viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta;

että tarkastajatar ja sairaanhoitajatar oikeutetaan saamaan kuu-kauden kesäloma, sillä ehdolla että loman aikana hoitavat toistensa tehtävät; sekä

että, edellyttäen että toinen nykyisistä naiskaitsijoista otetaan apulaiseksi toimistoon, hänet oikeutetaan pysyttämään nykyinen palkankorotuksensa 250 markkaa vuodessa, jota tarkoitusta varten eri määräraha pannaan menosääntöön.

Lisämääräraha kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorioille

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorioille erinäisiin määrärahoihin yhteensä 1,900 markan lisäyksen.

Lisäys kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorioin taksaan.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä lokakuun 21 päivästä tehdyn esityksen johdosta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, kumoamalla joulukuun 11 päivänä 1906 tekemänsä päätöksen bakteriologisista tutkimuksista suoritettavasta korvauksesta, vahvistaa seuraavan:

Lisäyksen tammikuun 30 päivänä 1912 vahvistettuun kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorioin taksaan.

XIV. *Bakteriologiset tutkimukset.*

Kurkkumätänäytteen tutkiminen	Smk.	3: —
Tuberkelibasillinäytteen s:n	”	3: —
Gonokokkinäytteen s:n	”	5: —
Lavantautibasillinäytteen s:n	”	5: —
Wassermannin reaktio:		
veren tahi aivo- ja selkäydinnesteen	”	8: —
” ” ” ” ”	”	12: —
Vidalin koe lavantautibasillin selville saamiseksi	”	5: —

Erityisiä määräyksiä.

Tutkimuksen tuloksen osottavasta todistuksesta ei suoriteta eri maksua.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 17 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 5 p. 19 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 30 p. 12 §. Ks. myös tätä kert. edempänä.

Tehtävistä, joista taksassa on säädetty vaihtelevat maksut, määrää asianomainen osastonjohtaja maksun harkintansa mukaan. Jos taksassa ei ole mainittu maksua jossakin erikoisessa tapauksessa, määrää maksun asianomainen osastonjohtaja.

Varattomat voidaan, asianomaisen osastonjohtajan harkinnan mukaan, vapauttaa suorittamasta maksua terveydellisessä suhteessa tarpeellisesta tutkimuksesta.

Maaseudulta saapuneista bakteriologisista näytteistä sekä k:lo 10 illalla ja k:lo 7 aamulla välisenä aikana laboratorioihin annetuista näytteistä suoritetaan lisämaksua 1 markka.

Maitomyymälän, ruokalan tai kansankeittiön omistajan tutkittavaksi antamasta maitonäytteestä suoritetaan puoli maksua.

Kemiallisella osastolla toimitettavasta tutkimuksesta on maksu suoritettava edeltäpäin; kuitenkin on tutkimus, jolla katsotaan olevan yleistä terveydellistä merkitystä kaupungille, toimitettava, vaikkei säädettyä maksua olekaan edeltäpäin suoritettu, jossa tapauksessa maksu kannetaan tutkimuksen tulosta ilmoitettaessa.

Jos Helsingissä asuva lääkäri on puoltanut bakteriologista tutkimusta maksutta toimitettavaksi, on näin tehtävä, ellei osastonjohtaja toisin määrää. Jos johtaja katsoo bakteriologisesta tutkimuksesta olevan maksun suoritettava, on tämä, ellei lääkäri ole sitoutunut siitä vastaamaan, mikäli mahdollista suoritettava näytettä laboratorioihin annettaessa taikka myös, ellei se voi käydä päinsä, mahdollisimman pian laskun mukaan kannettava. Jos lääkäri on ottanut maksusta vastatakseen, kannetaan se kuukausittain annettavan laskun mukaan.

Tutkimus, jota maaseudulla asuva lääkäri haluaa, toimitettakoon ainoastaan jos hän on sitoutunut vastaamaan maksun suorittamisesta.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan kaupungin lihantarkastusasemalle yhteensä 900 markan lisäyksen eräisiin kuluvan vuoden menosäännössä oleviin aseman määrärahoihin.

Lisämääräraha
lihantarkastus-
asemalle.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä helmikuun 18 päivältä tehdyn esityksen johdosta ja rahatoimikamarin ehdotuksen ²⁾ mukaisesti päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto:

Väliaikaisen
osaston perus-
taminen lihan-
tarkastusase-
malle.

kaupungin lihantarkastusaseman uuden osaston, kesäkuun 1 päivästä 1915 lukien, väliaikaisesti perustettavaksi toimimaan siksi, kunnes valtuusto muuta määrää;

tätä osastoa varten kesäkuun 1 päivän 1915 ja kesäkuun 1 päivän 1917 väliseksi ajaksi vuokrattavaksi huoneiston Salomoninkadun talosta n:o 3 1,500 markan vuosivuokrasta;

kaluston hankkimiseksi osastolle osottaa 3,513 markkaa;

osastolle vahvistaa seuraavan väliaikaisen menosäännön:

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 5 p. 20 §. — ²⁾ Rtk. kirj. maalisk. 26 p. n:o 203. —

³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 13 p. 7 §.

Palkat.

Palkanlisäystä nykyisen aseman nuoremmalle tarkastuseläinlääkärille	Smk. 2,000: —	
1 nuorempi tarkastuseläinlääkäri	” 4,000: —	
Palkanlisäystä kassanhoitajan apulaiselle	” 1,200: —	
1 päiväkirjanpitäjä	” 1,500: —	
4 kantajaa, kukin 1,500: —	” 6,000: —	
2 leimaajaa, kumpikin 1,500: —	” 3,000: —	
1 näyttöiden ottaja	” 1,500: —	
1 tarkastusapulainen, samalla vahtimestari	” 1,800: —	
1 triikiinintutkijat	” 1,800: —	22,800: —

Muut menot.

Vuokra	Smk. 1,500: —	
Kaasu	” 500: —	
Valaistus	” 1,000: —	
Vesi	” 200: —	
Leimasinväri ja leimasimien korjaukset	” 200: —	
Pesu	” 600: —	
Arvaamattomat tarpeet	” 300: —	4,300: —

Yhteensä Smk. 27,100: —

valtuuttaa terveydenhoitolautakunnan mainitun menosäännön mukaisesti ottamaan osastolle tarpeellisen henkilökunnan; samoin kuin osaston kalustamiskulut sekä sen voimassapitoon ja käyttöön vuonna 1915 menosäännön mukaan tarvittavat 15,808 markkaa 33 penniä suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Määräraha virkaloman hankkimiseksi lihan tarkastusase- man henkilökuunnalle.
Määräraha lihan tarkastus- aseman korjauksiin.

Niinikään terveydenhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 500 markan määrärahan virkaloman hankkimiseksi lihan tarkastusase- man henkilökuunnalle.

Edelleen myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti käyttövaroistaan 1,500 markan määrärahan eräiden korjaustöiden teettämiseen lihan tarkastusase- man huoneistossa Salomoninkadun talossa n:o 3.

Rokotusaine- varaston määrärahan ylitys.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä tammikuun 7 päivältä tehdyn esityksen johdosta, että myönnettäisiin 200 markan lisäys 1914 vuoden menosääntöön rokotusainevaraston huoneiston vuokraa varten merkittyy määrärahaan, sekä rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto sallia ylittää puheena olevan määrärahan mainitulla määrällä.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p. 9 §. Ks. myös tätä kert. edempänä. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p. 10 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 2 p. 7 §.

Vaivaishoitohallituksen kirjelmässä lokakuun 22 päivältä tehdyn esityksen johdosta ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi ^{Lisämääräraho-} ^{ja vaivaishoi-} ^{dolle.} 1) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan yhteensä 87,700 markan lisäyksen eräisiin kuluvan vuoden menosäännössä oleviin vaivaishoidon määrärahoihin.

Vaivaishoitohallituksen kirjelmässä helmikuun 1 päivältä tehtyä esityksen hallituksessa palvelevain kaitsijain palkkaetujen vahvistamisesta sekä rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti ^{Vaivaishoi-} ^{hallituksen} ^{kaitsijain palk-} ^{kauksen vah-} ^{vistaminen.} 2) kaupunginvaltuusto, että ne palkkamäärät, mitkä kaitsijoilla tehdyn palvelussopimuksen mukaan nykyään oli, olivat noudatettavina vuonna 1915 sekä myös että heille 1916 vuoden alusta tuli 1,500 markan vuosipalkka 10 %:n korotuksin 5 ja 10 vuoden palveluksesta, jonka korotuksen nauttimiseen nähden nykyiset kaitsijat saivat lukea virkavuosi-ksi sen ajan, minkä he ennen viimeksi mainittua vuotta olivat virassaan palvelleet, ja tuli vaivaishoitohallituksen laatiessaan erikoisbudjettiehdotustaan vuodeksi 1916 ottaa huomioon tästä johtuvat menot.

Vaivaishoitohallituksen kirjelmässä toukokuun 27 päivältä tehdyn esityksen johdosta ja rahatoimikamarin antaman lausunnon mukaisesti päätti ^{Eräiden tointen} ^{lakkauttami-} ^{nen ja uusien} ^{perustaminen} ^{kunnallis-} ^{kotiin.} 3) kaupunginvaltuusto kaupungin kunnalliskodissa:

seuraavat toimet lakkauttaviksi:

varastonhoitaja, palkkaa	Smk.	1,200: —
puutarhuri,	„	„	1,200: —
portinvartija,	„	„	900: —
emäntä,	„	„	900: —
ompeelijatar,	„	„	360: —

sekä seuraavat uudet toimet perustettaviksi:

maanviljelys- ja puutarhatöiden johtaja, palkkaa	Smk.	1,200: —
naistöiden oaaston johtajatar, palkkaa	„	600: —

emännöitsijän (vastedes emännän) rahapalkkaa korotettavaksi 600 markalla; sekä

portinvartijan palkkaamiseen myönnettäväksi vuosittain enintään 480 markkaa.

Nämä muutokset olisivat voimassa 1916 vuoden alusta.

Vaivaishoitohallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti ^{Kunnallisko-} ^{dissa toimitet-} ^{tun vaatteiden-} ^{pesun hinta.} 4) kaupunginvaltuusto lausua, että mainitun hallituksen tuli kunnalliskodissa toimitetusta Kivelän sairaalan vaatteidenpesusta vuonna 1915 laskea korvausta 25 penniä kilolta.

1) Valt. pöytäk. marrask. 16 p. 15 §. — 2) Valt. pöytäk. maalisk. 2 p. 20 §.
— 3) Valt. pöytäk. syysk. 7 p. 25 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 18 §.

Valmistavan poikainammattikoulun työvuo-
den lyhen-
täminen.

Valmistavan poikainammattikoulun johtokunnan esityksestä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, että koulun työpajatyön sai kesällä 1915 lopettaa kesäkuun 30 päivänä.

Lisämääräraho-
ja tyttöjen am-
mattikoululle.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti²⁾ kaupunginvaltuusto käyt-
tövaroistaan 500 markkaa lisäykseksi tyttöjen ammattikoulun poltto-
ainemäärärahaan sekä 1,500 markkaa lisäykseksi koulun ruuanpito-
määrärahaan.

Uuden huoneis-
ton vuokraa-
minen tyttöjen
ammattikou-
lulle y. m.

Rahatoimikamarin kirjelmässä helmikuun 11 päivästä tehdyn esi-
tyksen johdosta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa tyttöjen am-
mattikoulun johtokunnan tekemään henkivakuutusyhtiö Kalevan kanssa
välikirjan uuden huoneiston vuokraamisesta ammattikoululle yhtiön
omistamasta Itä Henrikinkadun talosta n:o 13 kesäkuun 1 päivästä
1915 alkaen vähintään viideksi vuodeksi 15,000 markan vuosivuok-
rasta niillä huoneiston sisustamista y. m. koskevilla ehdoilla, mitkä
johtokunnan ja yhtiön välillä tehdyssä alustavassa sopimuksessa lähem-
min mainittiin, sillä lisäyksellä että kaupunki voi sovitun vuokratu-
den päätyttyä samasta vuokramaksusta vuokrata huoneiston vieläkin
viideksi vuodeksi, että vuokraisäntä kustantaa kaikki sopimuksen mu-
kaan tarpeellisiksi havaitut korjaukset sekä että kaupunki saa vuokra-
isäntää kuulematta hakea kiinnitystä vuokrakirjan vakuudeksi.

Tämä päätös ei koskisi kaupunginvaltuuston aikaisemmin teke-
mää periaatteellista päätöstä⁴⁾ oman talon rakennuttamisesta tyttöjen
ammattikoululle, vaan ainoastaan että mainittua päätöstä ei nykyään
panna toimeen.

Sittenkin myönsi kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esitys-
ten johdosta käyttövaroistaan 1,150 markan määrärahan tyttöjen am-
mattikoulun muuton kustantamiseksi sekä sähkövalaistuksen hankki-
miseksi koulun uuteen huoneistoon⁵⁾ samoin kuin 5,250 markan
lisäyksen koulun vuokramäärärahaan⁶⁾.

Saamatta jää-
neet kansakou-
lujen ja kas-
vatuslaitosten
valtioavut.

Sittenkin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan joulukuun 29
päivänä 1914 päättänyt⁷⁾ tehdä k. senaatille alistuksen, että kaupun-
gille myönnettäisiin vuodelta 1915 sen kausakouluille ja kasvatuslai-
toksille asetusten mukaisesti tulevaa apurahaa valtiovaroista 25 %
1,779,278 markasta 85 pennistä ja 139,736 markasta 62 pennistä, oli
senaatti asiakirjoihin kirjoitetulla päätöksellä maaliskuun 11 päivästä
evännyt valtuuston anomuksen, koska vuodeksi 1915 vahvistetussa
suostuntarahaston tulo- ja menosäännössä ei ollut määrärahaa mainit-
tua tarkoitusta varten.

Asiaa esiteltäessä päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto, että senaatin pää-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p. 21 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 12 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 16 p. 10 §. — ⁴⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 73. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p. 24 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 13 §. — ⁷⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 97 ja 98. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. marrask. 16 p. 2 §.

tös oli merkittävä tiedoksi saaduksi sekä sen ohessa ilmoitettava rahoituskammarille huomioon otettavaksi 1915 vuoden säästöarviolaskelman ja 1916 vuoden budjettiehdotuksen laadinnassa.

Kirjelmässä tammikuun 20 päivältä ilmoitti kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunta koulutoimen ylihallituksen marraskuun 28 päivänä 1914 myöntäneen kaupungille valtioapua 1,947 markkaa 11 penniä kesävirikistyksen hankkimiseksi kunnan kansakoululapsille.

Kansakoululasten kesävirikistystä varten myönnetty valtioapu.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto mainitun apurahan otettavaksi huomioon käytettäessä kaupungille tulevaa Helsingin aniskeluosakeyhtiön voittovarain osuutta.

Kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksistä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan yhteensä 4,000 markan lisäyksen kuluvan vuoden menosäännössä oleviin mainittujen kansakoulujen määrärahoihin.

Lisämäärärahoja kansakouluille.

Kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti osotti³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan kaikkiaan 11,600 markan lisäyksen eräisiin kuluvan vuoden menosäännössä oleviin mainittujen kansakoulujen määrärahoihin.

Kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto opastuskurssien toimeenpanemiseksi mainittujen kansakoulujen opettajille kesällä vuonna 1915 ja matka-apurahoiksi maamme muissa kansakouluissa käyntiä varten käyttövaroistaan osottaa, opastuskursseja varten 600 markkaa ja matka-apurahoiksi 500 markkaa.

Määräraha opastuskurssien toimeenpanemiseksi kansakouluopettajille y. m.

Vuokrattujen kansakouluhuoneistojen korjauksiin myönsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto 1916 vuoden menosäännön vahvistaessaan 1,650 markan määrärahan.

Määräraha kansakouluhuoneistojen korjauksiin.

Kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen 1,600 markan määrärahan myöntämisestä muovailu- ja varjokuvanleikkauskurssien toimeenpanemiseksi kansakoulujen opettajattarille valtuusto äänestettyään epäsi⁶⁾.

Evätty esitys määrärahan myöntämisestä muovailu- ja varjokuvanleikkauskurssien toimeenpanemiseen. Alistus valtioavun myöntämisestä kansakouluille ja kasvatustoksille.

Vahvistaessaan 1916 vuoden budjetin päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto k. senaatille alistaa, että Helsingin kaupungille myönnettäisiin mainitulta vuodelta sen kansakouluille ja kasvatuslaitoksille tuleva valtioapu eli 25 % kaupungilla niistä olevista menoista, jotka laaditun yh-

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 16 p. 9 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 21 § ja jouluk. 14 p. 23 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 24 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 20 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. marrask. 30 p. 15 §.

distelmän mukaan nousivat 1,894,805 markkaan 12 penniin kansakoulujen ja 146,501 markkaan 66 penniin kasvatuslaitosten osalta.

Määräraha lisätilan hankkimiseksi vastaanotto- ja havaintokotiin.

Kirjelmässä maaliskuun 22 päivältä anoi kasvatuslautakunta valtuutusta saada tilan hankkimiseksi poikia varten olevaan kaupungin vastaanotto- ja havaintokotiin käyttäen osan niistä maksuista, mitkä valtiolta vuonna 1915 saatiin alaikäisten lainrikkojain tilapäisestä hoidosta.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto evätä kasvatuslautakunnan esityksen, mutta sitä vastoin käyttövaroistaan myöntää puheena olevaan tarkoitukseen 1,500 markkaa.

Lisämääräraha kasvatuslaitoksille y. m.

Kasvatuslautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan yhteensä 8,200 markan lisäyksen eräille kasvatuslaitoksille sekä yksityistä elänteelleantoa ja jatkokasvatusta varten.

Palkankorotus kasvatuslaitosten johtajille ja johtajattarille.

Niinikään kasvatuslautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että niille kaupungin kasvatuslaitosten johtajille ja johtajattarille, jotka eivät kansakoulunopettajina tai -opettajattarina ole oikeutetut saamaan virastaan maksettavan pohjapalkan korotusta määrävuosien palveluksesta, tataan 1916 vuoden alusta palkankorotusta 5 ja 10 vuoden nuhteettomasta palveluksesta 10 % pohjapalkasta kumpaisellakin kerralla sekä että silloiset johtajat ja johtajattaret saavat palkankorotukseen nähden lukea hyväkseen sen ajan, minkä he ovat ennen vuotta 1916 olleet virassa.

Uutteruusrain jakaminen Karstun kasvatuslaitoksen oppilaille.

Kasvatuslautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa lautakunnan, sikäli kuin Karstun kasvatuslaitoksen oppilaiden myydyistä töistä kertyi tuloja yli kuluvan vuoden tulosäännössä edellytetyn 600 markan määrän, ylijäämästä jakamaan laitoksen työpajaosaston oppilaille uutteruusrahoja sen määrän ja niillä perusteilla kuin lautakunta siinä kohden määrää.

Apumaksu kansanlastentarhain opettajarten eläkkeisiin.

Kirjelmässä⁵⁾ huhtikuun 26 päivältä esitti kansanlastentarhain johtokunta, että kaupunki tekisi Suomen yksityiskoulujen eläkekassan johtokunnan kanssa semmoisen sopimuksen, että kaikki kansanlastentarhain vakinaiset opettajattaret pääsisivät osakkaiksi mainitun kassan alimpaan eläkeluokkaan.

Sittenkuin rahatoimikamari oli antamassaan lausunnossa⁶⁾ puoltanut myöntymistä kansanlastentarhain johtokunnan esitykseen, lähetti⁶⁾ kaupunginvaltuusto asian erikoisvaliokuntaan, jonka jäseniksi valittiin herrat V. T. Rosenqvist, Relander ja Sederholm.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 13 p. 12 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 5 p. 18 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 2 p. 16 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 2 p. 17 §. —

⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 43. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. syysk. 21 p. 4 §.

Valiokunta antoi asiasta marraskuun 12:ntena päivätyn mietinnön¹⁾, jossa esitettiin m. m. seuraavaa:

Valiokunta oli kansanlastentarhain johtokunnan ja rahatoimikamarin kanssa yhtä mieltä siitä, että kunnalla avustettujen kansanlastentarhain erikoisaseman johdosta oli aihetta auttaa näiden laitosten vakinaisia opettajattaria saamaan vauhuuseläkettä. Siihen järjestelmäänkiu nähden, jota eläkkeen antamisessa olisi noudatettava, oli valiokunta yhtynyt johtokunnan tekemään ja rahatoimikamarin kannattamaan ehdotukseen. Edut, joita yksityiskoulujen eläkekassa nyttemmin valtioapua saadessaan voi osakkailleen tarjota, eivät olleet vähemmät niitä, mitkä olisi saatavissa elinkorkovakuutuksella yksityisessä yhtiössä, mutta kassaan liittymisestä oli se huomattava etu, että kaupunki ei ollut sidottu, jos kansanlastentarhat vastedes kunnallistutettiin ja opettajisto saatettiin osalliseksi kunnan eläkkeestä.

Eläkekassan ohjesäännön mukaan oli eläke alimmassa luokassa 300 markkaa ja eläkeikä alkoi osakkaan 61:senä ikävuotena. Maksu suoritettiin vahvistetun tariffin mukaan osakkaan tuloian perusteella. Lisäksi suoritettiin pääsymaksu sekä vuosimaksua hoitokustannuksiin, kumpaistakin vahvistetut määrät. Työkyvyttömäksi tultuaan voi osakas, joka oli kolme vuotta kuulunut kassaan, mutta ei ollut saavuttanut eläkeikää, joko saada kerta kaikkiaan suoritettavan lunastusmaksun tahi tariffin mukaan lasketun työkyvyttömyyseläkkeen. Sikäli kuin kassan varat sallivat, annettiin eläkkeen korotuksiakin, ja työkyvyttömyyseläkkeen saajalle voitiin harkinnan mukaan vararahastosta antaa ylimääräistä eläkettä.

Vakinaisia opettajattaria, johtajattaret lukuun otettuina, oli kunnan avustamissa 17 kansanlastentarhassa nykyään 76. Erikoisena ryhmänä kansanlastentarhain opettajistossa olivat n. s. lastenkamariosastojen opettajattaret. Näiden opettajatarten tehtävänä oli hoitaa lapsia, jotka kotonaan olivat vailla hoitoa, sinä aikana kuin lastentarhat eivät olleet toiminnassa. Lastenkamariopettajatarten ei eläkekassan johtokunta kuitenkaan katsonut kuuluvan opettajatarten luokkaan eikä heitä sentähden otettu kassan osakkaiksi. Nämä toimihenkilöt samoin kuin kansanlastentarhain palveluksessa olevat apulaiset ja palvelijastokin eivät siis pääsisi puheena olevasta eläke-edusta osallisiksi.

Kaupungin ja eläkekassan kesken puheena olevasta asiasta tehtävän sopimuksen yksityiskohtiin nähden oli valiokunnan mielestä vastaisen varalle päätettävä, että opettajatar, joka tuollaiseen virkaan tullessaan oli täyttänyt 40 vuotta, ei ollut oikeutettu saamaan eläkeapumaksua kaupungilta. Mitä taas nykyään virassa oleviin vakinaisiin opettajattariin tuli, näytti oikeudenmukaiselta, että tämä ikäraja

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 62.

ulotettiin 50 ikävuoden loppuun, toisin sanoin eläkekassaan pääsemisen ehtona olevaan ylimpään ikärajaan. Tämän mukaisesti tulisi kaikista nykyään palveluksessa olevista 76 vakinaisesta opettajattaresta 73 osallisiksi eläke-edusta, kun taas 3 vanhinta opettajattarta, jotka huhtikuun alussa 1916, jolloin kassaan näytti olevan liityttävä, olivat ylittäneet mainitun ylimmän ikärajan eivätkä siis pääsisi osallisiksi vakinaisesta eläkkeestä.

Paitsi edellä mainittuja ehtoja olisi sopimuksessa määrättävä kunnan ja eläkekassan välinen oikeussuhde siltä varalta, että kaupunki ottaisi kansanlastentarhat välittömään hoitoonsa, samoin kuin senkin tapauksen varalta, että osakas oltuaan vähintään viisi vuotta kassan osakkaana eroaisi toimestaan. Eläkekassan johtokunta oli valiokunnan tiedustelun johdosta ilmoittanut olevansa valmis oikeuttamaan kaupungin, jos se niin halusi, kansanlastentarhain tultua kunnallistetuiksi, osakkuusajan viiden ensimmäisen vuoden kuluttua, irtisanomisen johdosta saamaan suorittamansa maksut takaisin ynnä 4 % korkoa korolle sekä myöntänyt kaupungille samanlaisen oikeuden, siinä tapauksessa että yksityinen osakas viisi vuotta kassan jäsenenä oltuaan erosi. Jos taas osakas kuoli kuuluttuaan kassaan vähintään kolme vuotta, mutta ennen eläkeikään tuloa, oli ohjesäännön mukaan saaminen maksettava oikeudenomistajalle, tässä tapauksessa kaupungille, mikäli sen suorittamia maksueriä koski. Ainoastaan niissä poikkeustapauksissa, että osakas kuoli osakkuutensa kolmen ensimmäisen vuoden kuluessa tahi erosi viiden ensimmäisen vuoden kuluessa, jäisivät suoritettut maksut ohjesäännön määräysten mukaan kassan hyväksi.

Esillä olevan ehdotuksen mukaan saavutettaisiin eläkekassan osakkuus siten, että kaupunki kerta kaikkiaan suorittaisi vahvistettua pääsymaksua kaikkien nykyään toimessa olevain laitosten puolesta 460 markkaa sekä vuotuista apumaksua hoitokustannuksiin 93 markkaa ynnä kaikkien vakinaisten opettajattarten puolesta vuosimaksut alimmassa eläkeluokassa. Viimeksi mainitut maksut oli valiokunta opettajattarten nykyisen lukumäärän sekä ohjesäännön 16 §:ssä olevan taulun johdolla laskenut Smk:ksi 5,136:90.

Valiokunta ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Helsingin kaupunki, huhtikuusta 1916 lähtien, avustaa eläke-edun hankkimista kunnan kannattamain kansanlastentarhain vakinaisille opettajattarille maksamalla yksityiskoulujen eläkekassaan mainittujen toimihenkilöiden puolesta sekä vahvistetun pääsymaksun ynnä säädetyn vuotuisen apumaksun kassan hoitokustannuksiin että myös osakasten tariffinmukaiset vuosimaksut alimmassa eläkeluokassa, kuitenkin siten, että mainittu apumaksuvelvollisuus ei käsitä niitä nykyään virassa olevia opettajattaria, jotka ovat täyttäneet 51 vuotta,

eikä niitäkään opettajattaria, jotka vastedes tulevat kansanlastentarhain palvelukseen 40 ikävuotta täytettyään;

että kansanlastentarhain johtokunta valtuutetaan edellä mainitua tarkoitusta varten yksityiskoulujen eläkekassan hallinnon kanssa tekemään sopimus puheena olevain toimihenkilöjen osakkuudesta, huomioon ottaen että kaupungille taataan oikeus, jos se niin haluaa, kansanlastentarhain tullessa kunnan laitoksiksi, sittenkuin osakkuusajan viisi ensimmäistä vuotta on kulunut, irtisanomisen johdosta saada takaisin kassaan suorittamansa maksut ynnä 4 % korkoa korolle sekä että kaupungille varataan samallinen oikeus sen tapauksen varalta, että yksityinen osakas kassasta eroaa viisi vuotta osakkaana oltuaan; samoin kuin

että valtuuston budjettivaliokunta saa tehtäväkseen 1916 vuoden menosääntöön merkitä tätä tarkoitusta varten arviolta 5,700 markkaa.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen.

Kansanlastentarhain johtokunnan esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan johtokunnalle 1,980 markan lisämäärärahan käytettäväksi mainittujen laitosten oppilaiden ruokintaan johtokunnan määräyksen mukaan.

Lisämääräraha kansanlastentarhoille.

Niinikään kansanlastentarhain johtokunnan esityksestä ja budjettivaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti³⁾ kaupunginvaltuusto:

Kalliinanjanlisäys kansanlastentarhain opettajatarille.

että kaupungin avustamain kansanlastentarhain opettajattaret saavat kalliinanjanlisäystä niiden perusteiden mukaisesti, mitkä kaupunginvaltuusto marraskuun 16 päivänä 1915 on vahvistanut tuollaiseen kaupungin virka- ja palvelusmiehille tulevaan etuun nähden; sekä

että eräiden kaupungin virka- ja palvelusmiesten kalliinanjanlisäyksiä varten 1916 vuoden menosäännössä olevaa määrärahaa tämän johdosta korotetaan 5,000 markalla.

Maistraatin kirjelmässä toukokuun 8 päivästä ilmoitettiin⁴⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi, että koulutoimen ylihallitus oli myöntänyt kaupungille työväenopiston voimassapidosta vuonna 1913 olleiden kustannusten korvaukseksi 8,400 markan valtioavun, josta 3,900 markkaa tuli ruotsinkielisen ja 4,500 markkaa suomenkielisen osaston osalle.

Työväenopistolle myönnetty valtioapu.

Kaupungin työväenopiston yhteisen johtokunnan kirjelmässä marraskuun 23 päivästä tehdystä esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan työväenopistolle lisämäärärahoja, ruotsinkieliselle osastolle 550 markkaa

Lisämäärärahoja työväenopistolle.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 30 p. 5 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 25 §.

— ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. toukok. 25 p. 2 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. marrask. 30 p. 16 §.

alkeiskurssien ja laulunopetuksen kustantamiseen, ilmoitus- ja painatuskulujen suoritukseen sekä heijastuskuvanäytäntöjen toimeenpanemiseen ja suomenkieliselle osastolle 700 markkaa vahtimestarin palkkaukseen.

Määräraha musiikkiopiston orkesterikoululle.

Helsingin musiikkiopiston johtokunnan anomuksesta sekä musiikkilautakunnan ja rahatoimikamarin lausunnot hankittuaan osotti¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,500 markkaa musiikkiopiston orkesterikoulun voimassapitoon syyslukukaudella 1915.

Rauennut kysymys kansliahuoneiston vuokraamisesta venäläiselle sotaväelle.

Sittenkuin majoitustoimikunta oli kaupunginvaltuustolle tehnyt esityksen kansliahuoneiston vuokraamisesta venäläisen sotaväen päällystölle liikekannallepanon varalta sekä valtuusto oli, m. m. rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta, kokouksessaan tammikuun 21 päivänä 1913 palauttanut²⁾ asian kamariin, jotta kamari yksissä neuvoin majoituslautakunnan ja ehkä venäläisten sotilasviranomaisten kanssa laatisi puheena olevan asian järjestämiseksi jonkin muun ehdotuksen kuin minkä kamari oli esittänyt, ilmoitti rahatoimikamari kirjelmässä tammikuun 21 päivältä 1915 olleensa keskusteluissa erinäisten talonomistajain kanssa ja saaneensakin aikaan alustavan sopimuksen tarvittavain huoneistojen saamisesta muualta sekä olleensa kesällä 1914 valmis osottamaan puheena olevaan tarkoitukseen tarpeelliset huoneistot, mutta oli venäläinen sotilaspäällystö sillä välin järjestänyt asian toisin, minkätähden kamari esitti valtuuston päätettäväksi, ettei asia aiheuttaisi muuta toimenpidettä.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi³⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

Majoituskustannukset.

Kirjelmässä joulukuun 23 päivältä 1914 ilmoitti maistraatti että, sittenkuin läänin kuvernööri oli, sen johdosta että 67:nnen jalkaväkidivisionan ensimmäisen sairaalan tšekäläisiin rakennuksiin oli ilmaantunut kulkutaudin tapaisen taudin tartuntaa, ryhtynyt toimenpiteisiin maanviljelijä E. Gärkmanin omistamain Helsingin pitäjän Korpaksen tilalla olevain rakennusten luovuttamiseksi mainitun sairaalan käytettäväksi, oli k. senaatti saman kuukauden 3 päivänä määrännyt, että tästä johtuvat menot, 250 markan kuukausivuokra, oli pantava Helsingin kaupungin maksettavaksi.

Asiaa esiteltäessä päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto senaatin päätöksen saatettavaksi rahatoimikamarin ja majoituslautakunnan tiedoksi.

Vuokrarahoja sotilashenkilöille.

Kirjelmässä maaliskuun 22 päivältä alisti majoituslautakunta, saiko vuokrarahoja tilauksesta osottaa maksettavaksi olomajoitustariffiin mukaan sellaisten sotilashenkilöiden palveluksessa oleville sotilashenkilöille, jotka sodan puhjetessa olivat olleet ja edelleen olivat tänne

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 2 p. 15 §. — ²⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 124. —

³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 16 p. 6 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 19 p. 3 §.

sijoitettuina, sekä että kaupunginvaltuusto k. seuaatilta pyytäisi lähempää selitystä senaatin edellisen helmikuun 2 päivänä samasta asiasta tekemään päätökseen.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, epäämällä nykyään majoituslautakunnan esityksen kääntymisestä senaatin puoleen esillä olevassa asiassa, että komendanttihallituksen ja piirisotilaspäällikköhallituksen palveluksessa oleville henkilöille sai maaliskuun 1 päivästä 1915 lähtien osottaa maksettavaksi vuokratrahoja olomajoitustariffiin mukaan, mutta että tätä etua ei ollut ulotettava näihin hallituksiin tilapäisesti komennettuihin henkilöihin.

Majoituslautakunnan kirjelmässä marraskuun 23 päivästä tehdystä esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, muuttamalla lokakuun 6 päivänä 1914 tekemäänsä päätöstä sotilashenkilöille maksettavista vuokratrahoista³⁾, että se määrä, minkä vuokratrahoja sai maksaa arvoluokkiin kuuluville sotilashenkilöille, jotka oli tänne määrätty paraikaa jatkuvan sodan puhjettua, oli tammikuun 1 päivästä 1916 oleva 172 markkaa 50 penniä kuukaudessa viiteen ylimpään arvoluokkaan kuuluville ja 86 markkaa 25 penniä kuukaudessa johonkin yhdeksästä alimmasta arvoluokasta kuuluville henkilöille.

Majoituslautakunnan kirjelmässä helmikuun 4 päivästä tehdystä esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan myönsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto mainitun lautakunnan sihteerille, sen lisäksi mitä asiasta oli aikaisemmin määrätty, 50 markan lisäpalkan kuukaudessa, niin kauan kuin majoitusta sodan aikana jatkui.

Edelleen myönsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto majoituslautakunnan esityksestä 200 markan lisäyksen kuluvan vuoden menosäännössä olevaan lautakunnan tarverahain määrärahaan, ja oli tämä rahamäärä maksettava valtuuston käyttövaroista.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti⁶⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 3,000 markkaa lisäykseksi Rantatorin kauppahallin vedenkulutusmäärärahaan.

Sittenkuin kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli herättänyt kysymyksen toimenpiteisiin ryhtymisestä kattilakivimuodostuksen vähentämiseksi kaupungin vesijohtovedessä sekä terveydenhoitolautakunta ja rahatoimikamari olivat antaneet lausunnot asiasta samoin kuin kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 28 päivänä 1911 lähettänyt⁷⁾ asian lisälausunnon saamiseksi terveydenhoitolautakun-

Korotettuja vuokratrahoja sotilashenkilöille.

Tilapäinen lisäys majoituslautakunnan sihteerin palkkaan.

Lisäys majoituslautakunnan tarverahain määrärahaan.

Lisämääräraha kauppahallia varten.

Ruennut kysymys vesijohtoveden puhdistamis- ja neutralisointimenettelyn muuttamisesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 27 p. 16 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 20 §. —

³⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 109. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. helmik. 16 p. 12 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. marrask. 30 p. 14 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 12 §. — ⁷⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 144 ja seur.

taan, antoi lautakunta huhtikuun 17:ntenä 1913 päivätyn lausunnon asiasta¹⁾.

Teknillisten laitosten hallituksen ja rahatoimikamarin edelleen lausuttua¹⁾ mielensä asiasta päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, ettei kysymys vesijohtoveden puhdistamis- ja neutralisoimismenettelyn muuttamisesta aiheuttanut muuta toimenpidettä.

Kaasun laatu.

Kirjelmässä kesäkuun 7 päivältä mainitsi kaupungin teknillisten laitosten hallitus, että kaupungin kaasulaitoksen oli kivihiilien puutteessa täytyntä kaasua valmistaessaan käyttää tavallisiakin polttoaineita, mutta että tämän sekakaasun lämpöarvo oli ainoastaan 60 % kivihiilikaasun säännöllisestä lämpöarvosta, ja esitti hallitus sentähden kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kaasulaitos saisi toistaiseksi toimittaa kaasua, jonka lämpöarvo oli noin 3,000 lämpöyksikköä.

Kaupunginvaltuusto myöntyi³⁾ esitykseen.

Kaasulaitoksen määrärahan muutettu käyttäminen.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kirjelmässä syyskuun 1 päivältä tehdystä esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto, että kaasulaitoksen budjetissa jäljellä olevista määrärahoista:

kivihiiliä varten	Smk. 525,000: —
ammoniakin valmistusta varten	» 20,000: —
kaasunpuhdistusta varten	» 3,000: —
	<u>Smk. 548,000: —</u>

sai vuonna 1915 käyttää:

vesikaasun valmistamiseen . . . ,	Smk. 103,000: —
puukaasun »	» 301,500: —
kaasukojeiden tarkistamiseen	» 6,000: —
	<u>Smk. 410,500: —</u>

Lisämäärärahoja sähkölaitokselle.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kirjelmässä lokakuun 27 päivältä tehdystä esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan sähkölaitokselle lisämäärärahoja yhteensä 32,000 markkaa.

Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto seuraaville henkilöille vuotuista eläkettä alempana mainitut määrät:

joulukuun 22 päivänä 1911 vahvistettujen eläkeperusteiden mukaan:

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 55 v. 1914. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 19 p. 11 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p. 22 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 19 p. 12 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. marrask. 30 p. 11 §.

Marian sairaalan portinvartijalle J. V. Kallströmille 208 markkaa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä 1915¹⁾;

maistraatin ja raastuvanoikeuden arkiston ent. apulaiselle leskirouva A. Landgrenille 420 markkaa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä 1915²⁾;

vesijohtolaitoksen ylikoneenkäyttäjälle A. N. Ljungdellille 840 markkaa, maksettavaksi lähinnä sen jälkeisen kuukauden 1 päivästä, jona hän on eronnut toimestaan³⁾;

palolaitoksen kersantille J. V. Henrikssonille 1,800 markkaa, maksettavaksi lähinnä sen jälkeisen kuukauden 1 päivästä, jona hän on eronnut toimestaan⁴⁾; ja

oikeusneuvosmies K. A. Nybergille 6,000 markkaa, maksettavaksi joulukuun 1 päivästä 1915⁵⁾; sekä

huhtikuun 15 päivänä 1913 vahvistettujen eläkeperusteiden mukaan:

parmaaja P. Hakkaraiselle 504 markkaa, maksettavaksi lähinnä sen jälkeisen kuukauden 1 päivästä, jona hän on eronnut toimestaan⁶⁾;

parmaaja E. J. Kiiliäiselle 564 markkaa, maksettavaksi lähinnä sen jälkeisen kuukauden 1 päivästä, jona hän on toimestaan eronnut⁷⁾;

parmaaja H. V. Kyrklundille 474 markkaa, maksettavaksi lähinnä sen jälkeisen kuukauden 1 päivästä, jona hän on toimestaan eronnut⁸⁾;

kivenhakkaaja K. E. Lundgrenille 600 markkaa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä 1915⁹⁾;

työmies B. Johanssonille 684 markkaa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä 1915¹⁰⁾; ja

lyhdynsyttyttäjä J. V. Saleniukselle 660 markkaa, maksettavaksi kesäkuun 1 päivästä 1915¹¹⁾.

Sitä vastoin epäsi kaupunginvaltuusto leskironva F. Kvarnströmin¹²⁾, vahtimestarinleski V. F. Petterssonin¹³⁾ ja kaupungin huuto-kauppakamarin ent. vahtimestarin A. V. Bärlund-Terhon¹⁴⁾ eläkeanomukset.

Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto seuraaville henkilöille vuotuista elinkautisapurahaa alempana mainitut määrät, nimittäin:

kunnalliskodin ja työlaitoksen johtajalle everstiluutnantti G. Mé-
lartille 1,600 markkaa, huhtikuun 1 päivästä 1915 lukien¹⁵⁾;

Eläke portin-
vartija J. V.
Kallströmille.
Eläke leskiron-
va A. Land-
grenille.

Eläke yliko-
neenkäyttäjä
A. N. Ljung-
dellille.

Eläke kersantti
J. V. Henriks-
sonille.

Eläke oikeus-
neuvosmies K.
A. Nybergille

Eläke parmaaja
P. Hakkarai-
selle.

Eläke parmaaja
E. J. Kiiliäi-
selle.

Eläke parmaaja
H. V. Kyrk-
lundille.

Eläke kiven-
hakkaaja K E
Lundgrenille.

Eläke työmies
B. Johans-
sonille.

Eläke lyhdy-
syttyttäjä J. V.
Saleniukselle.

Evättyjä eläke-
anomuksia.

Apuraha evers-
tiluutnantti G.
Mélartille.

1) Valt. pöytäk. tammik. 19 p. 21 §. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 16 p. 4 §. — 3) Valt. pöytäk. huhtik. 13 p. 19 §. — 4) Valt. pöytäk. huhtik. 13 p. 20 §. — 5) Valt. pöytäk. marrask. 30 p. 3 §. — 6) Valt. pöytäk. helmik. 2 p. 20 §. — 7) Valt. pöytäk. maalisk. 2 p. 27 §. — 8) Valt. pöytäk. maalisk. 23 p. 21 §. — 9) Valt. pöytäk. huhtik. 13 p. 22 §. — 10) Valt. pöytäk. huhtik. 27 p. 11 §. — 11) Valt. pöytäk. syysk. 7 p. 18 §. — 12) Valt. pöytäk. lokak. 5 p. 23 §. — 13) Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 33 §. — 14) Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 35 §. — 15) Valt. pöytäk. helmik. 2 p. 16 §.

- Apuraha leski- maistraatin ja raastuvanoikeuden arkiston ent. apulaiselle leski-
rouva A. Landgrenille. kirova A. Landgrenille 580 markkaa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä 1915 lukien sekä suoritettavaksi mainitulta vuodelta valtuuston käyttövaroista¹⁾);
- Apuraha kasvat- Toivoniemen kasvatuslaitoksen johtajattarelle I. L. Walldénille
laitoksen 300 markkaa, maksettavaksi lähinnä sen jälkeisen kuukauden 1 päi-
johtajattarelle I. L. Walldénille. västä, jona hän on virastaan eronnut²⁾);
- Apuraha profes- taideteollisuuskeskuskoulun johtajalle professori E. S. Nordströmille
sori E. S. Nordströmille. 3,000 markkaa, maksettavaksi lähinnä sen jälkeisen kuukauden 1 päi-
västä, jona hän on toimestaan eronnut³⁾);
- Apuraha kone- koneenkäyttäjänleski V. Andstenille 240 markkaa, maksettavaksi
käyttäjän- kesäkuun 1 päivästä 1915 sekä mainitulta vuodelta suoritettavaksi
leski V. Andstenille. valtuuston käyttövaroista⁴⁾);
- Apuraha sairaa- sairaanhoitajatar J. Strandbergille 480 markkaa, maksettavaksi
nhoitajatar J. Strandbergille. marraskuun 1 päivästä 1914 lukien sekä mainitulta vuodelta ja vuo-
delta 1915 suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista⁵⁾);
- Apuraha toi- toimittaja F. J. Valbäckille 600 markkaa, maksettavaksi marras-
mittaja F. J. Valbäckille. kuun 1 päivästä 1915 lukien sekä mainitulta vuodelta suoritettavaksi
Valbäckille. valtuuston käyttövaroista⁶⁾); ja
- Apuraha ent. ent. kaupunginpalvelijalle C. V. Åkermanille 400 markkaa, mak-
kaupunginpal- settavaksi heinäkuun 1 päivästä 1915 lukien sekä mainitulta vuodelta
velijalle C. V. Åkermanille. suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista⁷⁾).
- Evättyjä apu- Ent. vahtimestarin F. M. Lindqvistin⁸⁾ työntekijään K. Johansonin⁹⁾ ja M. Hakomäen¹⁰⁾ sekä ent. kaasulaitostyöläisen J. Salmion¹¹⁾
rahan korotus- anomukset heille aikaisemmin myönnettyjen apurahain korottamisesta
anomuksia. kaupunginvaltuusto epäsi.
- Evätty apura- Samaten epäsi¹²⁾ kaupunginvaltuusto sairaanhoitajatar V. Peltosen
han anomus. anomuksen saada vuotuinen apuraha.
- Määräraha Kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityk-
muurarimestari Alex. Ärtin rahastosta. sestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan osotti¹³⁾ kaupungin-
raha- valtuusto muurarimestari Alex. Ärtin rahastosta 3,500 markkaa kurs-
sien järjestämiseksi kesäkuukausina vuonna 1915 kaupungin ruotsin- ja
suomenkielisten kansakoulujen oppilaille n. s. Ärtin koulupuutarhassa.
- Stipendejä ja Sittenkuin kauppias K. H. Renlund-vainaja oli Helsingin kau-
palkintoja K. H. Renlundin pungille testamentannut m. m. 50,000 markkaa rahatoimilaitoksen hoi-
stipendi- ja dettavaksi rahastoksi, jonka korkovarot käytetään palkinnoiksi ja sti-

1) Valt. pöytäk. helmik. 16 p. 4 §. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 13 p. 21 §.
— 3) Valt. pöytäk. toukok. 11 p. 20 §. — 4) Valt. pöytäk. kesäk. 8 p. 16 §. —
5) Valt. pöytäk. syysk. 7 p. 27 §. — 6) Valt. pöytäk. lokak. 19 p. 19 §. — 7) Valt.
pöytäk. marrask. 2 p. 34 §. — 8) Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 32 §. — 9) Valt. pöy-
täk. marrask. 16 p. 18 §. — 10) Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 31 §. — 11) Valt. pöytäk.
jouluk. 14 p. 32 §. — 12) Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 30 §. — 13) Valt. pöytäk.
huhtik. 13 p. 26 §.

pendeiksi sekä matka-apurahoiksi Helsingin käsiammattiliikkeissä ja tehtaissa palvelevien oppilaiden ja nuorempain työläisten kehottamiseksi käymään käsityöläiskoulua tai muuta heitä varten olevaa oppilaitosta, sekä kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan maaliskuun 24 päivänä 1908 antanut rahatoimikamarin tehtäväksi¹⁾ valtuustolle lähettää ehdotuksen lähemmiksi määräyksiksi mainitun lahjoitusrahaston käyttämisestä, ilmoitti kamari kirjelmässä²⁾ toukokuun 14 päivältä että puheena olevan rahaston, jonka nimenä kaupungin tileissä oli „K. H. Renlundin stipendi- ja palkintorahasto käsiammatti- ja tehdastyöläisiä varten“, korkovarot, jotka kaupungin lahjoitusrahastojen 1914 vuoden tilinpäätökseen oli merkitty 1,736 markaksi 50 penniksi, vuonna 1915 ensi kerran voitiin käyttää, ja esitti kamari kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että K. H. Renlundin stipendi- ja palkintorahaston käsiammatti- ja tehdastyöläisiä varten korkovarot on toistaiseksi käytettävä taide-teollisuuskeskuskoulun, alempain käsityöläiskoulujen ja työväenopiston alkeisoppikurssien oppilaiden stipendeiksi, palkinnoiksi ja matka-stipendeiksi;

että rahatoimikamarin on vuosittain käytettävänä olevat korot harkinnan mukaan jaettava edellä mainittujen kolmen koulun kesken; sekä

että asianomaisten koulujohtokuntain asia on lähemmin määrätä stipendien tai palkintojen antamistavasta, valita stipendiaatit sekä vuosittain rahatoimikamariin antaa kertomus stipendien käyttämisestä.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi kaupunginvaltuusto³⁾ rahatoimikamarin esityksen.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjoituksessa ilmoittivat kauppias K. H. Renlund-vainajan kuolinpesän selvitysmiehet, valtioneuvos M. Hallberg ja kauppaneuvos Hj. Schildt, että kauppias Renlund oli toukokuun 2 päivänä 1905 laaditussa testamentissaan määrännyt jäämistöstään 500,000 markkaa käytettäväksi „K. H. Renlundin säätiö Suomen käytännöllis-geologista tutkimusta varten“ nimisen säätiön perustamiseksi, jonka tarkoituksena olisi edistää malmien ja hyödyllisten kivennäisten ynnä teknillisiin tarkoituksiin kelpaavain vuori- ja maalajien etsimistä Suomessa sekä mikäli mahdollista antaa opastusta niiden käyttämisen ja menekin edistämiseksi. Säätiötä hoitaisi ja hallitsisi johtokunta, jonka kotipaikka olisi Helsingin kaupungissa ja johon kuuluisi viisi siten valittua palkatonta jäsentä, että k. Aleksanterin yliopiston konsistori valitsisi yhden palveluksessaan olevan mineralogian tahi geologian opettajan sekä Helsingin kaupunginvaltuusto kaksi käytännöllistä ja liiketoimiin perehtynyttä miestä, minkä ohessa testa-

palkintorahastosta.

K. H. Renlundin säätiö Suomen käytännöllis-geologista tutkimusta varten.

¹⁾ Ks. 1908 vuod. kert. siv. 127. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 35. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 7 p. 10 §.

mentintekijä oli johtokunnan jäseniksi valinnut eversti F. Sohlbergin ja valtioneuvos Hallbergin. Yliopiston valitseman jäsenen erotessa tulisi hänen sijaansa toinen samalla tavalla valittu jäsen, mutta sijan jäädessä tyhjäksi jonkun muun jäsenen jälkeen valitsisivat uuden jäsenen hänen sijaansa joka toinen kerta johtokunnan jäljellä olevat jäsenet ja joka toinen kerta kaupunginvaltuusto. Ilmoittaen olevansa tilaisuudessa maksamaan mainitun lahjoitusmäärän selvitysmiehet esittivät, että kaupunginvaltuusto, siinä tapauksessa että se suostui täyttämään testamentintekijän toivomuksen, valitsisi kaksi jäsentä johtokuntaan.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto puheena olevaan esitykseen myöntyen edellä mainitun säätiön johtokunnan jäseniksi valita herra Elvingin ja insinööri A. von Julinin.

Matkastipendi
Gustav Pauligin
lahjoitusra-
hastosta,

Rahatoimikamarin esityksestä antoi²⁾ kaupunginvaltuusto Gustav Pauligin lahjoitusrahaston 1916 vuoden stipendin, 3,000 markkaa, ylioppilas V. Garoffille.

Karl Magnus
Kullmanin ra-
haston ja loma-
rahaston kor-
koverain käyt-
täminen.

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen johtokunnan kaupunginvaltuustolle Karl Magnus Kullmanin rahaston ja lomarahaston korkoverain käyttämistä koskevasta asiasta tekemän esityksen johdosta sekä rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti³⁾ kaupunginvaltuusto:

että mainittujen rahastojen korkoverat vuosittain annetaan Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistykselle ja Helsingin kaupungin kansakoulujen opettajainliitolle käytettäväksi tilaisuuden hankkimiseen kaupungin ruotsin- ja suomenkielisten kansakoulujen oppilaille oleskella kesäiseen aikaan maalla;

että korkoverat on kaupungin kansakoulutarkastajain jaettava likimain suhteellisesti mainittujen koulujen oppilaslukuun;

että, jos toinen yhdistys jonakin vuonna ei järjestä kesäsiirtoloja, on saman vuoden korot kokonaan annettava toiselle yhdistykselle, sillä edellytyksellä että se ryhtyy toimenpiteisiin kesävirikistykseen hankkimiseksi kansakouluoppilaille; sekä

että korkoveroja jaettaessa lahjakirjain määräyksiä noudatetaan.

Aviopuolisojen
Isak Mattsson-
Kivilän avus-
tusrahasto.

Kirjelmässä marraskuun 25 päivältä ilmoitti rahatoimikamari, että talonomistajanleski S. Mattsson-Kivilä oli edellisen toukokuun 11 päivänä laatimassaan testamentissa määrännyt, että hänen jäämistönsä oli kokonaan tuleva Helsingin kaupungille sekä hoidettava „aviopuolisojen Isak Mattsson-Kivilän avustusrahaston“ nimisenä erityisenä rahastona, jonka korot on 100 markan suuruisina erinä jaettava joululahjoiksi Helsingin kaupungista kotoisin oleville vähävaraisille ja

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 5 p. 24 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 16 p. 10 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 16 p. 16 §.

ja kivulloisille henkilöille tai perheille, sekä että kamari oli, sittenkuin testamentti laatijansa marraskuun 20 päivänä kuoltua oli annettu kamariin, ryhtynyt selvityttämään pesää, johon kuuluu Onlunkylässä sijaitseva palstatila siinä olevine huvilarakennuksineen ja ulkokuoneineen, jotka oli palovakuutettu 25,000 markasta, Kansallisosakepankkiin talletettuja varoja 52,000 markkaa, käteistä rahaa noin 4,000 markkaa ja erinäistä irtainta omaisuutta eli, pois luettuna vainajan hautauskulut, maksamattomat laskut y. m., kaikkiaan noin 70,000 markkaa; ja esitti kamari samalla, että kaupunginvaltuusto päättäisi Helsingin kaupungin puolesta vastaanottaa mainitussa testamentissa kaupungille lahjoitetun omaisuuden ja valtuuttaa kamarin ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin kaupungin testamenttiin perustuvan oikeuden valvomiseksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ rahatoimikamarin esityksen.

Kirjelmässä joulukuun 2 päivältä mainitsi rahatoimikamari ent. apteekkarin C. H. Hedbergin kamarille ilmoittaneen, että hän ja hänen lokakuun 6 päivänä 1915 kuollut vaimonsa O. I. Hedberg olivat toukokuun 13 päivänä 1911 laaditulla keskinäisellä testamentilla määränneet:

Aviopuolisojen
C. H. ja O. J.
Hedbergin tes-
tamentti.

että kumpaisenkin aviopuolison kuoltua kaikki jäämistö annetaan Helsingin kaupunkikunnalle;

että jo jommankumman aviopuolison kuoltua jälkeenalävän aviopuolison on velvollisuus pitää huolta, että kunta saa pesän kiinteistöihin kiinnityksen 40,000 markkaa vastaavalle rahamäärälle tai, jos kiinteistöt tahi jokin niistä on myyty, arvopapereita samaan määrään, mikä oli tarkoitus kiinnityksellä taata, ollen kuitenkin jälkeenalävä aviopuoliso oikeutettu elinaikanaan kantamaan näiden arvopaperien koron tai osingon;

että kumpaisenkin aviopuolison kuoltua kaikki jäämistö on heti otettava kunnan haltuun ja mahdollisimman pian edullisimmalla tavalla muutettava selväksi rahaksi;

että rahoista on päältäjaon otettava edellä mainitut 40,000 markkaa, jonka summan vuotuinen korko on jaettava tasan kaupunkilähteyksen ja rouvasväenyhdistyksen kesken sekä käytettävä kunnasta kotoisin olevain turvattomain tai paheellisten taikka huolimattomain vanhempain huonosti hoidettujen lasten, etusijassa 10 vuotta nuorempain, kustantamiseksi elätteelle vakavasti kristillismielisten maanviljelijäin luo maaseudulle; sekä

että mitä pesän varoista ehkä on jäljellä, sittenkuin edellä mainittu summa siitä on erotettu ja lisäksi erinäiset henkilöt ovat saaneet testamentissa mainitut rahamäärät, perustetaan rahasto, joka olisi kun-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 8 §.

nan hallinnon hoidettava ja jonka korot olisi vuosittain joulun aikaan erisuuruusina erinä jaettava säätyläisluokkaan kuuluville kunnan köyhille.

Samalla oli apteekkari Hedberg, joka puolestaan oli valvonut puheena olevan testamentin, ilmoittanut, että hän, jolla oli hallussaan Konstantininkadun taloon ja tonttiin n:o 5 tässä kaupungissa kiinnitetty 60,000 markan määräinen velkakirja, joka oli irtisanottu maksettavaksi marraskuun 30 päivänä 1916, halusi siitä edellä mainituin ehdoin kaupungille suorittaa puheena olevat 40,000 markkaa käteisellä. Taatakseen kaupungille varain saamisen oli apteekkari Hedberg ilmoittanut suostuvansa kaupungille siirtämään tai panttaamaan edellä mainitun velkakirjan 40,000 markkaan asti, sillä ehdolla että sai nostaa velkakirjan jäljellä olevan määrän ynnä koron koko summalle, minkä ohessa apteekkari Hedberg, ilmoittaen että testamentissa lahjoilla muistetuista henkilöistä oli viisi kuollut, oli pyytänyt tietoa, suostuiko kaupunki edellä mainituilla ehdoilla vastaanottamaan ja hoitamaan puheena olevia testamenttivaroja.

Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi Helsingin kaupungin puolesta vastaanottaa puheena olevassa testamentissa kaupungille lahjoitetun omaisuuden sekä valtuuttaa kamarin ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin testamenttiin perustuvan kaupungin oikeuden valvomiseksi.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen; minkä ohessa valtuusto päätti kirjelmässä apteekkari Hedbergille lausua kaupungin kiitoksen lahjoituksesta.

Htuanti Helsingin anniskeluosakeyhtiölle.

Kirjelmässä huhtikuun 14 päivästä Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunta ilmoitti, että vuodelta 1914 vahvistetun tilinpäätöksen mukaan Helsingin kaupungille tuli yhtiön voitosta mainitulta vuodelta 196,967 markkaa 39 penniä, joka rahamäärä kesäkuun 9 päivänä 1892 paloviinan ja muiden poltettujen tai tislattujen väkiviinajuomain myymisestä y. m. annetun asetuksen määräysten mukaan olisi huhtikuun kuluessa asianomaiseen paikkaan suoritettava, mutta että yhtiö kuitenkin nykyään vallitsevan tilan johdosta, yhtiön liikkeen ollessa hallituksen määräyksestä keskeytettynä määräämättömäksi ajaksi, oli kykenemätön täyttämään mainittua velvollisuuttaan. Yhtiökokouksessa huhtikuun 10 päivänä 1915 tehdyn päätöksen johdosta johtokunta sentähden ilmoitti, ettei yhtiö nykyään kyennyt suorittamaan mainittuja voittovaroja, ennenkuin yhtiön liike jälleen oli jonkin aikaa ollut käynnissä.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, saattaakseen anniskeluyhtiölle mahdolliseksi suorittaa

1) Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 14 §. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 11 p. 19 §.

kaupungille tulevan voittovarain osuuden, kaupunginkassasta myöntää yhtiölle mainittua osuutta vastaavan etuainin eli 196,967 markkaa 39 penniä korkoineen maksettavaksi kaupungille takaisin, niin pian kuin yhtiöllä oli siihen varoja käytettävänä.

Suomen voimistelunopettajaliiton kaupunginvaltuustolle teke-
mään anomukseen ¹⁾, että ne 364 markkaa 65 penniä, mitkä 1914 vuoden päättyessä olivat jäljellä liitolle Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1913 vuoden voittovarain osuudesta myönnetystä 5,000 markan määrärahasta, saisi käyttää soutuveneiden sekä leikki- ja urheiluvälineiden ostoon, valtuusto myöntyi ²⁾.

Niinikään myöntyi kaupunginvaltuusto sosialilautakunnan esitykseen ²⁾, että Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunta oikeutettaisiin toimikautena 1915—16 käyttämään se noin 3,000 markan suuruinen määrä, mikä kevätlukukauden 1915 päättyessä oli käyttämättä mainitulle keskustoimikunnalle edellä mainituista voittovaroista myönnetystä 18,000 markan määrärahasta.

Ehdotusta Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1914 vuoden voittovarain kaupungille tulevan osuuden jakamiseksi laatimaan asetettu kaupunginvaltuuston valiokunta antoi asiasta toukokuun 17:nä päivätyn mietinnön ³⁾. Siinä valiokunta esitti m. m. seuraavaa:

Saadun tiedon mukaan oli kaupungille vuodelta 1914 tuleva anniskeluosakeyhtiön voittovarain osuus 196,967 markkaa 39 penniä. Kaupunginvaltuuston marraskuun 25 päivänä 1913 tekemän päätöksen johdosta juovutusjuomavoittovarain ylijäämästä perustetussa voittovarainrahastossa oli joulukuun 31 päivänä 1914 143,320 markkaa 21 penniä, josta määrästä 3,738 markkaa 68 penniä oli kasvaneita korkoja. Koulutoimen ylihallituksen antaman tiedon mukaan oli sanottu hallitus myöntänyt 1,947 markkaa 11 penniä mainittuun tarkoitukseen, ja kaupunginvaltuuston helmikuun 16 päivänä 1915 tekemän päätöksen mukaan oli tänä rahamäärä otettava huomioon juovutusjuomavoittovaroja jaettaessa. Valtuuston marraskuun 25 päivänä 1913 vahvistamain, juovutusjuomavoittovarain käyttämisestä koskevain sääntöjen 7 kohdan mukaan oli voittovarainrahaston pääomasäästö pysytettävä vähentämättömänä, jota vastoin rahaston korkovarot oli aiottu etusijassa käytettäväksi sellaisen olojen järjestämiseen, joita voi syntyä väkijuomaliikkeen rajoittamista tai lakkauttamista tarkoittavain, syvempään käypäin toimenpiteiden johdosta, mutta kaupunginvaltuusto voi kuitenkin, kun asiantaajat vaativat, käyttää niitä muihinkin yleishyödyllisiin tarkoituksiin, ei kuitenkaan sellaisiin, joista kunta itse oli velvollinen pitämään

Oikeus myön-
nettyjen, mutta
käyttämättä
mään määrä-
rahain käyt-
tämiseen.

Helsingin an-
niskeluosake-
yhtiön 1914
vuoden voitto-
varain jakami-
nen ja sen yh-
teydessä val-
tuuston käyttö-
varoista myön-
netyt määrä-
rahat.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 25 p. 18 §. —

³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29.

huolta jäseniänsä verottamalla. Huomioon ottaen edellä mainitut määräykset ja kun nykyolot vaativat käyttämään rahaston korkovaroja puheena oleviin tarpeisiin, oli valiokunta laatinut ehdotuksensa sillä edellytyksellä, että käytettäviä juovutusjuomavoittovaroja oli

kaupungin osuus anniskeluyhtiön vuosivoitosta	Smk. 196,967: 39
kasvaneita korkoja	„ 3,738: 68
edellä mainittu valtion apumaksu	„ 1,947: 11
	Yhteensä Smk. 202,653: 18

Kun kaupunginvaltuusto jo joulukuun 1 päivänä 1914 oli myöntänyt anniskeluosakeyhtiölle 35,000 markan määrärahan Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten voimassapitoon, mikä rahamäärä oli maksettu edeltäpäin kaupunginkassasta, oli siis jaettavana 167,653 markkaa 18 penniä. Kaikkiaan oli määrärahoja haettu 388,170 markkaa 19 penniä, tähän luettuna ylempänä mainittu, anniskeluosakeyhtiölle edeltäpäin maksettu määrä.

Kun anniskeluvoittovaroista haettujen määrärahan summa siis noin 186,000 markalla ylitti käytettävänä olevain voittovarain määrän eikä avustusta näistä varoista sentähden voitaisi antaa läheskään kaikille sitä hakeneille yrityksille, oli valiokunta harkitessaan niitä periaatteita, joita jakamisessa olisi noudatettava, tullut yksimielisyyteen siitä, että ainoastaan ne yritykset, jotka jo aikaisemmin olivat avustusta saaneet, voivat nykyään tulla huomioon otetuiksi. Harkitessaan sitten kysymystä, mitä aikaisemmin kannatettuja yrityksiä olisi edelleen kannatettava, jottei niiden tunnustetusti yhteiskuntaa hyödyttävä toiminta keskeytyisi, ja minkä yritysten toiminta taas oli sellainen, ettei sen keskeytyminen joksikin ajaksi, jos se olisi seurauksena avustuksen puutteesta, tuottaisi yhteiskunnalle mainittavaa haittaa taikka että se voi jatkaa omin avuin, oli valiokunta katsonut voivansa näihin kahteen jälkimäiseen ryhmään lukea yritykset, joiden tarkoituksena oli edistää soitantoa, tanssia, voimistelua ja urheilua, sekä lisäksi nuoriso- ja raittiusliikkeen joka viimeksi mainittu pyrkimys voimassa olevan juovutusjuomakiellon johdosta ei ollut näyttänyt olevan erityisen avustuksen tarpeessa, eräät sairaanhoito- ja opetuslaitokset, eräät armeliaisuusyritykset y. m. Näiden yritysten puolesta tehdyt avustusanomukset oli valiokunta puolestaan yleensä ehdottanut evättäviksi.

Toimitettuaan tämän erottelun, minkä johdosta syrjäytettyjen hakemusten edustama summa nousi noin 65,000 markkaan, ja lisäksi noin 45,000 markalla vähennettyään niitä yhteiskunnalle hyödyllisiä yrityksiä varten anottuja määrärahoja, joiden valiokunta oli katsonut avustusta tarvitsevan ja ansaitsevan, oli puollettujen määrärahan

summa 75,700 markalla ylittänyt käytettävänä olevain voittovarain määrän. Tämän johdosta oli valiokunta vieläkin jakanut avunsaajat kahteen ryhmään. Toiseen oli valiokunta lukenut yritykset, joitten oli sen mielestä etusijassa ja joka tapauksessa saatava avustusta juovutusjuomavoittovaroista ja jommoisia erittäinkin olivat pienten lasten hoito sekä kesävirikistyksen hankkiminen lapsille ja nuorukaisille, ja toiseen ryhmään taas osin yritykset, jotka toimintansa laadun johdosta yleensä kävi asettaminen verotusvaroilla kannatettujen yritysten vertaisiksi, ja osin tarkoitukset, joita, vaikkeivät olleetkaan yhtä tärkeitä kuin ensimmäiseen ryhmään kuuluvat, valiokunta kuitenkin oli katsonut olevan kannatettava ja joille apuraha näytti olevan osotettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti myöntää:

Helsingin kansanlastentarhain kesäsiirtolakomitealle kesäoleskelun hankkimiseksi lapsille 4,200 markkaa;

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen kesäsiirtolatoimikunnalle 11,000 markkaa sekä tuberkulootisten oppilaiden virkistyskodin voimassapitoon ja risatautisten oppilaiden pitämiseksi Högsandin parantolassa 5,000 markkaa;

Helsingin suomenkielisten kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen kesäsiirtolatoimikunnalle 25,000 markkaa;

Nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle sen lasten- ja nuorisohoitotoimintaa varten ja etusijassa veistolaitoksen järjestämiseksi laiminlyötyjä kaupunkilaispoikia varten 10,000 markkaa;

Maitopisara-yhdistykselle sen toiminnan hyväksi 5,000 markkaa;

lastenhoidon edistämisyhdistykselle sen yleisiin tarkoituksiin 10,000 markkaa ja Pippingsköldin turvakotia varten 2,000 markkaa;

Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunnalle jaettavaksi erinäisille raittiusyhdistyksille niiden toiminnan hyväksi, n. s. kotikäyntitoimintaa, kurseja ja esitelmiä, raittiusnäyttelyä sekä keskustoimikunnan toimistoa varten yhteensä 4,453 markkaa 18 penniä;

Helsingin palvelijataryhdistykselle sen palvelijatarkodin voimassapitoon 4,000 markkaa;

Valkonauha-yhdistykselle sen kahta lastenkotia varten 10,000 markkaa;

kaupunkilähetykselle lasten veisto- ja ompelukoukoksia sekä puutarhatyötä, köyhäin, heikkojen lasten kesäsiirtolaa, lähetyksen poika- ja tyttökotia, nuorisokirjastoa sekä halkotarhaa varten 12,000 markkaa; köyhäin lasten työkotien toimikunnalle sen kahden aikaisemman

1) Valt. pöytäk. toukok. 25 p. 18 §.

sekä vuonna 1914 perustetun kolmannen työkodin voimassapitoon vuonna 1915 yhteensä 19,000 markkaa;

rouvasväenyhdistykselle sen lastenkotia varten 6,000 markkaa;
pelastusarmeijalle sen sosiaalisen työn voimassapitoon ja laajentamiseen 10,000 markkaa; sekä

Helsingin anniskeluosakeyhtiölle Korkeasaarella ja Seurasaarella olevain laitosten voimassapitoon 30,000 markkaa.'

Tästä johtuviin menoihin käytettäisiin ennen käyttämätön osa Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1914 vuoden voitosta kaupungille tulevaa osuutta eli 161,967 markkaa 39 penniä, mainitun vuoden päättyessä kertyneet voittovarain rahaston korot 3,738 markkaa 68 penniä sekä valtion kaupunginkassaan suorittama apumaksu kansakoululasten kesävirkestystä varten 1,947 markkaa 11 penniä eli yhteensä siis 167,653 markkaa 18 penniä.

Edelleen päätti kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää:

professorinrouva H. Vaseniukselle y. m. lastenseimen voimassapitoon Fredrikserissä 4,000 markkaa;

neideille Th. Vuorenhimolle ja E. Boreniukselle Hermannin lastentarhan lastenseimeä varten 3,000 markkaa;

neideille E. Olinille, L. Stoltzenbergille ja L. Wendellille Töölön työtupaa varten 600 markkaa;

neiti B. Hannénille lasten työkoulua varten 1,000 markkaa;

rouva N. Krogerukselle lasten työtupaa varten 3,400 markkaa;

ungdomsförbundet Fylgialle sen toimintaa varten 1,000 markkaa;

Helsingin kuuromykkäyhdistykselle kuuromykkäin opetusta ja yhdistyksen lastentarhakoulua varten 1,000 markkaa;

kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnalle mainittujen koulujen köyhäin oppilaiden ravitsemiseksi 7,500 markkaa;

kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle mainittujen koulujen köyhäin oppilaiden ravitsemiseksi 15,000 markkaa;

Arbetets vänner yhdistykselle kesätyöskentelyn järjestämiseksi lapsille 1,200 markkaa;

saman yhdistyksen Sörnäsin-osastolle sen lastenkesäpuutarhaa varten 1,500 markkaa;

saman yhdistyksen ent. läntisen haaraosaston jäsenille kesätyöskentelyn järjestämiseksi 2,500 markkaa;

Risatautisten lasten parantolayhdistykselle 3,000 markkaa;

Maitopisara-yhdistykselle sen toiminnan hyväksi 4,000 markkaa;

Konvalescenthem-Toipumakoti-yhdistykselle 5,000 markkaa;

hammaslääkäri A. Aspelundille hänen yksityisen kansakouluhammaspoliklinikkansa voimassapitoon 10,000 markkaa;

Martta-yhdistyksen Helsingin-osastolle työläisnaisten ruuanlaitto-kursseja varten 3,000 markkaa;

Helsingin talousopistolle työläisnaisten ruuanlaittokursseja varten 1,000 markkaa;

Valkonauha-yhdistykselle sen suojelutoimintaa varten 1,000 markkaa;

Suomen naisyhdistykselle työläisnaisten kesäsiirtolaa varten 1,500 markkaa;

Sokeain ystävät yhdistykselle sen työkoulua varten 1,500 markkaa; sekä

hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistyksen toiminnan tukemiseksi työn jakamisessa naisille 4,000 markkaa, eli yhteensä siis 75,700 markkaa.

Muutoin päätti kaupunginvaltuusto:

että ne yhdistykset, seurat ja yksityishenkilöt, joille avustuksia oli myönnetty, asetettiin säädetyn valvonnan alaisiksi varain asianmukaiseen käyttöön nähden siten, että:

työtupain ja lastenseimien sekä kansanlastentarhain kesäsiirtolain johtajattaret ja asianomaiset johtokunnat olivat kansanlastentarhain johtokunnan alaiset;

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistykset, ungdomsförbundet Fylgia ja Helsingin kuuromykkäyhdistys asianomaisten kansakoulujohtokunnan alaiset;

Nuorten miesten kristillinen yhdistys, lasten työskentelykurskien ja kesäpuutarhain johtajattaret ja asianomaiset johtokunnat, Valkonauha-yhdistys lastenkotiensa puolesta, köyhäin lasten työkodit sekä kaupunkilähetys ja rouvasväenyhdistys vastaanottokotiensa puolesta kasvatuslautakunnan alaiset;

Risatautisten lasten parantolayhdistys, Maitopisara-yhdistys, Konvalescenthem-Toipumakoti-yhdistys ja hammaslääkäri Aspelundin hammasklinikka terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunta, Martta-yhdistyksen Helsingin-osasto, Valkonauha-yhdistys suojelutoimintaansa nähden, Helsingin palvelijataryhdistys ja Suomen naisyhdistys sosialilautakunnan alaiset; samoin kuin

kaupunkilähetys muuhun toimintaansa kuin vastaanottokoteihinsa nähden sekä Sokeain ystävät yhdistys, hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistys ja pelastusarmeija vaivaishoitohallituksen alaiset;

että lisäehtoina ja määräyksinä seuraavain avustusten nauttimiseen nähden säädettiin asianomaisten avustuksensaajain noudatettavaksi:

Konvalescenthem-Toipumakoti-yhdistyksen: että yhdistys kodissaan varasi maksutta sijaa vuoden umpeen vähintään seitsemälle vaivattomalle, kaupungin sairaaloista poistetulle potilaalle;

Risatautisten lasten parantolayhdistyksen: että yhdistys kesällä 1915 noin puolenneljättä kuukauden ajaksi luovutti kahdeksan mak-
sutonta sijaa Högsandin parantolasta potilaille, jotka vaivaishoitohal-
litus sinne ehdotti; sekä

kaikkien avustusta saavain yritysten, jotka myönsivät tarvitse-
ville henkilöille apua vastaavaa korvausta saamatta: että, samalla kuin
niiden tuli sopivissa tapauksissa tehdä ero täällä kotipaikkaoikeutta
nauttivain ja muiden täällä oleskelevien henkilöjen välillä, apurahain
nauttimiseen oli liitettävä lisäehdoksi, että asianomaisen yhdistyksen
tuli jokaisessa eri tapauksessa vaivaishoitohallituksen rekisteritöi-
mistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista sekä, sitä mukaa
kuin avustusta muodossa tai toisessa annettiin, ilmoittaa se toimistoon
rekisteröitäväksi, niin myös avustusten myöntämisen ja käyttämisen
valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita vaivaishoitohalli-
tus tai asianomainen lautakunta vaivaishoitohallituksen esityksestä
katsonee tarpeelliseksi antaa; samoin kuin

antaa sosialilautakunnan ja vaivaishoitohallituksen toimeksi vah-
vistaa Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunnalle ja vaivais-
hoitohallituksen toimeksi vahvistaa pelastusarmeijalle myönnetyn mää-
rärahan seikkaperäiset nauttimisehdot.

Veistokuvateos-
ten osto.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan toukokuun 26
päivänä 1914 Helsingin anniskeluosakeyhtiön voittovaroista kaupun-
gille tulevasta osuudesta myöntänyt¹⁾ 19,151 markkaa 60 penniä käy-
tettäväksi veistokuvateosten ostoon kaupungille ja samalla antanut
erikoiskomitealle, jonka kokoonpanon valtuusto oli sittemmin määrän-
nyt²⁾, tehtäväksi valmistella kysymyksen, milloin ja millä tavoin mai-
nittu määräraha käytettäisiin, antoi komitea asiasta huhtikuun 12:näntena
päivätyin mietinnön³⁾. Siinä komitea esitti pääasiassa seuraavaa:

Saattoi tosin näyttää siltä, kuin voisi kysymys taideteosten os-
tosta kaupungin julkisten paikkain koristamiseksi kunnan etujen kan-
nalta katsoen haitatta jäädä siksi, kunnes säännöllisemmät olot jäl-
leen olivat päässeet valtaan kunnallisen elämän alalla. Käydessään
tästä huolimatta kaupunginvaltuustolle antamaan mietintöä ja ehdo-
tusta asiasta, oli komitea sen tehnyt asianomaisten taiteilijapiirien
hartaasta pyynnöstä, koska niissä nykyään vallitsi työnpuutetta ja
ja siitä johtuvaa taloudellista ahdinkoa. Komitea oli ollut sitä mieltä,
että kaupungin tuli tälläkin alalla astua auttajana väliin, erittäinkin
kun tarkoitukseen jo oli varattu rahoja.

Mainittuun tarkoitukseen käytettävänä oleva summa ei tosin
riittäisi kalliinlaisten monumenttaalisten taideteosten hankkimi-
seen, mutta riitti kuitenkin eräiden paikkain kaunistamiseen pie-

¹⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 124. — ²⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 127. — ³⁾ Valt.
pain. asiakirj. n:o 22.

nemmillä kuvanveistoksilla taiteelliselta kannalta katsoen täysin arvokkaalla tavalla. Kysymykseen tulevista paikoista oli komitea valinnut kolme, Pitkäsillan kaidemuurien eteläiset päätekievet, Kaivopuiston eteläpuolisen ja Läntisen lehtokujan pohjoispuolisen avonaisen puistoalueen sekä Eiran sairaalan viereisen puistikon. Sopivien keino luonnosten kankkimiseksi näiden paikkain koristelemiseksi oli kutsua Suomen kuvanveistäjät julkiseen kilpailuun. Neuvoteltuaan Suomen kuvanveistäjäliiton puheenjohtajan, kuvanveistäjä Ville Wallgrenin kanssa, oli komitea laatinut kilpailuohjelmaehdotuksen. Suomen kuvanveistäjäliitto, joka oli saanut ohjelman tiedokseen, oli sen pääasiassa hyväksynyt sekä palkintolautakunnan jäseniksi valinnut taideyhdistyksen intendentin G. Strengellin ja taiteilija A. Gallén-Kallelan.

Komitea esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksyä edellä mainitun kilpailuohjelmaehdotuksen veistokuvateosten hankkimiseksi kaupungin kaunistamiseksi;

valita jäsenet kilpailua varten asetettavaan palkintolautakuntaan; sekä

antaa komitean toimeksi julistaa kilpailun ja ryhtyä sen yhteydessä oleviin muihin täytäntöönpanotoimiin.

Kilpailuohjelmaehdotuksessa oli m. m. seuraavat määräykset:

Kilpailut käsittävät luonnoksen tekemisen:

A) Pitkäsillan kaidemuurien eteläpuolisille päätekieville asetettaviksi veistokuvakoristeiksi;

B) koristeelliseksi veistokuvateokseksi, joka sijoitettaisiin Kaivuhuoneen alapuolelle johonkin kohtaan mainitun rakennuksen eteläpuolella ja Läntisen lehtokujan pohjoispuolella olevaa avonaista puistoaluetta; ja

C) Eiran sairaalan viereisen puistikon koristamiseksi.

Paikalle A) oli ajateltu asetettavaksi kaksi lepäävää jalopeuraa, paikalle B) koristeellinen eläinryhmä ja paikalle C) juomavesikaivo, mutta kilpailevilla oli täysi vapaus valita eri veistokuvateosten aiheet.

Nämä kolme kilpailua olivat toisistaan aivan erilliset, joten kilpailevat voivat ottaa osaa yhteen tai useampaan niistä.

Kilpailevain ohjeeksi ilmoitettiin m. m.:

että Pitkäsillan päähän sijoitettavat veistokuvateokset, jotka mieluummin oli suunniteltava graniitista valmistettaviksi, saivat valmiina maksaa yhteensä enintään 7,000 markan vaiheilla;

että Kaivopuistoon ja Eiran puistikkoon sijoitettavain taideteosten kustannukset saivat nousta, edellisen enintään 5,000 ja jälkimmäisen enintään 4,000 markkaan;

että kilpailevat saivat vapaasti valita veistokuvateosten aiheen luonnoksia B) ja C) varten sekä lähemmin osottaa, miten ne oli sijoitettava;

että sijoitukseen nähden suurta painoa pantiin siihen, että taide-teos hyvin sopeutui paikan laajuuteen ja luonteeseen, ja oli näin laita erittäinkin kilpailun A), jossa jalusta ja päällyskuva oli saatettava keskenään rakennustaiteelliseen sopusointuun; sekä

että, jos kilpailuissa B) ja C) ehdotettiin juomavesikaivoa, oli tämä suunniteltava niin, että voi juoda suorastaan vesisuihkusta kousaa käyttämättä.

Kilpailuihin B) ja C) tarkoitettujen luonnosten mukana tuli seurata asemakartta, josta näkyi taideteoksen vastainen paikka, sekä niinkään selvitys siitä, olivatko taideteokset niihin ehkä tarpeellisine jalustoineen saatavissa tarkoitukseen osotetuilla rahamäärillä, lukuun ottamatta perustus- ja paikallepanokustannuksia, jotka kaupunki maksoi erittäin.

Kilpailu oli nimetön, minkätähden siihen annettujen luonnosten mukana tuli olla nimilippu suljetussa kuoressa, jossa oli sama merkki kuin luonnoksessakin.

Kussakin eri kilpailussa jaettaisiin, jos vähintään kolme ohjelman mukaista luonnosta oli annettu, kolme palkintoa: ensimmäinen 500 markkaa, toinen 300 markkaa ja kolmas 200 markkaa. Palkintolautakunnalle varattiin kuitenkin oikeus, jos se yksimielisesti katsoi tarpeelliseksi, jakaa palkintosumman 1,000 markkaa muullakin tavoin.

Kilpailevalle, jonka luonnos pantiin valmistuksen pohjaksi, taatiin täysi taiteellinen oikeus lopullisen veistokuvateoksen muovailemiseen, mutta kaupunginvaltuustolla oli valta palkituista luonnoksista valita se, minkä sopivimmaksi katsoi.

Kilpailuluonnokset niihin kuuluvine asemapiirroksineen sekä ehkä selventävine piirustuksineen ja selityksineen oli viimeistään klo 12 päivällä kesäkuun 1 päivänä 1915 annettava kaupunginvaltuuston kansliaan.

Kilpailuluonnokset arvostelisi palkintolautakunta, johon kaupunginvaltuusto valitsi kolme ja kuvanveistäjäliitto kaksi jäsentä.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto komitean esityksen muutoin, paitsi että kilpailuaika määrättiin päättyväksi syyskuun 1 päivänä 1915, minkä ohessa kilpailuohjelmaa oli selvennettävä niin, että valtuustolla olisi täysi valta päättää, oliko jokin palkituista luonnoksista valmistettava, sekä luonnoksista valita se, joka havaittiin sopivimmaksi. Palkintolautakunnan jäseniksi valittiin herra Norrmén, taiteilija V. Blomstedt ja kaupungin asemakaava-arkkitehti B. Jung.

Suomen kuvanveistäjäliiton kaupunginvaltuustolle sittemmin tekemän esityksen, että aika luonnosten jättämiseksi edellä mainittuun kilpailuun ulotettaisiin kesäkuun 15 päivään 1915, valtuusto äänestettyään epäsi²⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 27 p. 6 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 11 p. 24 §.

Kirjelmässä¹⁾ syyskuun 15 päivältä lähetti edellä mainittu palkintolautakunta valtuustolle lausuntonsa toimeenpannusta kilpailusta. Lausunnonsta kävi selville m. m. seuraavaa:

Määräajan kuluessa oli annettu 91 kilpailuluonnosta.

Ennen palkintojen jakamista oli lautakunta halunnut lausua, että kilpailun tulos A-ryhmässä oli huono. Useimmat kilpailijat eivät olleet tarpeellisessa määrässä ottaneet huomioon tehtävän vaatimuksia mitä tuli teoksen koristeelliseen esitykseen, sen liittymiseen jalustan kanssa elimelliseksi kokonaisuudeksi sekä muovailun sovittamiseen graniitin luonteen mukaan, vaan olivat painaneet ehdotuksiinsa tässä tapauksessa sopimattoman realistisen leiman. Ne kilpailijat taas, jotka olivat löytäneet oikean otteen, eivät aatteensa taiteellisessa esityksessä olleet kohonneet niin korkealle kuin olisi ollut suotava. Annettujen ehdotusten joukossa ei lautakunnan mielestä ollut ainoatakaan, jonka kävisi paneminen valmistettavan teoksen pohjaksi. Kun tähän tuli lisäksi, että lautakunta ei voinut ylemmässäkään luokassa varmasti asettaa mitään teosta toisen edelle, oli lautakunta päättänyt käyttää sille suotua oikeutta jakaa palkintosumman tasan kolmen ylimpään luokkaan luetun ehdotuksen kesken, sekä sentähden antanut kuvanveistäjille I. Saxelinille ja M. Warénille yhteisesti 334 markkaa, kuvanveistäjä G. Finnelle 333 markkaa ja kuvanveistäjä G. Winterille 333 markkaa.

B-ryhmässä oli ensimmäisen palkinnon, 500 markkaa, saanut kuvanveistäjä V. Janson, toisen palkinnon, 300 markkaa, kuvanveistäjä G. Finne (kyyryllään oleva nainen, luonnos n:o 87) ja kolmannen palkinnon, 200 markkaa, niinkään kuvanveistäjä G. Finne.

C-ryhmässä oli ensimmäisen palkinnon, 500 markkaa, saanut kuvanveistäjä V. Janson ynnä arkkitehtitoiminimi Palmqvist & Sjöström (luonnos n:o 36), toisen palkinnon, 300 markkaa, kuvanveistäjä B. Nilsson (luonnos n:o 45) ja kolmannen palkinnon, 200 markkaa, neiti G. Qvist.

Edellä mainitussa kirjelmässä esitti palkintolautakunta eräitä kilpailuluonnoksia lunastettaviksi ja valmistettaviksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto palkintolautakunnan esitykseen liittyen:

että ajatus Pitkänsillan koristamisesta saa toistaiseksi raueta;

että B-ryhmän luonnokset n:ot 27 (koristeellinen kaivo) ja 30 (leikkiviä karhuja), lunastetaan, edellyttäen luonnosten laatijain siihen suostuvan, kumpikin 200 markalla;

että kuvanveistäjä Jansonin yhteistoimin arkkitehtitoiminimi Palmqvist & Sjöströmin kanssa laatima juomakaivon luonnos (n:o 36) valmistetaan arvioiduilla 4,000 markan kustannuksilla ja sijoitetaan Eiran puistikkoon;

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 45. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 21 p. 13 §.

että kuvanveistäjä Finnen luonnos (kyyryllään oleva nainen, luonnos n:o 87) 5,000 markaksi arvioituilla kustannuksilla valmistetaan ja sijoitetaan Kaivuhuoneen edustalle;

että kuvanveistäjä Nilssonin juomakaivon luonnos (n:o 45) arvioituilla 4,000 markan kustannuksilla valmistetaan sekä sijoitetaan Kaivopuiston lehtokujan viereiselle neliön muotoiselle pienten lasten leikkikentälle;

että luonnos n:o 27 (koristeellinen kaivo) arvioituilla 2,000 markan kustannuksilla valmistetaan sekä sijoitetaan valtuuston vastedes määräämään paikkaan;

että siten kaikkiaan 15,400 markaksi lasketut kustannukset edellä lueteltujen taideteosten valmistamisesta ja lunastamisesta suoritetaan tähän tarkoitukseen varatuista anniskeluvaroista; sekä

että rahatoimikamaria kehoitetaan ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin edellä mainittujen valtuuston päätösten toimeenpanemiseksi.

Rauennut kysymys hypoteekikassan aikaansaamiseksi lainain myöntämiseksi vähävaraisten rakennusyrityksiin.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan toukokuun 13 päivänä 1913 rahatoimikamariin lähemmin valmisteltavaksi lähettänyt¹⁾ kysymyksen erityisen hypoteekikassan aikaansaamisesta lainojen myöntämiseksi vähävaraisille yhteiskuntaluokille tarkoitettuihin rakennusyrityksiin, esitti rahatoimikamari kirjelmässä tammikuun 21 päivästä, silloisiin oloihin katsoen ja kun ei kaupunki niiden tuntuvain rahamäärän johdosta, joita sen täytyisi siihen sitoa, voinut lähivuosina käydä esitettyä ajatusta toteuttamaan, että asia ei aiheuttaisi muuta toimenpidettä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ esityksen.

Apurahoja kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta.

Vuodelta 1915 jaettaessa niitä apurahoja, jotka kaupunginvaltuuston lokakuun 26 päivänä 1886 tekemän päätöksen johdosta on vuosittain annettava kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta, annettiin³⁾ 46 hakijasta seuraaville henkilöille kullekin 50 markan apuraha, nimittäin: M. Anderssonille, E. K. Blomfeldtille, V. J. Hukille, M. Israelsdotterille, A. M. Johanssonille, M. Lindqvistille, M. Lönubergille, E. S. Nygrenille, A. L. Nyholmille, H. Söderbergille ja K. H. Wikholmille; ja oli nuo rahamäärät rahatoimikonttorin toimesta mainitun rahaston käytettävänä olevista varoista talletettava säästöpankkiin kunkin edellä mainitun henkilön hyväksi, jotka sitten saisivat rahatoimikonttorista noutaa säästöpankkikirjansa, minkä ohessa näiden ja muiden hakijain saatavana oli rahatoimikonttorissa pidettävä heidän sinne antamansa todistukset ja papinkirjat.

Matka-apuraha lehtori J. Reuterille.

M. m. kansakoulun jatko-opetusksymystä valmistelevaan asetetun komitean esityksestä myönsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto lehtori J. Reuterille 1,000 markan matka-apurahan mainitun opetuksen tutki-

¹⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 146. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 2 p. 19 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 14 p. 28 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 23 p. 24 §.

mista varten Ruotsissa, sillä ehdolla että lehtori Reuter kotiin palatuaan antaa komitealle täydellisen matkakertomuksen; ja oli tämä määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjoituksessa anoi pelastusarmeija, jolle valtuusto oli 1914 vuoden budjetinkäsittelyssä myöntänyt 10,000 markan määrärahan sen pelastustoimintaa varten mainittuna vuonna, oikeutta saada tästä määrarahasta tammi- ja helmikuulla vuonna 1915 käyttää 2,400 markkaa, jota määrää ei ollut käytetty ensinmainittuna vuonna.

Vaivahoitohallituksen ja rahatoimikamarin annettua lausunnot asiasta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto evätä pelastusarmeijan anomuksen, mutta kuitenkin määrätä, ettei armeijan tarvinnut maksaa takaisin niitä 733 markkaa 31 penniä, mitkä armeija jo oli edellä mainitusta rahamäärästä nostanut.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 500 markan lisäyksen kuluvan vuoden menosäännössä kunnallisasetuskokoelman julkaisemista varten olevaan määrärahaan.

Suomen kaupunkien valtuuskunnan esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto myöntää 12,500 markan arviomäärärahan kunnallisen keskustoimiston voimassapitoon vuonna 1916 sekä 480 markkaa Suomen kunnallislehden 80 kappaleen tilaukseen, ja oli nämä määrarahat merkittävä mainitun vuoden menosääntöön.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,700 markkaa lisäykseksi kuluvan vuoden menosäännössä olevaan työntekijäin tapaturmankorvausmäärärahaan.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä osotti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 7,000 markan lisäyksen kuluvan vuoden menosäännössä kaupungin työkuntaa varten olevaan määrärahaan.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto myöntää työkunnan esimiehelle G. H. Peltoselle 10 %:n palkankorotuksen kesäkuun 1 päivästä 1916 lukien.

Rahatoimikamarin kirjelmässä lokakuun 21 päivästä tehdystä esityksestä päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto:

myöntää kaupungin työkunnan työntekijöille kalliinajanlisäystä 25 markkaa miestä kohti kuukaudessa, lokakuun 1 päivästä 1915 lukien; tarkoitukseen osottaa 1,050 markkaa mainitun vuoden käyttövaroista;

kaupungin työkunnan vahvistetun taksan IV kohdan muutettavaksi

Määrärahan käyttämistä koskeva pelastusarmeijan anomus evätty.

Lisäys kunnallisasetuskokoelman julkaisumäärärahaan.

Määrärahoja kunnallisen keskustoimiston voimassapitoon.

Lisäys työntekijäin tapaturmankorvausmäärärahaan.

Lisämääräraha työkunnalle.

Palkankorotus työkunnan esimiehelle G. H. Peltoselle.

Kalliinajanlisäys työkunnan työntekijöille sekä työkuunan taksan muutos.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 2 p. 15 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 30 p. 7 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 22 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 19 p. 8 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. lokak. 19 p. 11 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 14 §

seuraavaksi: »Työkunnan miehistöä voidaan käyttää aikapalkallakin ja on maksu siinä tapauksessa markka tunnilta miestä kohti», sekä viimeksi mainitun muutetun määräyksen heti astuvaksi voimaan.

Johto- ja lautakuntain toimivallan rajoittaminen, mikäli koskee menojen osottamista maksettavaksi yleisestä kalustomäärärahasta.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli 1915 vuoden menosäännön vahvistamisen yhteydessä antanut¹⁾ rahatoimikamarin toimeksi valtuustolle tehdä eri esityksen kamarin esittämästä ehdotuksesta että asianomaisia hallituksia ja viranomaisia kiellettäisiin käymästä ostamaan kalustoa, ennenkuin siitä oli kamarille tehty ilmoitus, esitti kamari kirjelmässä helmikuun 4 päivältä kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kaupungin johto- ja lautakunnilla ei ole oikeutta kamarilta edeltäpäin lupaa saamatta osottaa menosääntöön eräisiin kaupungin taloihin hankittavaa kalustoa sekä sen korjausta ja täydentämistä varten olevasta yleisestä määrärahasta maksettavaksi menoja tarpeellisen kaluston ostosta eikä sen korjauksesta ja täydentämisestä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ esityksen.

Lisämääräraha puhelinmaksuja varten.

Rahatoimikamarin kirjelmässä joulukuun 16 päivältä anottua lupaa saada 600 markalla ylittää kuluvan vuoden menosäännössä puhelinmaksuja varten olevan määrärahan päätti³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää 600 markkaa lisäykseksi mainittuun määrärahaan.

Määräraha ylimääräisten lämmittäjänapulaisten palkkaukseen.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 400 markan määrärahan ylimääräisten lämmittäjänapulaisten palkkaamiseksi vuonna 1915 niihin kaupungin taloihin, missä lämmitykseen täytyy käyttää halkoja koksien asemesta.

Työntekijäin palkkojen suoritus.

Kirjelmässä syyskuun 2 päivältä ilmoitti rahatoimikamari vaihtorahan puutteen johdosta päättäneensä, että kaupungin työntekijäin palkat on toistaiseksi maksettava täysin 5 markoin, jolloin kunkin työntekijän saamisen ylittävä maksu katsotaan etuanniksi seuraavasta tilistä.

Lisämääräraha työntekijäin palkkaukseen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾ rahatoimikamarin toimenpiteen. Rahatoimikamarin esityksestä myönsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 3,500 markan määrärahan lisäpalkan maksamiseksi joulukuun 1915 jälkipuoliskolta kaupungin yleisissä töissä oleville työntekijöille.

Ervätty esitys hätäaputöiden työ- ja palkkaoloja koskevien tietojen järjestämisestä.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan lokakuun 6 päivänä 1914 päättänyt⁷⁾ m. m. kehoittaa tilastokonttoria antamaan lausunnon sosialilautakunnan esityksestä, että konttori saisi toimekseen järjestää rakennuskonttorin päivätyölistoissa olevat, kaupungin talvella 1913—14 toimeenpanemain hätäaputöiden työ- ja palkkaoloja koskevat tiedot, antoi tilastokonttori semmoisen lausunnon.

¹⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 147. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 16 p. 8 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 10 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. toukok. 11 p. 8 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. syysk. 7 p. 30 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 4 §. — ⁷⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 131.

Rahatoimikamarin ja sosialilautakunnan annettua niiltä vaaditut lausunnot asiasta katsoi¹⁾ kaupunginvaltuusto, koska ehdotettu, talvella 1913—14 toimeenpantujen hätäaputöiden työoloja koskevain tietojen järjestäminen olisi, mikäli tilastokonttori oli huomauttanut, käytettävänä olevan ensiaineiston johdosta vailla mainittavaa merkitystä sekä toiveita oli tarkoituksen mukaisen aineiston saamisesta vastaisuudessa, ettei asiassa ollut tarpeen muuta toimenpidettä.

Kaupungin hätäapukomitean kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen johdosta että myönnettäisiin määräraha töiden järjestämiseksi työttömille naisille ja Helsingin työväenjärjestöjen työttömyyskomitean valtuustolle tekemän anomuksen johdosta saada laina hätäaputöiden järjestämiseksi naisille sekä vaivashoitohallituksen, rahatoimikamarin ja kunnan työnvälitystoimiston annettua lausunnon asiasta päätti²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan asettaa kaupungin hätäapukomitean käytettäväksi 15,000 markan määrärahan sopivien hätäaputöiden järjestämiseksi naisille, josta määrästä 5,000 markkaa annettaisiin Helsingin työväenjärjestöjen hätäapukomitealle, edellyttäen kaupungin hätäapukomitean valvovan ja tarkastavan varojen käyttöä, sekä 10,000 markkaa yhdelle tahi useammalle kaupungissa toimivalle armeliaisuusyhdistykselle ehdoilla, jotka viimeksi mainittu komitea harkitsi sopivaksi vahvistaa.

Kaupungin hätäapukomitean esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan komitean käytettäväksi asettaa lisäksi 15,000 markan määrärahan hätäaputöiden järjestämiseksi täkäläisille työttömille naisille.

Vaivashoitohallituksen kirjelmässä helmikuun 18 päiväältä tehdyn esityksen saada vuonna 1915 työttömäin avustamiseksi käyttää sen noin 3,000 markan suuruisen rahamäärän, mikä 1914 vuoden lopussa oli jäljellä kaupunginvaltuuston aikaisemmin tähän tarkoitukseen myöntämistä varoista, valtuusto rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta epäsi⁴⁾, mutta myönsi sen sijaan käyttövaroistaan vaivashoitohallitukselle 3,000 markan määrärahan eräin ehdoin käytettäväksi työttömäin perheiden avustuksiksi.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen elatusvelvollisille työntekijöille maksamaan sepelikivenhakuusta korotettua urakkahintaa 4 markkaa kuutiometriltä.

Helsingin talousopiston kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen saada 1,000 markan määräraha uusien keittokurssien voimassapi-

Määrärahoja
hätäaputöiden
järjestämiseksi
naisille.

Määräraha
työttömäin per-
heiden avus-
tamiseksi.

Sepelikiven-
hakkun urak-
kahinnan ko-
rotus.

Evätty anomus
määrärahan
osottamisesta
keittokurssien
voimassa-
pitoon.

1) Valt. pöytäk. toukok. 25 p. 12 §. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 2 p. 21 §. —

3) Valt. pöytäk. maalisk. 23 p. 18 §. — 4) Valt. pöytäk. maalisk. 23 p. 16 §. —

5) Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 4 §.

tämiseksi varattomille työläisluokan naisille ja aterian antamiseksi heille oppituntien päätyttyä kaupunginvaltuusto äänestettyään epäsi¹⁾.

Elintarvekomitean asettaminen.

Rahatoimikamarin kirjelmässä maaliskuun 23 päivältä tehtyä esityksen elintarve-toimikunnan asettamisesta päätti²⁾ kaupunginvaltuusto:

asettaa komitean, jonka tehtävänä on valtuuston puolesta ryhtyä kaikkiin niihin valmistuksiin ja toimenpiteisiin, mitkä paraikaa jatkuvan sodan johdosta ehkä tapahtuvan kaupungin piirityksen aikana havaitaan tarpeen vaatimiksi, ollen komitealla täysi valta alistaa, jos aika sallii, päätöksensä ja toimenpiteensä valtuuston tutkittaviksi ja hyväksyttäväiksi;

valtuuttaa komitean tehtäväänsä täyttäessään käyttämään kaupungin johto- ja lautakuntain avustusta sekä ottamaan tarpeellisen henkilökunnan palvelukseensa;

oikeuttaa komitean kaupunginkassasta maksettavaksi osottamaan päätöstensä toimeenpanoon tarpeelliset varat; sekä

komitean jäseniksi valita herrat Norrménin, Tarjanteen ja Relanderin, kunnallispuormestarin vapaaherra R. F. Wreden sekä todellisen valtioneuvoksen A. Gripenbergin.

Kysymys kunnallisen halkotarhan laittamisesta.

Vahvistaessaan 1916 vuoden budjetin päätti³⁾ kaupunginvaltuusto antaa rahatoimikamarin tehtäväksi laatia lausunnon ehdotuksineen kunnallisen halkotarhan perustamisesta etusijassa kaupungin omain laitosten halkotarpeen tyydyttämiseksi, mutta myös halkojen hankkimiseksi kaupungin asukkaille kohtuulliseen hintaan.

Evätty anomus kiinteistön myynnistä johtuneen vahingon korvaamisesta.

Asunto-osakeyhtiö Vuorenpään kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen saada kaupungilta korvaus tappiosta, joka yhtiölle oli koitunut sille kuuluvan Bölen asuntotontin n:o 65 hallintaoikeuden ynnä tontilla olevain rakennusten omistusoikeuden myymisestä pakkohuuto-kaupalla, valtuusto, rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta, epäsi⁴⁾.

Evätty anomus huojennusten saamisesta tontin kauppahinnan suorituksessa.

Kauppias G. S. Nemejkon oikeudenomistajain kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen saada huojennuksia korttelissa n:o 515 Läntisen viertotien varrella sijaitsevan tontin n:o 76 kauppahinnan suoritukseen nähden valtuusto, rahatoimikamarin hakemuksesta antaman lausunnon mukaisesti, epäsi⁵⁾.

Lausunto tuulaakimaksun laskemisen perusteesta.

Kun joulukuun 26 päivänä 1913 tuulaakimaksun laskemisen perusteesta annettu asetus lakkasi 1916 vuoden lopussa voimassa olemasta sekä esitys mainitun maksun laskemisen perusteesta sanotun ajankohdan jälkeen siis oli annettava viimeksi mainitun vuoden valtiopäiville, oli k. senaatti vaatinut kaupunginvaltuustolta lausuntoa,

1) Valt. pöytäk. marrask. 30 p. 17 §. — 2) Valt. pöytäk. maalisk. 23 p. 26 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 13 §. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 21 p. 17 §. — 5) Valt. pöytäk. marrask. 2 p. 29 §.

olisiko nykyään vahvistettu tuulaakin kannannan peruste pysytettävä edelleen 1916 vuoden jälkeen vai ei.

Rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto käsityksensä ilmoittaa, ettei valtuustolla puolestaan ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että myöskin 1916 vuoden jälkeen pysytettäisiin puheena olevan maksun nykyinen peruste eli että sitä suoritettaisiin määräprosentti tuulaakimaksun alaisen tavaran tullimaksusta.

Kirjelmässä maaliskuun 8 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle k. senaatin valtiovarainoimituskunnan kiertokirjeen edellisen helmikuun 28 päivältä, jossa kaupunginvaltuustoa oli kehoitettu antamaan selvitys kaupungin oikeudesta tulli- ja kellarivapauteen.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti²⁾ kaupunginvaltuusto lausuntonaan esittää seuraavaa:

1617 vuoden kauppasetuksessa (20 §) määrättiin, että kussakin kaupungissa oli oleva kaupunginkellari. Tämän asetuksen nojalla perustettujen tai eräissä kaupungeissa jo ennestään olevain kaupunginkellarien tarpeiksi oikeutettiin erinäiset valtakunnan kaupungit eräillä 1600-luvulla annetuilla asetuksilla tullitta tuottamaan maahan jonkin, kutakin kaupunkia varten erittäin vahvistetun määrän viinejä ja muita ulkomaisia juomia. Kun kaupunginkellariliikkeestä olevat tulot tavallisesti oli osotettu pormestarin ja raadin palkkaamiseksi, muodostui siten myönnetty n. s. tulli- ja kellarivapaus kaupunkien nauttimaksi apumaksuksi mainittujen menojen suoritukseen, josta seikasta hallitus erinäisissä tapauksissa nimenomaan huomautti. Tämä kaupungeille suotu etu vahvistettiin m. m. maaliskuun 2 päivänä 1678 kaupunkien valitukseen annetulla kunink. päätöksellä (4 §). Sittenkin vahvistettiin 1680-luvulla valtiokonttorille annetuissa erinäisissä kuninkaallisissa kirjeissä se yhteenlaskettu summa, mihin kaupungeille siten suotu tullivapaus sai nousta, ja tämä summa jaettiin kaikkien kaupunkien kesken suhteellisesti niiden kunkin apuveron oletettuun määrään.

Sittenkin tämä tullivapaus kuitenkin oli havaittu sopimattomaksi tullitarkastusta kohtaavien vaikeuksien johdosta, määrättiin elokuun 27 päivänä 1777 annetulla kunink. kirjeellä mainittu erioikeus lakkautettavaksi ja kaupungeille sen sijaan vuosittain maksettavaksi valtiovaroista vastaava rahamäärä. Tätä n. s. tulli- ja kellarivapauden korvausta on sittemmin nykyaikaan asti suoritettu muuttumattoman perusteen mukaan. Sitä vastoin on Kauppakaaren 4 luvun 4 §:ssä oleva säännös, jonka mukaan »jokaisessa kaupungissa olkoon kellari, yksi tahi useampi, jossa viinaa ja olutta myydään», porvarisäädyssä 1891 vuoden valtiopäivillä tehdyn ja valtiosäätyjen hyväksymän esitysehdotuksen johdosta kumottu maaliskuun 21 päivänä 1892

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 23 p. 7 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 13 p. 25 §.

annetulla asetuksella, samalla kuitenkin vapauttamatta valtiota mak-
samasta n. s. tulli- ja kellarivapauden korvausta kaupungeille.

Puheena oleva tuloerä ei tosin mitään merkitse — Helsingissä se on
368 markkaa vuodessa — ja jos ehdotusta tulli- ja kellarivapauden kor-
vauksen lakkauttamisesta muutoin pidetään perusteltuna, ei asian jär-
jestämisen tarvitse herättää epäilyksiä raha-asialliselta kannalta. Mutta
sitä vastoin saanee syyllä epäillä, käykö tämän asian järjestäminen
asianomaisten kaupunkien ja valtion kesken sopimalla. Puheena oleva
kaupunkien oikeus on nimittäin niiden tuloatuottava oikeus, jonka
järkehtämätön pysyväisyys on niille muiden vapauksiensa ja oikeuk-
siensa ohessa erioikeuden pyhyydellä taattu. Näitä erioikeuksia ei
sentähden näy voivan rajoittaa muulla tavoin kuin eduskunnan myö-
tävaikutuksella ja noudattamalla säätyerioikeuksien muuttamiseen näh-
den säädettyä menettelyä. Koska siis tulli- ja kellarivapauden kor-
vauksen lakkauttaminen vähentäisi porvaristolle ja kaupungeille helmi-
kuun 23 päivänä 1789 annetussa armollisessa vakuutuksessa vahvistet-
tuja kaupunkien erioikeuksia, ei tuollaista toimenpidettä voi toteuttaa
muulla tavoin kuin eduskunnan myötävaikutuksella ja noudattamalla
sitä menettelyä, mikä voimassa olevan valtiopäiväjärjestyksen 60 §:ssä
on säätyerioikeuksien muuttamiseen nähden säädetty.

Kirjelmässä¹⁾ toukokuun 20 päivältä esitti rahatoimikamari m. m.

Kysymys kort-
telin n:o 83 ton-
tin n:o 4 käyt-
ämisestä asun-
totarkoituksiin.

seuraavaa:

Rahatoimikamarin erinäisten Helsingin kaupungissa sijaitsevain
tonttien ja alueiden omistusoikeutta tutkimaan asettama komitea oli
marraskuun 14 päivänä 1911 antamassaan mietinnössä selvityksineen
aktiebolaget P. Sinebrychoff osakeyhtiön Hietalahden vierellä sijaitse-
vasta panimoalueesta²⁾ havainnut mainitusta selvityksestä m. m. käyvän
selville, että osakeyhtiöllä oli omistusoikeus Hietalahden eteläraunan
tonttiin n:o 1 a ja n. s. puutarhatonttiin n:o 4 sekä että tontinomistaja
sai viimeksi mainittua tonttia, sen luovutukseen liittyvien määräysten
mukaisesti, käyttää ainoastaan puutarhapaikaksi, olematta oikeutettu
sinne teettämään muita rakennuksia, laitteita ja laitoksia kuin sem-
moisia, jotka olivat puutarhaliikkeessä tarpeellisia ja joilla oli sen kanssa
yhteyttä, minkä ohessa komitea oli kaupunginviranomaisten tutkit-
tavaksi ja ratkaistavaksi jättänyt, oliko kaupungin saatettava ensin-
mainittuun tonttiin nähden pantu takaisinostoehto voimaan vai ei.

Sittemmin oli aktiebolaget P. Sinebrychoff rahatoimikamarilta
anonut että, koska edellä mainitun komitean saavuttamiin tuloksiin ei
käynyt paneminen merkitystä, kaupunginviranomaiset lausuisivat käsi-
tyksensä puheena olevista tonteista, minkä ohessa yhtiö selkkausten,
kustannusten ja ajanhukan välttämiseksi näitä tontteja vastedes raken-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 33. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 53 vuod. 1911.

nettaessa anoi tilaisuutta, siltä varalta että erimielisyyttä syntyisi, keskustella kaupungin kanssa erimielisyyksien sovittamiseksi tavalla taikka toisella.

Tätä asiaa käsitellessään oli kamari yksimielisesti yhtynyt komitean kantaan sekä antanut asettamansa valiokunnan toimeksi ryhtyä aktiebolaget P. Sinebrychoff osakeyhtiön kanssa sovittelemaan erimielisyyksiä, ja oli valiokunta esittänyt vaatimuksen, että kaupungille olisi maksettava 400,000 markan hyvitys siitä, että kaupunki julistaisi tontin n:o 4 rakennustontin luontoiseksi sekä luopuisi takaisinostoehdosta Hietalahden etelärannan tonttiin n:o 1 a nähden, jota vastoin osakeyhtiö oli katsonut kaupungin voivan tyytyä 150,000, enintään 200,000 markan korvaukseen kerta kaikkiaan. Saadakseen varman pohjan korvausvaatimuksen arvostelemiselle oli rahatoimikamari lähettänyt asian tältä kohden kaupungin yleisten töiden hallitukseen, ja oli hallitus ollut sitä mieltä, että yhtiön tulisi kaupungille maksaa korvausta 230,000 markkaa. Tämän määrän olikin aktiebolaget P. Sinebrychoff sittemmin hyväksynyt.

Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi: edellyttäen aktiebolaget P. Sinebrychoff osakeyhtiön ennen vuoden 1915 päättymistä maksavan kaupunginkassaan 230,000 markkaa, suostua siihen:

a) että puutarhapaikaksi V kaupunginosan korttelista n:o 83 lunastetun tontin n:o 4 saa käyttää asuntotarkoituksiin; ja

b) että kaupunki luopuu takaisinostoehdosta Hietalahden etelärannan tonttiin n:o 1 a nähden; sekä

antaa rahatoimikamarin toimeksi tehdä tästä kirjallinen sopimus aktiebolaget P. Sinebrychoff osakeyhtiön kanssa.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto äänestettyään hyväksyä rahatoimikamarin esityksen muutoin, paitsi että ensimmäisessä ponnassa mainittu kauppahinta määrättiin 400,000 markaksi.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli 1915 vuoden menosäännön vahvistaessaan päättänyt²⁾ seuraavat mainitun vuoden menosääntöön merkityt menoerät, edellyttäen lisätyn kaupunginvaltuuston hyväksymistä, maksettavaksi 1911 vuoden obligatsioonilainasta, nimittäin:

hoitajaoppilaiden asuinhuoneistojen sisustamiseksi

Nickbyn mielisairaalaan	Smk.	13,000:—
lisämäärärahaa saman mielisairaalan kalustoa varten	„	27,100:—
lisämäärärahaa Hakaniementorin kauppahallia varten	„	50,000:—
vesijohdon laajentamiseksi	„	118,300:—

Määrärahoja
1911 vuoden
obligationi-
lainasta.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p. 6 §. — ²⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 150.

kaasumittarien ostoon	Smk.	20,000: —
sähkötehtaan Sörnäsissä olevan aseman uudestirakentamiseksi	„	69,000: —
sähkömittarien ostoon	„	60,000: —

päätettiin¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto:

1911 vuoden obligatsioonilainasta osottaa mainitut rahamäärät; sekä antaa varsinaisen valtuuston toimeksi hankkia tälle päätökselle k. senaatin vahvistus.

Sittemmin ilmoitettiin²⁾ maistraatin kirjelmässä huhtikuun 29 päivältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli saman kuukauden 20 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston päätöksen osottaa 1911 vuoden obligatsioonilainasta edellä mainitut määrärahat.

Kotimaisen lainan ottaminen.

Kirjelmässä³⁾ syyskuun 11 päivältä mainitsi rahatoimikamari, että sen oli, siihen nähden että Helsingin kaupungin menot nykyolojen johdosta olivat tuntuvasti lisääntyneet, samalla kuin vakinaiset tulot olivat vähentyneet, täytynt ottaa erinäisiä pienempiä lainoja sekä ulkomailta että kotimaasta. Niinpä oli kamari ottanut seuraavat lyhytaikaiset lainat, nimittäin:

erinäisiltä lontoolaisilta pankkiiriliikkeiltä sinne sijoitettuihin kaupungin lainoihin kuuluvain korkolippujen ja obligatsioonien lunastamiseksi sota-aikana 60,000 punttaa sterlingiä, mikä säännöllisen kurssin mukaan vastasi noin 1,600,000 markkaa;

eräältä tukholmalaiselta pankilta Ruotsin rahassa suoritettavain kaupungin menojen maksamiseksi 150,000 kruunua eli noin 210,000 markkaa; sekä

Helsingin Privatbankenilta n. s. muonitustoimikunnan ja halkokomitean tarpeisiin 3,500,000 markkaa.

Privatbankenilta lainatut 3,500,000 markkaa oli käytetty jauhojen, suolan, halkojen sekä erinäisten muiden tarvikkeiden ostoon, joita tarpeen vaatiessa myytäisiin kaupungin asukkaille, mutta kun epätietoista oli, milloin siten käytetyt varat saataisiin takaisin ja minkä suuruisin erin, sekä kun Privatbankenin laina erääntyi helmikuussa 1916, oli katsottu tarpeelliseksi tässä ottaa tämäkin summa lukuun. Nämä lyhytaikaiset lainat nousivat siis kaikkiaan noin 5,300,000 markkaan, riippuen siitä kurssista, minkä mukaan ulkomaan rahan määräiset lainat oli takaisin maksettava. Mutta lisäksi tarvittiin määrärahoja jo aloitettuihin töihin, joita varten oli lainavaroja osoitettu. Kunnan teurastamon rakennusyrityksen loppuun saattamiseen tarvittiin vieläkin 1,000,000 markkaa. Hietalahden sataman järjestämis- ja tasoitustöistä oli laskettu olevan kustannuksia kaikkiaan noin 5,000,000 markkaa.

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. helmik. 16 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 11 p. 6 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 46.

Tähän asti oli tähän tarkoitukseen lainavaroista myönnetty 2,200,000 sekä verotusvaroista 100,000 markkaa. Kun näitä satamarakennus- ja järjestämistöitä vielä jatkuu useat vuodet, riittänee tällä kertaa 1,500,000 markkaa. Tämän lisäksi oli vielä osotettava esimerkiksi 500,000 markkaa vastikkeeksi Vikin kapteeninvirkatalon luovuttamisesta Helsingin kaupungille.

Helsingin kaupunki voi siis tulla toimeen noin 8 miljoonan markan lainalla. Järkevä rahapolitiikka kuitenkin näytti kehoittavan, siinä tapauksessa että suurempi summa oli saatavissa, varaamaan kaupungille muutaman miljoonan edellä mainitun välttämättömän tarpeellisen summan lisäksi. Epäilemätöntä nimittäin lienee, että rahan kysyntä Europassa rauhan tultua on oleva erittäin suuri, vieläpä niin suuri, että Helsingin tapaisen verraten vähäpätöisen kaupungin käy mahdottomaksi maailmanmarkkinoilla kilpailla lainoista niiden valtioiden ja suurkaupunkien kanssa, jotka varmasti esiintyvät lainanhakijoina, minkä johdosta täytyi pitää varmana, että Helsingin kaupungin olisi mahdoton moniin aikoihin saada uutta suureltaista obligatsioonilainaa. Huomattava oli kuitenkin, että kestänee pitemmän aikaa sodan päätyttyä, ennenkuin teollisuuslaitokset voivat jälleen ryhtyä jatkamaan työtään entisessä laajuudessa, jota paitsi monet merkit viittasivat siihen, että kaupungin rakennustoiminta oli pitemmän aikaa pysyvä seisauksissa. Näiden seikkain johdosta oli oletettavissa, että työttömyys kaupungissa kävisi varsin huomattavaksi, minkätähden kaupunginhallinnolla täytyi olla mahdollisuutta työansion hankkimiseksi melkoisille väestön osille panna käyntiin varsin huomattavia yleisiä töitä, joista kaupungilla voi olla erinomaista hyötyäkin. Näytti sentähden olevan syytä korottaa hankittavan lainan summa 10—12 miljoonaan markkaan. Kun kotimaiset rahamarkkinat nykyään näyttivät tarjoavan mahdollisuuksia mainitun suuruisen lainan saamiseen, oli rahatoimikamari ryhtynyt keskusteluihin erinäisten kotimaisten rahalaitosten ja yksityisten rahamiesten kanssa 12,000,000 markan suuruisen, 5-prosenttisen lainan ottamisesta, jonka lainanantajat ottaisivat hankkiaksensa 98⁰/₁₀₀:n kurssista.

Rahatoimikamari ehdotti kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi m. m., että kamari valtuutetaan, sittenkuin asianmukainen vahvistus tälle päätökselle on saatu, tekemään sopimus enintään 12,000,000 markan suuruisen, 5⁰/₁₀₀:n korolla juoksevan lainan ottamisesta 98⁰/₁₀₀:n kurssista ja muutoin pääasiassa edellä mainituin ehdoin sekä lainasta antamaan 25,000 markan suuruisia, nimitetylle lainanantajalle tahi määräämälle asetettuja velkakirjoja.

Valmisteluvaliokunta huomautti marraskuun 5 päivänä asiasta antamassaan mietinnössä¹⁾ m. m., että melko suuret määrät lainavaroja

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 58.

tärvittiin myöskin tuberkulosisairaalan, uuden kaupungintalon ja poliisilaitoksen talon rakentamiseen, joita rakennusyhtiöksiä tuskin käynee sanottavan kauaksi siirtäminen. Sitä paitsi tarvittiin lainavaroja teknillisten laitosten yhtämittaista laajentamista varten. Tosin ei vielä ollut tarkempia laskelmia mainittuihin tarkoituksiin tarvittavista rahamääristä, mutta tämän seikan ei tulisi estää kaupunkia kotimaisilla rahamarkkinoilla vallitsevia suotuisia oloja hyväkseen käyttämällä täyttämästä lähiaikaista lainatarvettaan. Aikaisempiinkin lainoihin nähden oli noudatettu sitä menettelyä, että lainasumma oli määrätty suuremmaksi kuin siitä jo osoitetut määrärahat olivat vaatineet, mutta hakiessaan lupaa lainain ottamiseen oli kaupunginvaltuusto sitoutunut ennen lainavarain käyttämistä uusiin tarkoituksiin hankimaan lisätyn kaupunginvaltuuston hyväksymisen ja k. senaatin vahvistuksen sille. Samanlainen sitoumus näytti olevan annettava uudenkin lainan käyttämiseen nähden.

Edelleen mainitsi valmisteluvaliokunta, että sille oli saapunut eräältä viiden täkäläisen suuremman pankin muodostamalta konsortsiolta kirjallinen tiedustelu, eikö sillekin voitaisi suoda tilaisuutta tehdä lainatarjouksensa. Kun kilpailun aikaansaamisesta valiokunnan käsityksen mukaan ainoastaan voi olla asialle etua, oli valiokunta katsonut olevan vastaaminen tiedusteluun myöntävästi, kuitenkin nimenomaan ilmoittaen, että siinä tapauksessa myöskin rahatoimikamarin mainitsemalla lainanantajaryhmällä olisi oikeus tehdä tarjoamiinsa lainaehtoihin ne muutokset, joihin katsoisi olevan aihetta. Valmisteluvaliokunnalle olikin sittemmin saapunut sekä vastamainitulta pankkikonsortsiolta lainan hankintatarjous että ensiksi mainitulta lainanantajaryhmältä kirjelmä, jossa ilmoitettiin ryhmän suostuvan korottamaan hankintakurssin 99 $\frac{0}{10}$:iin. Kun viimeksi mainittu tarjous pääomanalennuksen vähenemisen johdosta oli havaittu pankkien tekemää tarjousta edullisemmaksi, erittäinkin kun lainanantajain kanssa tehdyn alustavan sopimuksen mukaan kaupungilla oli oikeus nostaa laina 1916 vuoden kuluessa tarpeen mukaan vähitellen, niin että, lukuun ottamatta niitä 4 miljoonaa, mitkä kaupungin olisi nostettava helmikuun kuluessa, jäljellä olevaa määrää ei tarvitsisi nostaa ennenkuin mainitun vuoden lopulla ja koronmaksuvelvollisuus alkaisi vasta samalla kuin lainaerät nostettiin, oli valiokunta päättänyt kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin hyväksyttäväksi puoltaa puheena olevaa tarjousta, jonka mukaan siis lainanantajat 99 $\frac{0}{10}$:n kurssista ottivat hankkiaksensa Helsingin kaupungille 12,000,000 Suomen markan suuruisen lainan jaettuna 25,000 markan suuruisiin, nimitetylle lainanantajalle tahi määräämälle asetettuihin 5 prosentin velkakirjoihin, joiden korko maksettiin puolivuositain ja jotka olivat sekä lainanottajan että lainanantajain puolelta irtisanomattomia kolme vuotta, tammikuun 1 päivästä 1916 lukien, mutta

iotka kaupungin siitä lähtien oli arpomalla kuoletettava vähintään 500,000 markalla vuosittain, saaden kaupunki kuitenkin korottaa kuoletusmäärää taikka vähintään kolmen kuukauden kuluttua irtisanomista lunastaa kaikki siihen aikaan liikkeessä olevat velkakirjat.

Valmisteluvaliokunta esitti, että kaupunginvaltuusto lisätyn luvuin päättäisi:

valtuuttaa rahatoimikamarin, edellyttäen k. senaatin vahvistuksen saatavan, tekemään viimeksi mainittujen lainanantajain kanssa sopimuksen 12,000,000 markan suuruisen lainan hankkimisesta Helsingin kaupungille 99 %:n kurssista sekä alustavassa sopimuksessa muutoin määrättyin ehdoin; samoin kuin

antaa varsinaisen kaupunginvaltuuston toimeksi k. senaatilta hakea vahvistusta lainan ottamispäätökselle, samalla antamalla sitoumuksen että, ennenkuin mitään osaa lainasta tarkoitukseensa käytetään, tarkoitusta varten valitun lisätyn kaupunginvaltuuston hyväksyminen hankitaan sekä päätös alistetaan k. senaatin tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto valmisteluvaliokunnan esityksen.

Kaupunginvaltuuston vuodeksi 1916 vahvistama²⁾ meno- ja tulo- sääntö osoittaa 1915 vuoden rahasaäntöön verraten seuraavat loppusummat:

<i>Menot.</i>	1916	1915
1. Kaupungin velat Smk.	3,794,112:45	3,551,926:88
2. Kaupungin virastot "	412,416:67	407,800:—
3. Kunnallishallinto "	737,693:33	987,015:—
4. Palolaitos "	312,610:—	259,890:—
5. Poliisilaitos "	393,978:33	379,028:33
6. Yleiset rasitukset "	195,354:96	150,154:96
7. Terveysten- ja sairaanhoito "	2,464,202:80	2,002,081:77
8. Vaivaishoito "	1,549,933:—	1,407,932;50
9. Opetus- ja sivistyslaitokset "	2,966,273:22	2,750,053:20
10. Kauppahallit ja kauppatorit "	64,290:—	67,840:—
11. Kaupungin teknilliset laitokset "	3,916,881:—	3,613,062:—
12. Katu- ja laiturivalaistus "	302,250:—	275,950:—
13. Yleiset työt "	2,507,791:45	5,158,843:70
14. Eläkkeet ja apurahat "	97,802:67	89,967:50
15. Sekalaiset menot "	840,430:—	587,670:—
16. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan "	500,000:—	500,000:—
Yhteensä Smk.	21,056,019:88	22,189,215:84

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. marrask. 16 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:ot 60 ja 66 sekä valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 18 §.

Tulot.		1916	1915
	Säästö	Smk. 600,000: —	400,000: —
1.	Korot	850,500: —	849,800: —
2.	Tontinlunastukset.....	800,000: —	700,000: —
3.	Kaupungin kiinteä omaisuus	886,250: —	861,015: —
4.	Tuloa tuottavat oikeudet	891,061: —	819,075: —
5.	Maksuja ja tuloja erinäisistä kaupungin laitoksista.....	1,022,561: 70	883,700: —
6.	Valtioavut	70,768: —	317,394: 82
7.	Kaupungin teknilliset laitokset	5,848,150: —	5,681,070: —
8.	Puhtaanapitolaitos	360,980: —	331,900: —
9.	Sekalaiset tulot.....	171,516: —	126,456: —
10.	Lainat	2,202,000: —	4,378,197: 70
11.	Verotus	7,352,233: 18	6,840,607: 32
Yhteensä Smk.		21,056,019: 88	22,189,215: 84

Siirtomäärä-
rahat.

Menosäännön vahvistaessaan päätti kaupunginvaltuusto, että siihen siirtomäärärahoiksi merkityt määrärahat sai valtuustolle esitystä tekemättä, sikäli kuin niitä ei ollut budjettivuoden kuluessa käytetty, siirtää seuraavaan vuoteen käytettäväksi tarkoituksiinsa.

Vuosien 1916 ja 1915 budjettien välinen eroavaisuus johtui pääasiallisimmin seuraavista seikoista:

Menot. Kau-
pungin velat.

Ensimmäisen pääluokan, Kaupungin velat, kohdalle merkittiin vuotuismaksut ja lainakustannukset kaupungin obligatsioonilainain vahvistettujen kuoletussuunnitelmain ja lainasopimuksissa olevain määräysten mukaisesti sekä lainain korkoja y. m. 300,000 markkaa. Vuoden 1915 menosääntöön merkitty 1882 vuoden uutisrakennus- ja järjestelylainan kuoletus ja korko, yhteensä 93,047 markkaa 50 penniä, poistui, koska tuo määrä oli mainittuna vuonna suoritettu, joten laina oli täysin maksettu. Tämän pääluokan kohdalla osoittavat menot lisäännyttä 242,185 markkaa 57 penniä.

Kaupungin vi-
rastot.

Toisen pääluokan, Kaupungin virastot, kohdalle merkittiin palkankorotuksena määrävuosien palveluksesta erälle virka- ja palvelusmiehille yhteensä 1,616 markkaa 67 penniä, kun taas toisilta poistui sellaista palkankorotusta yhteensä 4,150 markkaa. Tarverahain määrärahoja korotettiin yhteensä 1,400 markalla. Raastuvanoikeuden yhden avonaisen oikeusneuvosmiehen viran viransijaisen palkkausta varten merkittiin 1,250 markkaa¹⁾. Kuluvan vuoden menosäännössä Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalla oleva määräraha raitiotielippujen ostoon kaupunginpalvelijoille ja ulosottoapulaisille merkittiin tähän 4,800 markan määräisenä ja pantiin asianomaisten lukujen kohdalle. Menot maistraatin ja raastuvanoikeuden yhteisistä apulaisista

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 59.

ja palvelijoista jaettiin asianomaisten lukujen kesken, minkä ohessa arkiston menot merkittiin eri lukuna. Menojen kokonaissumma puheena olevan pääluokan kohdalla osoittaa lisäennystä 4,616 markkaa 67 penniä.

Kolmannen pääluokan, Kunnallishallinto, kohdalla korotettiin kaupunginvaltuuston tarverahain määrärahaa 5,000 markalla. — Toisen vahtimestarin apulaisen palkkaamiseksi rahatoimikamariin merkittiin 720 markan määräraha. — Rahatoimikonttorin menosäännössä korotettiin m. m. ylimääräisten apulaisten ja tarverahain määrärahoja, edellistä 8,000 markalla ja jälkimäistä 1,500 markalla. — Liikennekonttorin menosäännössä väheni ylimääräisten apulaisten palkkausmääräraha 1,020 markalla ja mittaripalkkioitten määräraha 1,200 markalla, valaistusta, vedenkulutusta, kalustoa ja hissien käyttökuluja varten olevat määrärahat yhteensä 13,000 markalla sekä tarverahain määräraha 1,000 markalla. — Satamakonttorin menosäännössä kohosi m. m. ylimääräisten konstaapelien palkkausmääräraha 4,000 markalla. — Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rakennuskonttorin menosääntö siirrettiin kolmanteentoista pääluokkaan, Yleiset työt. — Tilastokonttorin menosääntöön merkittiin palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta johtajalle 700 markkaa, minkä ohessa korotettiin m. m. ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahaa 2,100 markalla. Kunnalliskertomuksia varten oleva määräraha väheni 2,000 markalla. — Revisionilaitoksen menosääntöön merkittiin yhden ylimääräisen reviisorin palkkaamiseksi 6,000 markkaa ¹⁾, jota paitsi ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahaa korotettiin 3,600 markalla. — Verotusvalmistelukunnan menosäännössä korotettiin m. m. ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahaa 3,600 markalla, vuokramäärärahaa 1,100 markalla ja tarverahain määrärahaa 900 markalla. — Niinikään korotettiin kunnan työnvälitystoimiston menosäännössä m. m. yhden naisapulaisen palkkaa 600 markalla sekä tarverahain y. m. määrärahaa 740 markalla. — Kasvatustalokunnan, Helsingin kaupungin museolautakunnan, kansanlastentarhain johtokunnan ja musiikkilautakunnan menosäännöt siirrettiin yhdeksänteen pääluokkaan, Opetus- ja sivistyslaitokset. — Sosialilautakunnan menosääntöön aikaisemmin merkityt kunnallisten työväenasuntojen menot siirrettiin viideteentoista pääluokkaan, Sekalaiset menot. — Oikeusaputoimiston huoneiston vuokra, 1,400 markkaa, poistui. — Menot tämän pääluokan kohdalla osoittavat vähenemistä 249,321 markkaa 67 penniä budjetinjärjestyksen muuttumisen johdosta.

Neljänteen pääluokkaan, Palolaitos, tuli luvun Palkkaukset ja muut edut kohdalla lisää 3,000 markan määräraha kolmannen ruiskumestarin palkkaukseen. Palomiestön palkat kohosivat 10,260 mar-

Kunnallishallinto.

Palolaitos

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 70.

kalla, sen johdosta että miehistöstä usea sai ikäkorotuksen. Samaten korotettiin ruuanpito- ja vaatetusmäärärahoja 180 markalla ja 50 markalla miestä kohti, joten nämä menoerät kohosivat, edellinen 18,540 markalla ja jälkimäinen 5,150 markalla. — Myöskin Palotalli, 28 hevosta, sekä Lämmitys, valaistus, puhtaanapito ja vedenkulutus nimisten lukujen kohdalla kohosivat menot 8,200 markalla ja 8,370 markalla. — Sitä vastoin vähenivät palokaluja ja kalustoa varten olevat määrärahat 2,500 markalla. — Sekalaista nimisen luvun kohdalla menot kohosivat 1,700 markalla. — Tämä pääluokka osoittaa siis menojen lisääntymistä 52,720 markkaa.

Poliisilaitos.

Viidennen pääluokan, Poliisilaitos, kohdalla kohosivat Lämmitys, valaistus, puhtaanapito ja vedenkulutus nimisen luvun määrärahat 11,200 markalla sekä Sekalaista nimisen luvun määrärahat 3,750 markalla.

Yleiset rasitukset.

Kuudennen pääluokan, Yleiset rasitukset, kohdalla kohosivat majoituskustannukset 44,480 markalla. — Majoituslautakunnan sihteerille merkittiin 600 markan palkanlisäys¹⁾ Tämän pääluokan menosääntö osoittaa lisäännystä 45,200 markkaa.

Terveyden- ja sairaanhoito.

Seitsemännen pääluokan, Terveyden- ja sairaanhoito, kohdalla merkittiin terveystoimiston menosääntöön palkankorotusta määrävuosien palveluksesta toiselle työtarkastajalle ja erälle kaitsijoille yhteensä 666 markkaa 67 penniä. Työväenasuntojen tarkastusta varten oleva 7,000 markan määräraha poistui. — Asuntotarkastuksen menosääntö vahvistettiin kaupunginvaltuuston ennen tekemän päätöksen²⁾ mukaisesti muutoin, paitsi että asuntotarkastajan palkkausmääräraha 7,200 markkaa poistui, koska apulaisrakennustarkastaja toistaiseksi hoiti tätä virkaa ilman eri korvausta³⁾. — Poliklinikat ja muu sairaanhoito nimiseen lukuun merkittiin Eiran sairaalan silmäpoliklinikalle, jota vuonna 1916 johdaisi lääketieteenlisensiaatti E. Kuhlefelt, 5,000 markasta 7,500 markkaan korotettu määräraha, minkä ohessa päätettiin kehoittaa terveydenhoitolautakuntaa kaupunginvaltuustolle antamaan selvitys ehdotuksineen niiksi ehdoiksi, mitkä olisi vahvistettava mainitun määrärahan nauttimiseen nähden. Sijain hankkimiseksi lääketieteenlehtori J. Silfvastin silmäsaaraalassa osoitettiin 5,000 markkaa²⁾. Määräraha kätilöavun kustantamiseksi varattomille kotonaan väheni 1,000 markalla. — Terveystoimiston menosääntö muutettiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen⁴⁾ mukaisesti, minkä ohessa siihen tuli lisää yhteensä 500 markkaa viransijaisten palkkaamiseksi lääkärin ja assistentin virkaloman aikana sekä 5,000 markkaa toimiston pelastavaa toimintaa varten. — Terveydellisten tutkimusten laboratorioin menosäännössä korotettiin m. m. polttoaineita sekä kojeiden y. m. kun-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 89. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 77. — ³⁾ Ks. tätä kert. edempänä. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 78.

nossapitoa ja ostoa varten olevia määrärahoja yhteensä 1,900 markalla. Lihantarkastusaseman menot kohosivat pääasiallisesti sen johdosta, että kaupunginvaltuusto oli päättänyt¹⁾ perustettavaksi aseman väliaikaisen osaston. Uutena määrärahana merkittiin 2,000 markkaa tarkkailulippujen y. m. painatusta varten. Aseman johtajan palkka, 8,000 markkaa, poistui, koska virkaa toistaiseksi ilman eri korvausta hoiti kunnan teurastamon johtaja²⁾. — Sekalaista nimisessä luvussa korotettiin kulkutautien vastustamismäärärahaa 4,000 markalla, jota vastoin puhtaanapitoa y. m., desinfiomismajalaa ja rottain tappamista varten olevia määrärahoja vähennettiin yhteensä 3,000 markalla. — Helsingin kaupungin sairaalaylihallituksen menosääntö merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen³⁾ mukaisesti. — Marian sairaalan samoin kuin kaupungin muidenkin sairaalain menosäännöt järjestettiin kaupunginvaltuuston vahvistaman kaavan⁴⁾ mukaisesti. Niinpä Marian sairaalan osastojen aikaisemmat menosäännöt yhdistettiin; ainoastaan desinfiomislaitoksen ja oppilaskoulun menosäännöt merkittiin erikseen. Ruuanpitomäärärahaa korotettiin 55,334 markalla 15 pennillä ja lämmitysmäärärahaa 64,400 markalla. Marian sairaalan kokonaismenot kohosivat 623,137 markkaan 90 penniin kuluvan vuoden menosäännön 504,088 markasta 75 pennistä. — Kulkutautisairaalan menosäännössä korotettiin ruuanpitomäärärahaa 1,633 markalla 25 pennillä, lämmitysmäärärahaa 23,800 markalla, kaluston kunnossapitomäärärahaa 12,000 markalla ja desinfiomismäärärahaa 3,000 markalla, minkä ohessa siihen merkittiin lisäksi m. m. 900 markkaa päivystävän yöhoitajattaren ja 1,680 markkaa huonekalupuusepän palkkaukseen, 7,500 markkaa vaatteiden pesua ja 1,000 markkaa puhtaanapitoa y. m. varten. — Kivelän sairaalan ynnä Greijuksen lisäsairaalan menot kohosivat 34,282 markalla 33 pennillä. — Samaten kohosivat Nickbyn mielisairaalan menot 110,700 markalla 5 pennillä, etusijassa sen johdosta että eräiden toimihenkilöjen palkka ja ruoka laskettiin koko vuodelta 1916, jota vastoin vastaavat 1915 vuoden menosäännön erät tarkoittivat ainoastaan viimeksi mainitun vuoden jälkipuoliskoa, että kalliinajanlisäyksenä ruuanpitomäärärahaan merkittiin 12,100 markkaa sekä että lämmitystä, kalustoa ja potilaiden elätteelleantoa varten olevia määrärahoja korotettiin kutakin 35,000 markalla, 7,000 markalla ja 5,000 markalla. — Myöskin Humaliston sairaalan menot kohosivat 14,431 markalla 25 pennillä, pääasiallisesti vallitsevan kaliiin ajan johdosta. — Hesperian ylimääräistä tuberkulosisairalaa varten merkittiin määrärahoja yhteensä 18,850 markkaa⁵⁾. — Kunnalliskodin väliaikaisen sairaalan menosääntöön merkittiin lääkärin palkaksi 3,600 markkaa ja 4 sairaanhoitajattaren palkkaukseen yhteensä 2,880

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 79 ja 80. — ²⁾ Ks. tätä kert. edempänä. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 74. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 73. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 28.

markkaa sekä kunnalliskodille suoritettavaksi maksuksi, lukien 110 potilaalta kultakin 1 markka 30 penniä, 52,195 markkaa, yhteensä siis 58,675 markkaa. — Tämän pääluokan menojen kokonaissumma osottaa lisäännyttä 462,121 markkaa 3 penniä.

Vaivahoito.

Kahdeksannen pääluokan, Vaivahoito, kohdalla korotettiin m. m. toimitusjohtajan palkkaa 3,000 markalla ja apulaisjohtajan palkkaa 1,500 markalla sekä määrärahaa virkalamon hankkimiseksi eräille toimihenkilöille 600 markalla. Kaitsijain palkat merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen mukaisesti¹⁾. Yhden tarkastusapulaisen palkkaamiseksi merkittiin 1,500 markan määräraha. Arvaamatomain menojen määräraha väheni 1,000 markalla ja painatuskustannusten määräraha, 2,000 markkaa, poistui. — Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevain laitosten, kunnalliskodin sekä työlaitoksen menosäännöt vähenivät kukiu 2,420 markalla, 3,542 markalla 50 pennillä ja 4,000 markalla, pääasiallisesti sen johdosta että erät sisustus- ja tasoitustöitä, maanviljelystä, vaatetusta, kalustoa, korjaustöitä ja utteruusrahoja varten ovat määrarahat alenivat. — Oulunkylän lastenkodin menosäännössä kohosivat m. m. vaatetusmääräraha 1,000 markalla, ruuanpito määräraha 1,533 markalla ja polttoaineiden määräraha 1,200 markalla. Korjaustöitä ja vaatteiden pesua varten merkittiin lisäksi 600 markkaa ja 2,800 markkaa. Sekalaisten menojen määräraha väheni 1,500 markalla. — Apurahoja ja kustannuksia laitoksesta erillään olevia köyhiä varten nimisessä luvussa kohosi elätelleantomääräraha 60,000 markalla, mielenvikaisten hoitokustannusten määräraha 50,000 markalla, lääkemääräraha 4,000 markalla ja suoranaisten avustusten määräraha 25,000 markalla. — Sekalaista nimisessä luvussa pelastusarmeijan pelastustoiminnalle myönnetyn 10,000 markan määrärahan nauttimisen ehdoksi päätti kaupunginvaltuusto panna, että varat käytettäisiin määrätyn toiminta-alaan hyväksi ja vaivahoitohallitukselle varattaisiin tilaisuus asiasta lähemmin määrätä. — Tämän pääluokan kohdalla osoittavat menot lisäännyttä 142,000 markkaa 50 penniä.

Määrärahan nauttimisehdot.

Opetus- ja sivistyslaitokset.

Yhdeksannen pääluokan, Opetus- ja sivistyslaitokset, kohdalla laskettiin Käsiyöläiskoulut nimisessä luvussa kaupungin määräraha taide-teollisuuskeskuskoulun voimassapitooon 46,798 markaksi. Alempain käsiyöläiskoulujen määräraha väheni 2,020 markalla. Valmistavan poikainammattikoulun menot lisääntyivät 7,358 markalla 68 pennillä, etusijassa sen johdosta että koulun suomenkielisen osaston toisen luokan rinnakkaisluokan menot laskettiin koko vuodelta 1916.

Tehtävä palkkalautakunnalle.

Tämän yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto antaa vastaisen palkkalautakunnan tehtäväksi ottaa harkittavaksi, minkä perusteiden mukaan palkankorotusta olisi annettava valmistavan poikainammattikoulun virkailijoille.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 81.

Tyttöjen ammattikoulun menosäännössä kohosivat m. m. ruuanpito-, vuokra- ja polttoainemäärärahat kukin 3,000 markalla, 9,000 markalla ja 3,200 markalla. Uusina erinä merkittiin 720 markkaa varastonhoitajattaren palkkaamiseksi ja 750 markkaa liinavaatteiden ompelun opetuksesta maksettavaksi palkkioksi.

Tämän yhteydessä sai rahatoimikamari toimekseen antaa valtuustolle lausunnon, olisiko syytä myydä Kasarminkadun tontti n:o 7 ja sen sijaan osottaa tyttöjen ammattikoulun vastaiselle talolle toinen paikka.

Kysymys Kasarminkadun tontin n:o 7 myynnistä.

Kauppaoppilaitokset nimiseen lukuun tuli lisäksi 6,000 markan määräraha kaluston ja opetusvälineistön hankkimiseksi högre svenska handelsläroverket nimisen opiston uuteen koulutaloon. — Kansakoulujen menosääntöihin merkittiin palkankorotusta määrävuosien palveluksesta opettajille ja opettajattarille 9,811 markkaa 68 penniä, kalliinajanlisäyksiä opettajille ja opettajattarille 5,449 markkaa 98 penniä sekä 5 uuden opettajan ja 13 uuden opettajattaren palkkaukseen yhteensä 12,000 markkaa ja 23,300 markkaa. Menosäännöissä kohosivat m. m. vuokramäärärahat 5,850 markalla, opetusvälineistön määrärahat 1,000 markalla, käsityö- ja koulukeittiötarvikkeiden määrärahat 3,000 markalla, kouluhuonekaluston määrärahat 4,000 markalla, polttoaineiden ja halonhakkuun määrärahat 12,500 markalla sekä puhtaanapitomäärärahat 8,000 markalla. Uutena eränä merkittiin m. m. 12,450 markan määräraha köyhäin oppilaiden ravitsemiseksi (siirtomääräraha). Kansakoulupoikain torvisoittokunnan johtoa varten oleva 900 markan, yliopistollisiin jatkokursseihin osanottoa varten oleva 4,700 markan sekä Eläintarhankadun kansakoulun opetusvälineistöä ja sisustusta varten oleva 56,100 markan määräraha poistuivat. Kansakoulujen menot kohosivat kaikkiaan 41,571 markalla 65 pennillä. — Samaten kohosivat laiminlyötyjen ja huonohoitoisten lasten laitosten menot 16,561 markalla 69 pennillä. — Kansanlastentarhain johtokunnan menosäännössä kohosi m. m. tarkastajan palkka 1,200 markalla. Kansanlastentarhain määrärahat kohosivat 38,614 markalla 90 pennillä, lukuun otettuna 5,700 markan apumaksu eläke-edun hankkimiseksi vakinaisille opettajattarille¹⁾. — Helsingin kaupungin kirjaston menosäännössä korotettiin m. m. ylimääräisten apulaisten palkkausta, kirjoja y. m. sekä painatuskustannuksia varten olevia määrärahoja kutakin 1,020 markalla, 1,500 markalla ja 1,500 markalla. Sekalaisten y. m. määräraha väheni 1,500 markalla. — Työväenopiston menot kohosivat 1,700 markalla. — Kaupunginorkesterin ja musiikkiopiston orkesterikoulun määrärahoja korotettiin, edellistä 27,000 markalla ja jälkimäistä 2,000 markalla. — Menojen kokonaissumma tämän pääluokan kohdalla osoittaa lisäännystä 216,220 markkaa 2 penniä, osin johtuen edellä kolmannen pääluokan kohdalla mainituista budjetin järjestyksen muutoksista.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 84 ja seur.

Kauppahallit ja
kauppatorit.

Kymmenennen pääluokan, Kauppahallit ja kauppatorit, kohdalle merkittiin uutena eränä 450 markan palkkio myyntipaikkain osoittamisesta toreilla, joka erä oli aikaisemmin ollut viidennentoista pääluokan, Sekalaiset menot, kohdalla. — Puheena oleva pääluokka osoittaa menojen vähenemistä 3,550 markkaa.

Kauppahallien
valaistusmenojen
laskeminen.

Tämän yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto kehoittaa rahatoimikamaria menosäännössä vastedes laskemaan kaikki kauppahallien valaistusmenot samojen perusteiden mukaisesti.

Kaupungin
teknilliset
laitokset.

Yhdennentoista pääluokan, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalla merkittiin vesijohtolaitoksen menosääntöön palkankorotusta toiselle assistentille 1,500 markkaa ja kemistille 2,200 markkaa, minkä ohessa korotettiin m. m. konttori- ja varastoapulaisten palkkausmäärärahaa 3,200 markalla, tarverahain y. m. määrärahaa 2,000 markalla, vedennostomäärärahaa 15,000 markalla, veden kemiallista puhdistusta varten olevaa määrärahaa 205,000 markalla, Vanhankaupungin laitoksen lämmitysmäärärahaa 4,000 markalla, vesimittarien lukemista y. m. varten olevaa määrärahaa 3,000 markalla ja putkiverkon y. m. korjausmäärärahaa 8,000 markalla sekä merkittiin lisäksi 15,000 markan määräraha arvaamattomia menoja varten. Erä korkoja kaupunginkassassa olevalta konttokuranttitililtä väheni 5,000 markalla. Uutistöitä¹⁾ varten merkittiin 13,600 markkaa, johon summaan myös luettiin 5,000 markkaa työkalujen ostoon. Menoja uutistöistä oli kuluvan vuoden menosäännön mukaan 118,300 markkaa. Vesijohtolaitoksen menosääntö päättyi 750,303 markkaan. — Kaasulaitoksen menosäännössä kohosivat menot hallinnosta, johto- ja uutistöistä¹⁾ kukin erä 700 markalla, 1,700 markalla ja 6,500 markalla, jota vastoin valmistusta ja muita menoja varten ovat määrärahat, lukuun ottamatta 30,000 markkaa talojoh-toja, kaasumittareja ja kalustoa varten, joka erä poistui, vähenivät edellinen 248,810 markalla ja jälkimäinen 21,520 markalla. Kaasulaitoksen menosääntö kohosi 1,030,314 markkaan. — Sähkölaitoksen menosäännössä kohosivat hallintomenot 1,000 markalla, käyttömenot 321,700 markalla, johtoverkko-osaston menot 8,000 markalla, mittari-osaston 17,500 markalla, johtotyöosaston 855 markalla, sekalaiset menot 7,664 markalla ja uutistöiden kustannukset 87,000 markalla. Uutistöiden määrärahoihin merkittiin 70,000 markkaa mittarien ja laboratoriojeiden sekä 420,000 markkaa (siirtomääräraha) uuden turbo-generaattorin²⁾ ostoa varten. Sähkölaitoksen menosääntö päättyi 2,136,264 markkaan. — Tämän pääluokan menojen kokonaissumma osoittaa kohoamista 303,819 markkaa.

Kysymys tek-
nillisten lai-
tosten virka-
miesten ikä-
korotuksesta.

Tämän yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että budjettivaliokunnan tekemä ehdotus, että kaikille teknillisten laitosten vakinaisille virkamiehille vakuutettaisiin 10 0/0:n korotus pohjapalkasta sekä 5 että

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 42. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 38.

10 vuoden palveluksesta oli otettava ratkaistavaksi palkanjärjestelyvaliokunnan mietinnön¹⁾ yhteydessä 1916 vuoden alussa.

Kahdennentoista pääluokan, Katu- ja laiturivalaistus, kohdalla kohosivat menot katujen kaasuvalaistuksesta 21,595 markalla ja katujen sähkövalaistuksesta 14,305 markalla, jota vastoin petrolivalaistuksen kustannukset vähenivät 9,600 markalla. Tämä pääluokka osoittaa siten menojen lisäännystä 26,300 markkaa.

Katu- ja laiturivalaistus.

Kolmannentoista pääluokan, Yleiset työt, kohdalla merkittiin kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rakennuskonttorin menosääntöön, joka oli tähän siirretty kolmannelta pääluokasta, m. m. 1,000 markan henkilökohtainen palkanlisäys molemmille katu-, viemäri- ja satamastosaston insinööreille, palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta eräille virkamiehille yhteensä 1,600 markkaa sekä polttoaineiden määrärahan korotusta 1,220 markkaa. Uutena eränä merkittiin 4,600 markkaa eräiden Äggelbyn osain vaakitusta varten. Puheena oleva menosääntö päättyi 214,275 markkaan. — Rakennukset ja talot nimiseen lukuun merkittiin korjauksia ja kunnossapitoa varten tässä kertomuksessa aikaisemmin mainittu 137,100 markan määräraha²⁾ sekä sitä paitsi 45,000 markkaa erinäisiä korjauksia ja 7,000 markkaa lumenkuljetusta y. m. varten, yhteensä siis 189,100 markkaa. Kuluvan vuoden menosäännön mukaan olivat vastaavat menot 168,406 markkaa. Uutistöitä varten merkittiin edellä mainittu 352,200 markan määräraha³⁾. Menoja uutistöistä oli kuluvan vuoden menosäännön mukaan 1,771,597 markkaa 70 penniä. Viimeksi mainitussa menosäännössä nimikkeen Kiinteistöjen hankinta kohdalla olevat määrärahat 1,275,900 markkaa poistuivat. — Kadut ja yleiset paikat nimiseen lukuun merkittiin korjauksia ja kunnossapitoa varten 118,450 markkaa⁴⁾ kuluvan vuoden menosäännön 72,375 markan sijasta sekä uutistöitä varten 213,900 markkaa⁵⁾ mainitun menosäännön 485,900 markan sijasta.

Yleiset työt.

Tämän yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto, että kuluvan vuoden menosäännössä eräitä kaduntasoitus-, viemäri- ja vesijohtotöitä varten olevia määrärahoja, yhteensä 285,400 markkaa, oli pidettävä säästyneinä.

Säästyneet määrärahat.

Kanavat ja viemärit nimiseen lukuun merkittiin korjausta ja kunnossapitoa varten 70,700 markkaa⁶⁾ kuluvan vuoden menosäännön 58,000 markan sijasta sekä uutistöitä varten 10,400 markkaa⁷⁾ mainitun menosäännön 121,900 markan sijasta. — Teiden korjausta ja kunnossapitoa varten osoitettiin 27,150 markkaa⁸⁾ kuluvan vuoden menosäännön 32,440 markan sijasta sekä uusien teiden teettämistä varten 550 markkaa⁹⁾. — Vientoteiden erinäisiä korjauksia varten merkittiin

¹⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 68 ja seur. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 30, 31, 33, 36, 37, 39 ja 83. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 32, 36, 37 ja 39. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 46. ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 47 ja 48. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 48. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 48 ja 50. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 50 ja 51.

15,000 markkaa. — Satamain korjaus- ja kunnossapitotöitä varten merkittiin 131,900 markkaa¹⁾ kuluvan vuoden menosäännön 128,300 markan sijasta sekä satamain uutistöitä varten 22,600 markkaa¹⁾ mainitun menosäännön 81,500 markan sijasta. — Istutukset nimiseen lukuun merkittiin nimikkeen Korjaukset ja kunnossapito kohdalle 206,930 markkaa²⁾ sekä uutistöitä varten 23,400 markkaa²⁾. Vastaavat menoterät olivat kuluvan vuoden menosäännössä 191,275 markkaa ja 33,600 markkaa. — Puhtaanapitolaitos nimiseen lukuun merkittiin määrärahoja 459,300 markkaa³⁾ aikaisemman määrän 382,200 markan sijasta. Menot yleisestä makkien puhtaanapidosta kohosivat 24,000 markalla. — Työkaluja varten olevat määrärahat kohosivat 14,286 markalla 45 pennillä, johon summaan oli luettu 9,606 markkaa 45 penniä Nickbyn sairaalarakennustyöstä⁴⁾ jäljelle jääneiden työkalujen osalta. — Sekalaista nimiseen lukuun merkittiin lisäksi 84,000 markkaa vallitsevan kalliin ajan johdosta kaupungin yleisissä töissä maksettavien korotettujen työpalkkain varalta. — Tämän pääluokan kokonaissumma osoittaa vähenemistä 2,651,052 markkaa 25 penniä.

Eläkkeet ja
apurahat

Neljännentoista pääluokan, Eläkkeet ja apurahat, kohdalla kohosivat menot 7,835 markalla 17 pennillä.

Sekalaiset
menot.

Viidestoista pääluokka, Sekalaiset menot, jaettiin kolmeen lukuun: Kaupungin talot ja maatilat, Erityiset määrärahat sekä Verotettujen varojen ja muiden tulojen poisto ja palautus. Ensimmäisessä luvussa kohosivat raatihuoneen määrärahat 1,470 markalla, kymmenen, eri nimikkeiden kohdalla mainitun talon määrärahat yhteensä 4,750 markalla, kunnan virutushuoneiden määräraha 1,500 markalla, puhelinmaksujen määräraha 1,500 markalla sekä talojen isännöitsijän palkkio 1,000 markalla, minkä ohessa siihen merkittiin lisäksi määrärahoja 17,270 markkaa kunnan työväenasuntoja varten (aikaisemmin merkityt kolmannen pääluokan kohdalle) ja 750 markan palkkio Sinivuoremaan järjestysmiehelle, jota paitsi m. m. seuraavat määrärahat vähenivät, nimittäin seurahuoneen 2,700 markalla, Toivoniemen tilan 1,560 markalla ja eräiden kaupungin talojen kalustoa y. m. varten oleva määräraha 10,000 markalla sekä poistuiivat Henrik Borgströmin Turholmassa olevaa kansanpuistoa varten merkitty 3,400 markan ja käsi-työläiskoulun huoneiston vuokraa varten oleva 4,000 markan määräraha. — Erityiset määrärahat nimisessä luvussa kohosivat m. m. kaupungin työkunnan määräraha 12,500 markalla, kunnallisen keskustuomiston⁵⁾ määräraha 3,980 markalla ja työntekijäin tapaturmankorvauksia varten oleva määräraha 3,200 markalla, minkä ohessa tuli lisäksi 3,580 markkaa huoneistojen vuokraamiseksi Katajanokalta valtionrau-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 51. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 52 ja 53. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 53 ja 54. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 32 ja 33. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 107.

tateiden tarpeisiin ¹⁾, 5,000 markkaa Suomen voimistelunopettajaliitolle urheiluleikkien toimeenpanemiseksi, 8,500 markkaa Eläintarhan urheilukentän kuntoon panettamiseksi, 7,500 markkaa tililaitosuudistuksen toimeenpanemiseksi ²⁾, 10,000 markkaa kaupungin viemäriolojen järjestämismahdollisuuksien selvittämiseksi ³⁾ ja 155,000 markkaa kalliinajallisäyksiksi ⁴⁾ eräille virka- ja palvelusmiehille. Porvarissäädyn historian julkaisemista varten oleva 8,000 markan määräraha poistui. — Määräraha verotusvarain ja muiden tulojen poistoa ja palautusta varten kohosi 50,000 markalla. — Lukuun ottamatta alempana mainittua 500,000 markan määrärahaa kohosivat menot tämän pääluokan kohdalla 252,760 markalla.

Eri pääluokan, kuudennentoista, kohdalle merkittiin aikaisemmin viidennentoista pääluokan kohdalla ollut 500,000 markan määräraha arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan.

Menot arvaamattomiin tarpeisiin.

Tulosääntöön merkittiin vuodelta 1915 säästöä 600,000 markkaa mainitun vuoden tulosäännön 400,000 markan sijasta.

Tulot. Säästö.

Ensimmäisen osaston, Korot, kohdalla laskettiin kaupungin lainaobligatsioonien korot ja erinäiset korot 500 markkaa ja 125,000 markkaa suuremmiksi kuluvan vuoden tulosäännön vastaavia määriä, jota vastoin erät tontinlunastusten ja teknillisten laitosten etuantien korot sekä osingot vähenivät kukin 90,000 markalla, 21,800 markalla ja 13,000 markalla. Tämä osasto osoittaa siis tulojen lisäännystä 700 markkaa.

Korot.

Toisen osaston, Tontinlunastukset, tulosääntö kohosi 100,000 markalla.

Tontinlunastukset.

Kolmannen pääluokan, Kaupungin kiinteä omaisuus, kohdalla kohosivat m. m. erät Penger- ja Ratakadun poliisihuoneistojen vuokrat 1,700 markalla ja kunnallisten työväenasuntojen vuokrat 3,900 markalla, satunnaiset sekä kenttäin vuokrat 15,000 markalla ynnä tulot kloseteista (kuluvan vuoden menosääntöön merkityt Sekalaisten tulojen osaston kohdalle) 1,000 markalla. Erä laivaveistämöalueen vuokra väheni 3,620 markalla sekä seurahuoneen ja Puutarhakadun talon n:o 4 vuokrat, edellinen 1,700 ja jälkimäinen 3,200 markalla. — Kauppahallit ja kauppatorit nimisessä eri luvussa kohosivat kauppahallimyymläin ja torimyyntipaikkain vuokratulot kumpikin 5,000 markalla. — Tämän osaston tulosääntö päättyi 886,250 markkaan. Kuluvan vuoden vastaava tulomäärä oli 861,015 markkaa.

Kaupungin kiinteä omaisuus.

Neljännän osaston, Tuloa tuottavat oikeudet, kohdalla kohosivat tulot tonttiveroista (aikaisemmin merkittyinä eri osaston kohdalle) 100 markalla. Tuulaaki- ja liikennemaksut nimisessä luvussa kohosivat m. m. erät tuulaaki 60,000 markalla, satamamaksut 10,000 markalla ja

Tuloa tuottavat oikeudet.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 64 ja 65. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 70. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 48 ja seur. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 57 ja 58 sekä 87.

siltamaksut 2,000 markalla sekä väheni m. m. erä makasiininvuokraa 1,500 markalla. — Sekalaista nimiseen eri lukuun merkittiin m. m. aikaisemmin Sekalaiset tulot nimisen osaston kohdalla olleet erät henkilökohtainen vaivaismaksu 65,000 markan, koiravero (aikaisemmin 24,000 markkaa) 27,000 markan ja vastike kaupungin menettämistä sakko-osuuksista (ennen 8,075 markkaa) 8,361 markan määräisinä, minkä ohessa ulkomaalaisten maksuja ruokatavarain myynnistä aluksesta niminen erä väheni 1,700 markalla. — Tulot tämän osaston kohdalla kohoavat 891,061 markkaan. Kuluvan vuoden tulosäännön mukaan oli vastaava summa 819,075 markkaa.

Maksuja ja tuloja erinäisistä kaupungin laitoksista.

Viidennen osaston, Maksuja ja tuloja erinäisistä kaupungin laitoksista, joka osasto pääasiassa vastaa aikaisempaa Sekalaiset tulot nimistä osastoa ja jossa tuloerät on jaettu neljään lukuun, kohosivat Terveyden- ja sairaanhoito nimisessä luvussa erät vaivaishoidon suoritettava korvaus mielenvikaisten hoidosta Kivelän ja Nickbyn sairaaloissa 95,000 markalla sekä tulot terveydellisten tutkimusten laboratorista 1,000 markalla, minkä ohessa uusina erinä merkittiin tuloja Nickbyn sairaalan maanviljelyksestä ja puutarhasta 5,000 markkaa sekä työkaluista, jotka vastamainitusta sairaalasta osin oli siirretty kaupungin varastoon¹⁾, osin myyty teurastamolle, 10,961 markkaa 70 penniä. M. m. seuraavat erät vähenivät, nimittäin Kivelän, Nickbyn ja Humaliston sairaalain sairaanhoito, kukin 2,000 markalla, 12,000 markalla ja 3,500 markalla, kotien desinfiointi 1,000 markalla sekä lihan tarkastusaseman tulot 16,000 markalla. — Vaivaishoito nimisessä luvussa kohosivat erät tuloja kunnalliskodista ja korvaus köyhäin ylläpidosta, edellinen 15,000 markalla ja jälkimäinen 25,000 markalla, jota vastoin tulot työlaitoksesta vähenivät 15,000 markalla. — Opetus- ja sivistyslaitokset nimiseen lukuun merkittiin m. m. tulot kaupunginorkesterista korotettuina 27,000 markalla. — Muut laitokset nimisessä luvussa kohosi m. m. tuloja kaupungin työkunnasta niminen erä 9,500 markalla. — Tämän osaston tulosääntö päättyy 1,022,561 markkaan 70 penniin. — Vastaava tulomäärä oli kuluvan vuoden tulosäännön mukaan 883,700 markkaa.

Valtioavut.

Kuudennen osaston, Valtioavut, kohdalle merkittiin valmistavan poikainammattikoulun valtioapu 3,150 markkaa 1 penni suurempana kuluvan vuoden tulosäännössä olevaa määrää, jota vastoin kaupungin osuuden paloviinaverosta laskettiin vähenevän 10,000 markasta 100 markkaan. Kansakoulujen ja kasvatustilain valtioavut, yhteensä 239,876 markkaa 83 penniä, poistuivat. Tämä osasto osoittaa siis tulojen vähenemistä 246,626 markkaa 82 penniä.

Kaupungin teknilliset laitokset.

Seitsemännen osaston, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalla kohosi vesijohtolaitos nimisessä luvussa m. m. vedenmyynti niminen

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 31 ja seur.

erä 280,000 markalla, jota vastoin tulot vesimittarien vuokrasta vähenivät 3,000 markalla. — Kaasulaitos nimisessä luvussa kohosi katuvalaistuksen korvaus 21,595 markalla, jota vastoin korvaus yksityiskulutuksesta, tulot sivutuotteista ja voitto tehdyistä töistä vähenivät kukin erä 66,870 markalla, 464,000 markalla ja 10,000 markalla. — Sähkölaitos nimisessä luvussa kohosivat korvaukset katuvalaistuksesta, yksityiskulutuksesta ja raitiotiekäytöstä, kukin erä 14,305 markalla, 375,000 markalla ja 20,000 markalla. — Tulojen kokonaissumma tämän osaston kohdalla osoittaa lisäännystä 167,080 markkaa.

Kahdeksannen pääluokan, Puhtaanapitolaitos, kohdalla kohosivat erät maksuja kaupungin omien talojen puolesta, tuloja myydystä lanasta ja korvaus katujen puhtaanapidosta y. m., kukin 6,580 markalla, 10,000 markalla ja 12,500 markalla. Puhtaanapitolaitos.

Yhdeksannen osaston, Sekalaiset tulot, kohdalle merkittiin Apumaksut nimiseen lukuun kuluvan vuoden tulosäännön Sekalaiset tulot nimisen osaston kohdalle merkityt erät vuokra-apumaksu postipakettiosaston puolesta ja apumaksut henkikirjoittajalle luovutetusta huoneistosta, eräiden istutusten kunnossapidosta y. m. yhteensä 10,516 markan määräisinä sekä eri lukuun viimeksi mainitun osaston kohdalle aikaisemmin merkitty majoituksen korvaus korotettuna 115,940 markasta 161,000 markkaan. Sekalaiset tulot.

Kymmenennen osaston, Lainat, kohdalla osoitettiin 1911 vuoden obligatsioonilainasta Nickbyn mielisairaalaa varten 240,000 markkaa, uuden turbogeneraattorin hankkimiseksi sähkölaitokseen 420,000 markkaa ja, lisätyn kaupunginvaltuuston päätöksestä riippuen, lisämäärärahana Kaisaniemenkadun tasoitusta varten 42,000 markkaa sekä merkittiin lainaa kahta vuotta lyhyemmälle takaisinmaksuajalle kaupungin vakinaisissa tuloissa sotatilan johdosta syntyvän vajauksen täyttämiseksi enintään 1,500,000 markkaa. Lainat.

Yhdennentoista osaston, Verotus, kohdalle merkittiin verottamalla kunnan verovelvollisilta jäseniltä otettavana määränä 7,352,233 markkaa 18 penniä 1915 vuoden tulosäännön 6,840,607 markan 32 pennin sijasta. Verotus.

C. Muut asiat.

Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diareihin merkittyjen, joulukuun 31 päivänä 1914 ratkaisematta olevain asiain luetteloa ¹⁾ päätti ²⁾ valtuusto, että huhtikuun 29 päivän 1912 kohdalle merkitty asia, joka koski yleisten rakennusten ylihallituksen esitystä toimenpiteisiin ryh-

Ratkaisemat-
mat asiat.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 2 p. 29 §.